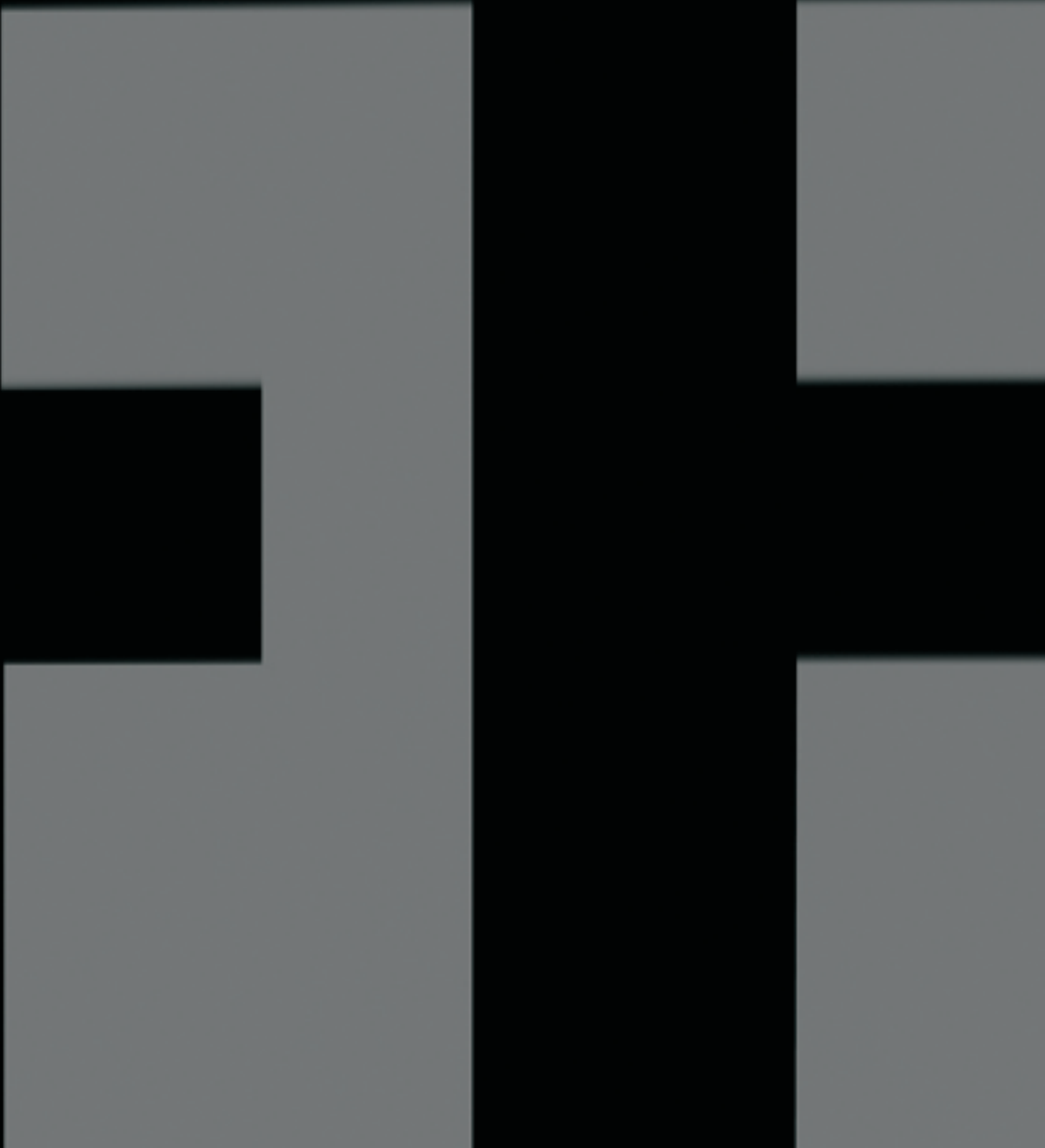

Czas Forum Foto grafii

Łódzki Dom Kultury
Galeria FF
Łódź 2008

Time of the Forum of Photography

25 YEARS OF THE FF GALLERY

Lodz 2008

Czas Forum Fotografii

25 LAT GALERII FF

Łódź 2008

Wprowadzenie

Krzysztof Cichosz

W grudniu 2008 roku upływa 25 lat działalności Galerii FF (Forum Fotografii). Ćwierć wieku to znaczący okres w życiu jednostki. Powołując przed laty do życia galerię specjalizującą się w prezentacji fotografii współczesnej, nie sądziłem, że ta moja przygoda potrwa tak długo. Ostatnie ćwierć wieku to także znaczący okres we współczesnej historii Polski i jej życiu artystycznym. W tym czasie zmieniło się prawie wszystko w otoczeniu galerii. Zmieniła się pierwsza cyfra w liczbie określającej aktualny rok, co nazywamy zmianą wieku. Zmieniła się siedziba galerii, z Dzielnicowego Domu Kultury Łódź-Widzew – miejsca powstania, galeria przeniosła się do Łódzkiego Domu Kultury, uzyskując lokalizację w centrum miasta i stabilnego mecenasa. W tym czasie wielokrotnie zmieniali się współpracownicy i przełożeni galerii, a także osoby współkształtujące jej program. Zmienił się polski system polityczny i ekonomiczny oraz wynikające z tego zasady finansowania działalności kulturalnej. Zmianie uległy także dominujące wartości w kulturze polskiej i światowej. Ostatecznie zmieniały się, dojrzewały i krystalizowały moje poglądy na temat wartości i zadań sztuki współczesnej oraz udziału w niej fotografii. Niezmienna pozostawała jedynie moja miłość do fotografii, rozumianej jako jeden z elementów sztuki współczesnej, oraz pasja prezentowania realizacji artystycznych wykonanych tą techniką lub z jej udziałem.

Kształtując program galerii przez 25 lat, adekwatnie do mojej aktualnej wiedzy i doświadczenia, preferowałem takie realizacje fotograficzne, które rozwijały język fotografii, poszerzając jego obszar, albo działania artystyczne wykorzystujące fotografię jako jeden ze środków wyrazu. Szczególnie interesowały mnie postawy łączące fotografię z innymi technikami, działania multi- i intermedialne. W zrealizowanych dotychczas ponad dwustu wystawach galeria zaprezentowała szerokie spektrum polskich artystów posługujących się medium fotografii. Obok uznanych mistrzów wielokrotnie realizowane były wystawy artystów młodego pokolenia i debiutantów. Galeria nigdy nie wiązała się z jedną grupą artystyczną czy środowiskiem, a wyróżniającą cechą jej aktywności było przełamywanie pokoleniowych, środowiskowych czy ideowych różnic dzielących artystów.

Dotychczasowa działalność galerii utrwalana była w niewielkich, niskonakładowych katalogach, do których od lat zamawialiśmy teksty u najlepszych teoretyków i krytyków z dziedziny fotografii. Tak udokumentowany dorobek galerii jest rozproszony, praktycznie nieogarnialny i dostępny jedynie w jej siedzibie. Dlatego w związku z rocznicą pojawił się pomysł wydania obszernej publikacji podsumowującej dwudziestopięcioletnią aktywność galerii. Wydawnictwo zaplanowano jako dwutomowe, tom pierwszy stanowi album prezentujący wybór najciekawszych realizacji artystów związanych przez ćwierćwiecze z galerią. Mimo subiektywnego i arbitralnego wyboru, który w przypadku galerii autorskiej jest uzasadniony, jestem przekonany, że prezentowany zbiór prac ukazuje szeroką panoramę polskiego środowiska fotografii poszukującej, pokazując jednocześnie złożoność i różnorodność możliwych współczesnych postaw twórczych. Wydanie pierwszego tomu możliwe jest dzięki dotacji uzyskanej od Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu operacyjnego *Znaki czasu*.

Tom drugi, równie ważny, będzie antologią esejów krytycznych napisanych z inicjatywy galerii. Zebranie rozproszonych tekstów w jedną całość, stanowiącą podbudowę teoretyczną tomu pierwszego, może stać się unikalną wartością na polskim rynku wydawniczym. Biorąc pod uwagę fakt, iż publikacja ta będzie wydana w dwóch wersjach językowych (polskiej i angielskiej) ma ona szansę, aby osiągnąć znaczenie ponadlokalne, jako swoiste kompendium o polskiej współczesnej fotografii poszukującej i eksperymentalnej. Pozostaje mieć nadzieję na ponowną pozytywną opinię mecenasa w roku przyszłym.

Pragnę gorąco podziękować wszystkim, którzy pomogli w realizacji tego wydawnictwa. Dziękuję Lechowi Lechowiczowi, wieloletniemu współpracownikowi i przyjacielowi galerii, za napisanie wstępu do albumu. Gorąco dziękuję wszystkim autorom publikowanych fotografii za bezinteresowne udostępnienie prac do wydawnictwa. Na szczególne podziękowania zasługują spadkobiercy praw autorskich tych artystów, którzy odeszli do lepszego świata: Maja i Zofia Augustyńskie, Małgorzata Brzezińska-Kołodziejska, Armele Dłubak, Maria Szpakowska-Mikołajczyk oraz Jacek Bąkowski. Za pomoc w wydaniu albumu dziękuję także Dariuszowi Bieńkowskiemu, Markowi Gryglowi, Piotrowi Lelkowi oraz Zbigniewowi Tomaszczukowi, którzy otworzyli na potrzeby wydawnictwa własne cyfrowe archiwa fotograficzne.

Introduction

Krzysztof Cichosz

In December 2008 we will celebrate the 25th anniversary of the FF Gallery (Forum of Photography). A quarter of a century is a long time for any individual. Years ago, founding a gallery specializing in contemporary photography I never suspected that my adventure here would last so long. But those last twenty five years were also very important in Polish history and art. During that time almost everything about the conditions in which the gallery functions has changed. For example, its localization: in the beginning the gallery was situated at the District House of Culture Łódź-Widzew and then only later did it move to the Łódź House of Culture, gaining an advantageous localization and a reliable sponsor. The gallery's collaborators and superiors also have changed, as well as the people who helped to shape its programme. The Polish political and economic systems have changed, along with the standards and rules of financing cultural activities. The dominating values in Polish and international culture have changed, too. And finally my personal opinions regarding the values and tasks of contemporary art and photography's place on its map have also changed, matured and crystallized. What has never changed, though, is my love for photography conceived as one of the elements of contemporary art, and my passion for presenting photographic works – or works which have been produced using photography.

Creating the gallery's programme for the last twenty five years according to my best knowledge and experience I preferred such photographic realizations which developed and expanded the language of photography – or works that use photography as one of its means of expression. I was especially interested in the artists who combined photography with other techniques, producing multimedia and intermedia works. Up till now the gallery has hosted over two hundred exhibitions and showed a wide range of Polish artists who employ the medium of photography. Not counting the distinguished masters of the art, we have often organized expositions of younger artists and newcomers. Our gallery has never identified with one artistic group or environment and it has always been breaking down all barriers between generations, environments or artistic ideologies.

So far the gallery's output has been preserved in little catalogues, published in a small number of copies. The texts for them have been commissioned and written by the best Polish theoreticians and photographic critics. Those documentary publications have been given away and are now hard to find – except at the FF Gallery itself. That is why we came up with the idea of publishing a comprehensive catalogue to celebrate and sum up the twenty five years of the gallery's existence. It will be published in two volumes – the first one is an album presenting a selection of works by those artists who have been collaborating with the gallery for the past 25 years. In spite of the fact that the selection is subjective and arbitrary, which I think is quite understandable in the case of an authorial gallery, I also believe that those works form a broad panorama of searching Polish photographic artists, and at the same time show the complexity and diversity of contemporary artistic attitudes. The publication of this first volume has been made possible thanks to the grant we have received from the Minister of Culture and National Heritage as part of an operational programme called *Signs of Time*.

The second volume, equally important, will be an anthology of critical essays commissioned by the gallery. The collection of those scattered texts which form the theoretical foundation for the first volume, may turn out to be a unique and valuable publication in the Polish book market. Considering that it will be published as a bilingual edition, in Polish and in English, it might become something more than just a local event and gain recognition as an inimitable compendium of contemporary Polish experimental and searching photography. We can only hope that our sponsor will agree to support us next year yet again.

I wish to sincerely thank all those who have helped me in the publishing of this catalogue. My thanks go among others to Lech Lechowicz, a long-time collaborator and friend of the gallery, who has written the introduction for this album. I also heartily thank all the authors of the published photographs for giving us the rights to print them without any charge. I am especially indebted to those artists who have already passed on to a better world and their families: Maja and Zofia Augustyńska, Małgorzata Brzezińska-Kołodziejska, Armele Dłubak, Maria Szpakowska-Mikołajczyk and Jacek Bąkowski. My thanks for helping in the publication of this album also go to Dariusz Bieńkowski, Marek Grygiel, Piotr Lelek and Zbigniew Tomaszczuk, who have opened their own digital photographic archives and let us make use of their contents.

Fenomen Galerii FF

Lech Lechowicz

W naszej burzliwej historii ostatniego stulecia fakt istnienia instytucji artystycznej przez ćwierć wieku, a przy tym instytucji zachowującej wyrazistą linię programową i kierowaną przez tę samą osobę, może być już powodem uznania jej za fenomen sam w sobie. Znaczenie Galerii FF nie wynika jedynie z faktu jej ćwierćwiecznego jubileuszu obchodzonego w tym roku. Składa się na to zarówno ów nieprzerwany, dwudziestopięcioletni okres istnienia w określonym i wyrazistym kształcie programowym, ponad dwie setki zorganizowanych w tym czasie wystaw, jak i jej znacząca pozycja w życiu artystycznym Łodzi i Polski, i to nie tylko w kręgu samej fotografii, ale w sztuce w ogóle. Galeria FF jest galerią autorską. Działa nieprzerwanie pod tym samym kierownictwem artystycznym Krzysztofa Cichosza w czasach, w których dokonały się bardzo głębokie przewartościowania i przemiany zarówno w sferze artystycznej, jak i pozaartystycznej – politycznej, społecznej, kulturowej, ekonomicznej oraz instytucjonalnej.

Galeria FF (Forum Fotografii), mimo swej nazwy oraz głównego obszaru zainteresowań, od samych początków ujmowała fotografię znacznie szerzej, niż to ma miejsce w innych tego typu instytucjach fotograficznych. Od początku swej działalności nie zawężała się jedynie do prezentacji fotografii w jej klasycznym rozumieniu, jedynie jako środka dokumentacji i opisu świata lub jako środka służącego do stworzenia jego zestetyzowanego obrazu. Przedmiotem jej zainteresowania stały się istotne dla sztuki ostatnich dekad powiązania między fotografią a innymi obszarami twórczości wizualnej. Przejawiają się one działaniami interdyscyplinarnymi, w których obraz fotograficzny stanowi punkt wyjścia do tworzenia zjawisk wykraczających poza problematykę czysto fotograficzną, a w których fotografia jest jednym z elementów multimedialnego dzieła, służącego do rozwiązania na ogół pozafotograficznego problemu artystycznego. Z tego również wynika ów fenomen Galerii, fotograficznej z nazwy, z głównego obszaru działalności, i jednocześnie prezentującej także twórczość artystów, którzy nie należą do środowiska fotograficznego. Te cechy wyróżniały ją kiedyś i wyróżniają dziś. Jest to szczególnie cenne i warte podkreślenia, ponieważ w czasach, w których Galeria powstała i kształtowała swój oryginalny i ambitny program, instytucje artystyczne w sposób nie zawsze wystarczający dostrzegały ten obszar twórczości, przez co stawał się on ziemią niczyją. Dla środowiska tradycyjnej fotografii to już nie była fotografia, dla instytucji ogólnoartystycznych jeszcze nie było to ważnym problemem w szeroko rozumianej twórczości wizualnej. Natomiast sytuacja w sztuce ostatnich dekad charakteryzuje się przekraczaniem granic poszczególnych dyscyplin artystycznych, ich granic wewnętrznych, określających tradycyjne obszary praktyki oraz przekraczaniem granic występujących między nimi. Szczególnie wyraźnie zjawiska te dostrzec można w tym obszarze twórczości, w którym występują obrazy medialne, fotograficzne, filmowe czy wideo. Wobec takiego właśnie obszaru twórczości skupiała się głównie działalność Galerii w ciągu tych dwudziestu pięciu lat stając się, zgodnie ze swoją nazwą ukrytą w skrócie FF, forum, miejscem jej publicznej prezentacji. Dokonywało się to w bardzo szczególnym czasie w naszej historii najnowszej.

Galeria rozpoczęła swą działalność w roku 1983, w jednym z najtrudniejszych okresów w historii Polski powojennej, tuż po zawieszeniu i odwołaniu stanu wojennego w Polsce. Będąc instytucją publiczną znalazła się w skomplikowanej sytuacji. Był to czas bardzo wyraźnych w Polsce podziałów w sztuce, ale także w życiu kulturalnym, społecznym

i politycznym. Wymuszały one na ich uczestnikach samookreślenie się wobec tego, co w sztuce i poza nią się działo. W życiu artystycznym dokonały się wcześniej i umacniały wtedy bardzo ostre podziały środowiskowe na tle politycznym. Równocześnie następował zasadniczy przełom w samej twórczości.

Rozpoczęcie działalności w takich właśnie okolicznościach historyczno-politycznych i artystycznych mogło powodować nieufność wobec jej działań środowiska artystycznego, które w większości bojkotowało instytucje oficjalne. Nie dotknęło to jednak Galerii. W dużej mierze wynikało to z osobistych kontaktów Krzysztofa Cichosza, bardziej jako artysty rozpoczynającego wówczas swoją własną twórczość, niż jako prowadzącego od niedawna istniejącą Galerię. Jakiś, być może niewielki, udział miało w tym również i to, w jakich warunkach działała sama Galeria w jej początkowym okresie. Prezentacja prac oraz otwarcia wystaw, mimo że na korytarzach instytucji państwowej – Urzędu Stanu Cywilnego, bardziej przypominały imprezy „podziemne” niż te oficjalne, bojkotowane przez zdecydowaną większość środowiska. W okresie tym, takie właśnie niewielkie instytucje artystyczne, choć publiczne i oficjalne, pozwalały artystom na kontakt z szerszą i inną grupą odbiorców niż ta, która stanowiła publiczność imprez podziemnych. Trudne warunki zewnętrzne, w jakich rozpoczynała działalność Galeria, przyczyniły się pozytywnie do ukształtowania jej późniejszego miejsca na scenie artystycznej oraz oceny jej działalności. Sprawdziła się bowiem w trudnych warunkach lat 80. środowiskowo i artystycznie. To stało się podstawą zaufania wobec niej zarówno ze strony twórców, odbiorców, jak i, z czasem, także krytyki.

Mimo tej skomplikowanej sytuacji zewnętrznej, w jakiej rozpoczęła działalność, Galeria zachowała pozycję neutralną politycznie i ideologicznie, co wówczas, przy bardzo silnych i ostrych podziałach politycznych występujących w życiu artystycznym, stanowiło istotną wartość. Z Galerią współpracowali zarówno przedstawiciele starszych generacji, jak i młodszych, a także ci, którzy wystawiali w „podziemiu”. Była jedną z nielicznych oficjalnych instytucji artystycznych, w której prezentacja nie kompromitowała. Zachowywała równy poziom, była przewidywalna i określona w swoim programie. Pozwalała skonfrontować twórczość ze znacznie liczniejszą grupą odbiorców niż wąskie i elitarne ze swej natury grono, mające kontakt ze sztuką przez podziemne, alternatywne wobec publicznych instytucji artystycznych, charakterystycznych i ważnych dla sztuki dekady lat 80.

Na ów kontekst historyczno-polityczny, komplikujący działalność Galerii, nakładała się wspomniana wyżej sytuacja w samej sztuce początków lat 80., niejasna i rodząca problemy w jej krytycznym opisie. Dotyczyło to zarówno ówczesnej krytyki artystycznej, z dużym trudem starającej się aby zdiagnozować aktualną twórczość, jak i instytucji artystycznych zajmujących się sztuką współczesną.

Wydarzenia związane z pierwszą Solidarnością oraz ze stanem wojennym zagmatwały i tak już niezbyt jasną sytuację wynikającą z przemian artystycznych w Polsce przełomu dekad. Z jednej strony zakłóciły, i być może opóźniły te przemiany, z drugiej, paradoksalnie, sprzyjały polaryzowaniu się i krystalizacji nowych postaw i zjawisk artystycznych. Trwające od końca lat 70. zamykanie się formacji sztuki neoawangardowej, bardzo silnej w sztuce epoki PRL-u, szczególnie w jej medialnym obszarze, zostało zakłócone wydarzeniami politycznymi rozpoczynającymi się w sierpniu 1980 roku powstaniem Solidarności i kończącymi się 13 grudnia 1981. Próby zmierzające do podsumowania i zamknięcia tej formacji artystycznej – jakimi były m.in. wystawy *Konstrukcja w procesie* i *Falochron* otwarte w listopadzie 1981 – nie spełniły tej funkcji. Niedługo po ich otwarciu wielu artystów zaangażowało się bezpośrednio, osobiście i artystycznie w działania polityczne wywołane wprowadzeniem stanu wojennego. Kwestie związane z przełomem artystycznym zeszły na plan dalszy, tak w świadomości samych artystów, jak i krytyki artystycznej. Stan wojenny, który zaskoczył wszystkich, także artystów, przerwał nie tylko pierwszy Kongres Kultury Polskiej w Warszawie, ale

także prezentację dwóch wspomnianych wyżej, ważnych wystaw. Z drugiej jednak strony traumatyczne dla Polaków doświadczenie stanu wojennego stanowiło także dla artystów, również w ich własnej, artystycznej działalności, cezurę historyczną. Choć nie pochodziła ona z kalendarza historii sztuki – podobnie jak wszystkie przełomy w sztuce epoki PRL-u – lecz z kalendarza politycznego, to stała się również cezurą wyznaczającą nową epokę artystyczną, która będzie się kształtowała w trudnej dekadzie lat 80. Ponadto dokonywało się to w znacznej izolacji wobec ważnych przemian zachodzących w sztuce światowej w tym okresie. Sytuację tę można porównać do początków kształtowania się w czasach PRL-u sztuki nowoczesnej w latach 1945-1948, kiedy wprowadzenie stalinowskiego socrealizmu na początku roku 1949 poważnie zakłóciło również ważny proces historyczno-artystyczny. Wtedy, tak jak po 13 grudnia 1981, zamknięcie Polaków za, szczelną przez pierwszą połowę lat 50, żelazną kurtyną blokowało także kontakty ze sztuką światową. W obu momentach przełomowych doszło również do radykalnego zawężenia możliwości prezentacji twórczości ważnej i wartościowej artystycznie. W epoce socrealizmu przejawiało się to wyłącznością sztuki socrealistycznej prezentowanej w państwowych instytucjach artystycznych. Podobnie było w latach 80., szczególnie w ich pierwszej połowie. Instytucje państwowe prezentowały bardzo ograniczony obraz sztuki aktualnej. Wynikało to z tego, iż na „kolaborację” z reżimowymi instytucjami zdecydowali się wtedy jedynie nieliczni artyści uznani, przyjmujący postawę koniunkturalną i oportunistyczną. Ograniczona prezentacja wartościowej sztuki aktualnej w instytucjach publicznych wynikała również z tego, że zdecydowana większość twórców znaczących i wybitnych manifestowała swój wrogi stosunek wobec reżimu, bądź przez postawę polityczną, bądź w treściach swych dzieł wówczas powstających. Głównym miejscem prezentacji twórczości autentycznej i wartościowej, stał się alternatywny i niezależny wobec państwowych instytucji ruch „podziemnego” życia artystycznego. Natomiast Galeria FF, choć była oficjalna i publiczna, prezentowała także twórczość artystów działających w podziemiu.

Pierwsza połowa lat 80. to czas głębokich przemian w sztuce polskiej. Z jednej strony wspomniane już wyżej zamykanie się poprzedniej epoki oraz próby jej podsumowania – *70-80. Nowe zjawiska w sztuce polskiej lat siedemdziesiątych*, BWA Sopot (lipiec-sierpień 1981); *Konstrukcja w procesie, Falochron*, Hala BUDREMU, Łódź (listopad-grudzień 1981); *Nurt intelektualny w sztuce polskiej po II wojnie światowej*, BWA Lublin (1984). Z drugiej zaś strony występowały zaczątki nowych zjawisk, wówczas jeszcze nie w pełni uświadamiane. Przejawiały się one działalnością grup artystycznych m.in. LUXUS, działający we Wrocławiu i Gruppa w Warszawie, czy bliżej już fotografii, działalnością Łodzi Kaliskiej w jej drugiej, neodadaistycznej fazie. Zaczątki nowego występowały również w niezależnych imprezach artystycznych organizowanych przez samych artystów, jak m.in. *Nieme kino* (Łódź, 1983-1984); *Pielgrzymka artystyczna* (Łódź, 1983), czy ruch artystyczny Kultury Zrzuty. Rozpoznanie bieżącej sytuacji w sztuce polskiej nie było wtedy łatwe, szczególnie dla galerii i jej młodego prowadzącego.

Lata 80., stanowiące same w sobie epokę, w historii Galerii były czasem kształtowania się jej linii programowej. Odbija się to w ówczesnych wyborach. W wystawach z tego okresu nie znajdziemy reprezentacji klasycznego nurtu fotografii estetyzującej, skupiającej się na efektach formalnych opartych na czystych środkach fotograficznych. Spora-dycznie pojawia się też fotografia dokumentująca świat. Szczególnym jej przypadkiem była wystawa *Fotodziennik, czyli piosenka o końcu świata* (1987) Anny B. Bohdziewicz, jednej z aktywnych uczestniczek nurtu sztuki podziemnej. Już wtedy licznie – i to pozostanie trwałą cechą – prezentowana jest twórczość wykraczająca poza te gatunki. Wymienić należy działalność artystyczną autorów, kiedyś reprezentujących medializm polskiej neoawangardy lat. 70., a w ówczesnej dekadzie starających się odnaleźć nową, własną drogę, zachowując przy tym pewne elementy dawnych postaw, metod i obszarów poszukiwań (Witold Jurkiewicz, Bolesław Stachow, Józef Robakowski, Stefan Wojnecki, Witold Krymarys).

W ówczesnym programie Galerii znajdziemy również wystawy nowego, dopiero kształtującego się w Polsce nurtu fotografii inscenizującej. Prezentowały one twórczość, w której występuje manipulacja zarówno przedmiotem obrazowania, jak i samym obrazem (Krystyna Andryszkiewicz, Witold Węgrzyn, Leszek Golec, Andrzej Janaszewski, Sławomir Barcik). Obok tego swe prace wystawiali autorzy również manipulujący fotografią, jednak nie przez inscenizację czy interwencje w obraz, ale manipulujący jej sensem, wiarygodnością (Andrzej Jerzy Lech, Andrzej Brzeziński czy Mariusz Hermanowicz). Tego typu zjawiska nabierają w tamtej dekadzie coraz większego znaczenia, stając się z czasem nurtem wiodącym, tak w fotografii w Polsce, jak i poza nią. Pierwszą próbą podsumowania tych nowych zjawisk była wystawa *Polska fotografia intermedialna lat 80-tych* (Galeria BWA ARSENAŁ, marzec 1988). Wzięło w niej udział wielu artystów wcześniej wystawiających także w Galerii FF.

Lata 90., które stanowią kolejną epokę, bardziej polityczną niż artystyczną, to czas wykrystalizowania się linii programowej Galerii oraz umacniania jej miejsca na polskiej scenie artystycznej. W okresie tym coraz wyraźniejszy staje się obszar zainteresowania Galerii. Określają go z jednej strony interdyscyplinarne działania artystyczne wykorzystujące fotografię. Tworzą one obszar wspólnego pogranicza między różnymi sferami twórczości wizualnej, które łączy wykorzystanie fotografii czy, szerzej, mediów. Z drugiej strony wyznaczają go działania charakteryzujące się intelektualnym podejściem do twórczości, w których fotografia jest środkiem poznania wykraczającego poza czysto estetyczną, formalną czy medialną problematykę. Postawa ta występowała głównie w twórczości generacji starszej, reprezentantów sztuki medialnej lat 70., ale jej przejawy dostrzec można było także wśród niektórych młodych artystów.

Linia programowa Galerii, choć wyraźna, nie miała i nie ma w sobie nic z doktrynerstwa zamykającego się w wąskim spojrzeniu na bieżącą praktykę fotograficzną. Zdecydowana większość wystaw reprezentuje charakterystyczny profil Galerii wypracowany w latach 80. i dopracowywany w dekadzie następnej. Obok nich pokazane jednak zostały inne nurty ówczesnej praktyki, ważne i zajmujące znaczące wówczas i dziś historyczne już miejsce. Prowadzący galerię Krzysztof Cichosz dostrzegł również znaczenie zjawisk odleglejszych od profilu programowego Galerii oraz od jego własnej twórczości, takich jak nurt czystej fotografii opartej na tradycyjnych środkach formalnych i technicznych umownie określany wtedy w Polsce „kontaktami”, czy nurt fotografii otworkowej. Pierwszy z nich, który w dotychczasowej historii fotografii w Polsce nie zaistniał tak wyraźnie i tak licznymi przejawami, to nurt klasycznie rozumianej fotografii opartej na tradycyjnym warsztacie. Nazywano go różnie – stykówki, kontakty, czysta fotografia. W jakimś sensie dopatrywać się w nim można przejawu reakcji na poszerzający się dynamicznie obszar inter- i multimedialnych zastosowań fotografii. Charakteryzowała go czystość fotograficznych środków formalnych i technicznych, zewnętrznie objawiających się m.in. kopiowaniem dużych negatywów metodą stykową. W pracach z tego kręgu występuje często kameralność przedstawień, która nierzadko przechodzi w poetyckość wypowiedzi. W nurcie tym skupiano się na potoczności życia i otaczającego nas najbliższej świata materialnego oraz na oddaniu ulotności jego materii, którą fotografia tego typu, obok poezji, jest w stanie najlepiej wyrazić. Wystawy Ewy Andrzejewskiej, Wojciecha Zawadzkiego czy Bogdana Konopki, dalekie były w swej problematyce i fizycznej formie dzieł od interdyscyplinarnych wystaw głównego nurtu programowego Galerii FF. Dopełniają jednak kształtowany przez nią obraz polskiej fotografii o ważne przejawy ówczesnej twórczości.

Doświadczenie i kompetencja wynikające z codziennej pracy galeryjnej spowodowały również, że dwukrotnie podjęto próbę retrospektywnego spojrzenia na dwie epoki, w których działała Galeria. Pierwszą była wystawa *Zmiana warty* z 1991. Zamierzeniem jej kuratorów, Krzysztofa Cichosza i Krzysztofa Jureckiego, było wskazanie na sytuację przełomu jaka również zaznaczyła się w tym obszarze twórczości. Głównie starano się zwrócić uwagę na przemianę

pokoleniową, która dokonywała się w polskiej fotografii na początku dekady. Wystawa ta, próbując zdiagnozować stan aktualny, ujawniła nie tylko dokonującą się przemianę pokoleniową, naturalną i nieuniknioną, ale również umocnienie się w niej nowych tendencji. W jakimś sensie była dopełnieniem obrazu fotografii lat 80., ale również jego zawężeniem i wykrystalizowaniem w stosunku do pierwszej tego typu próby jaką była poznańska wystawa *Polska Fotografia Intermedialna lat 80*. Obojętnie czy po obejrzeniu tej ekspozycji dostrzeżliśmy tytułową „zmianę warty” czy nie, zawartość wystawy dobrze reprezentowała sytuację ukształtowaną na przełomie lat 80. i 90. Charakteryzowała ją duża różnorodność postaw, metod i celów, dla których młoda generacja artystów wizualnych sięgała po obraz fotograficzny.

Drugą próbą retrospektywnego spojrzenia na nieodległą twórczość z lat 90. XX wieku była wystawa *Wokół dekady – fotografia polska lat 90*. (2002). Jej kuratorzy – Krzysztof Cichosz, Krzysztof Jurecki i Adam Sobota, podjęli się znacznie trudniejszego zadania, podsumowującego spojrzenie na twórczość fotograficzną lat 90. z perspektywy bliskiej profilowi Galerii. Wystawa ta potwierdziła kierunek i znaczenie tego, co głównie zapowiadała wystawa *Zmiany warty* sprzed jedenastu lat. Tamta ekspozycja, oprócz samej prezentacji twórczości młodych, była również wyrazem nadziei, że mniej więcej w tym kierunku fotografia polska będzie się rozwijać w przyszłości, czyli przez dekadę lat 90. Wystawa z roku 2002 pokazywała, że te nadzieje nie tylko zostały spełnione, ale twórczość oparta na obrazie fotograficznym jest zjawiskiem niezwykle żywym i dynamicznie się rozwijającym, bogatym i zróżnicowanym. Choć pokazywała jedynie część tego, czym była fotografia lat 90. w Polsce, to stanowiła dobrą zapowiedź sytuacji, którą obserwujemy – m.in. w wystawach pokazywanych w Galerii FF – od początku nowej dekady w nowym stuleciu. Właśnie teraz ta przemiana pokoleniowa oczekiwana i wieszczona wystawą z 1991 dokonuje się w pełni i nieodwołalnie. W bieżącej dekadzie możemy obserwować jedną z najbardziej interesujących w historii polskiej fotografii ostatnich dziesięcioleci przemianę pokoleniową. Teraz właśnie jesteśmy świadkami owej zmiany warty, dokonują jej roczniki lat 70. i 80., coraz silniej obecne na współczesnej scenie artystycznej. Potwierdzają to również wystawy pokazane w bieżącej dekadzie. Uwaga i miejsce jakie Galeria poświęca twórczości młodych dzisiaj, w pierwszej dekadzie wieku XXI oraz liczne w latach 80. wystawy młodych artystów, których wiek nie przekraczał wówczas 30 lat spinają historyczną klamrą początku Galerii oraz jej obecne działania. Wtedy obecność młodych artystów wynikała m.in. z pokoleniowej więzi prowadzącego Galerię ze swymi rówieśnikami i kolegami. Dzisiaj obecność młodych wynika z dojrzałej troski oraz poczucia odpowiedzialności, a także dbałości o ciągłość pokoleniową w tym obszarze sztuki polskiej.

Tak wygląda działalność Galerii na tle epok. Warto na koniec poświęcić nieco uwagi innym aspektom fenomenu Galerii FF. Jest ona bowiem niewątpliwym fenomenem, w historii polskiego życia artystycznego. Takim samym fenomenem jakim były nieistniejące już Mała Galeria w Warszawie i Galeria GN w Gdańsku i jakim jest, choć nie do końca taka sama jak kiedyś, Galeria Foto-Medium-Art, najpierw we Wrocławiu, a potem w Krakowie. Warto zwrócić tu uwagę, że założycielami ich wszystkich byli artyści działający w tym obszarze sztuki. Małą Galerię założył w 1977 Andrzej Jórczak, Galerię GN w 1978 Leszek Brogowski i Paweł Borkowski, a Foto-Medium-Art w 1977 Jerzy Olek wspólnie z Aleksandrem Figurą, Ireneuszem Kulikiem i Ryszardem Tabaką.

Na fenomen Galerii FF składa się nie tylko jej nieprzerwana ćwierćwieczna historia, kształtowanie się wyrazistego programu i zorganizowanie ponad dwustu wystaw. Decyduje o tym również to, jak galeria wpływa na odbiorców i środowisko, w którym stanowi ważny element. Jej integrujące oddziaływanie przejawia się istnieniem nieformalnej grupy ludzi, dla których była i jest ona nie tylko miejscem prezentacji twórczości, ale również miejscem kształtowania się środowiskowych relacji, dopełniających znaczenie Galerii tak w Łodzi, jak i w Polsce. Chociaż twórczość realizowana jest w działaniu indywidualnym, to dla jej rozwoju, dla zachowania jej wewnętrznej dynamiki konieczna jest konfron-

tacja nie tylko z odbiorcą, ale również ze środowiskiem artystycznym. Ono nie tylko ją ocenia, wartościując według nieco innych kryteriów niż oficjalna krytyka artystyczna, kierująca się w dużym stopniu aktualnie obowiązującą modą oraz coraz bardziej zhomogenizowanymi gustami występującymi w życiu artystycznym, ale jest źródłem istotnych impulsów zewnętrznych dynamizujących twórczość. Wykształcenie się środowiska wokół Galerii stanowi zarazem skutek jej działalności i jest oparciem w jej codziennym działaniu.

Fenomen Galerii FF polega także na tym, że jej wystawy reprezentują równy i przy tym wysoki poziom artystyczny. Widz przychodzący do niej wie, że nie spotka się z twórczością chybioną. Wystawiających tu autorów charakteryzuje odpowiedzialność, powaga, konsekwencja i samodzielność w realizacji swego posłannictwa. Krzysztof Cichosz przez minione ćwierćwiecze nie uległ artystycznym modom, zmieniającym się i szybko przemijającym przy aplauzie i oparciu większości krytyki oraz mediów. Z odpowiedzialnością i powagą starał się, zachowując linię programową galerii pokazać to, co w bieżącej praktyce jest oryginalnego i wartościowego oraz trwałego w perspektywie historycznej.

Dwadzieścia pięć lat, tak w życiu człowieka jak i instytucji to wystarczająco długi czas, aby wystąpiły rzeczy różne, wzloty i loty niższe. W przypadku Galerii jest to nieuniknione. Wiąże się z ryzykiem jakie ponosi każdy prowadzący galerię prezentującą bieżącą sztukę. Wybory i ryzyka są wpisane w tę działalność. Stanowią one część tego, co decyduje o krytycznej funkcji galerii wobec twórczości bieżącej, czyniąc ją *par excellence* narzędziem krytyki wobec sztuki. Patrząc na ponad dwieście wystaw pokazanych w ciągu tego czasu widzimy, że bilans sukcesów i porażek jest interesujący i co najważniejsze – dodatni.

Krzysztof Cichosz zaczynając działalność Galerii ćwierć wieku temu, zapewne nie przypuszczał jak długo będzie to robił i jak ważną będzie ta praca oraz jak zmieni jego samego to, co tak skromnie zaczynał, ani także, dokąd go to zaprowadzi.

The Phenomenon of the FF Gallery

Lech Lechowicz

Considering our stormy history, even the sheer fact that there is an artistic institution that has managed to stay in existence for a quarter of a century – an institution which has, moreover, preserved a clear programme and has been run by one and the same person since its very beginning – may be a good enough reason to regard it as phenomenal. But the significance of the FF Gallery lies not only in that it celebrates its 25th anniversary this year. It lies in the twenty five years of its uninterrupted existence, true, but also in its precise and clear programme, more than two hundred organized exhibitions and high position on the artistic scene both in Łódź and in Poland – not only in the photographic circles but generally in the world of art.

The FF Gallery is an authorial gallery. It has been functioning continuously under the artistic supervision of Krzysztof Cichosz, starting in the times in which very deep changes and transformations took place, both in the sphere of art and in other areas – on the political, social, cultural, economic and institutional level.

Since its foundation, the FF Gallery (Forum of Photography) in spite of its name and the clearly marked main sphere of interest has treated photography in a wider sense than most other similar photographic establishments. It never limited itself only to the presentation of photography in its classic form, i.e. as a means of documentation and describing the world or as a tool serving to create the world's aestheticized image. One of its points of interest became the link between photography and other types of visual creation, so important in the art of the past few decades. Generally they may be deemed as interdisciplinary works in which the photographic image becomes the starting point for the creation of works that reach beyond pure photography as such and in which photography becomes but one of the elements of a multimedia artefact, conceived as a solution to some usually extra-photographic artistic problem. This is another aspect of the phenomenon of the Gallery which is photographic by name and concentrates on photography but which simultaneously also presents works by artists who do not belong to the strictly photographic circuit. These features characterized the Gallery in days past and they still characterize it today. It is especially valuable and worth stressing because in the times when the Gallery was founded and started to realize its original and ambitious programme, artistic institutions not always sufficiently took this sphere of art into account – and that is why it was slowly becoming a sort of no-man's-land. For the followers of traditional photography such art was not photography any more and for artistic institutions in general it was not yet important enough as far as broadly conceived visual art was concerned. On the other hand, the situation in art of the last decades is characterized by the transgression of borders between individual artistic disciplines, of their internal borders which mark the traditional spheres of practice and then again of borders dividing them. This evident fact can be seen especially clearly in this sphere of art in which media, photographic, film or video images are present. During the past twenty five years the Gallery has concentrated precisely on this kind of art, becoming, according to its name hidden in the FF abbreviation, a forum, a place of art's public presentation. And it all came about at a very special time of our latest history.

The Gallery was founded in 1983, in one of the most difficult periods in Polish post-war history, just after the suspension and then the abolition of martial law. As a public institution it found itself in a complicated situation. It was a time of very sharp differences and divisions in Polish art, but also in cultural, social and political life. These

difference forced people to declare which side they were on, both in art and elsewhere. As far as art goes, they had been marked earlier and reinforced the very sharp political differences within the given community. At the same time a crucial breakthrough in art itself was taking place.

Starting out in such historical, political and artistic circumstances could lead to distrust towards the Gallery on the part of the artists who mostly boycotted official establishments at the time. However, the Gallery was immune to suspicions, mostly thanks to Krzysztof Cichosz's personal contacts, who was then considered rather an artist embarking on his career than the director of some newly founded gallery. Perhaps to a small extent it was also due to the conditions on which the Gallery functioned at the beginning. Although the presentations of works and all openings took place in the halls and corridors of a state institution – in the building of the registry – they rather resembled “underground” events than official occasions, boycotted by the majority of artists. In this period it was precisely such small artistic institutions that – even though they were public and official – allowed the artists to make contact with a wider and different group of viewers than the ones who formed the audience of underground events. Difficult external circumstances in which the Gallery began its mission helped it to find its place on the artistic scene and influenced opinions as to its achievements. This was because it passed the test of difficult times of the 1980s both in the social and artistic terms and that is why it came to be trusted by the artists, the visiting public and, in due time, by critics.

In spite of the complicated external situation in which the Gallery began to function, it maintained a neutral ideological and political position which was a significant value at the time, bearing in mind the above-mentioned strong and sharp political differences, dividing the world of art. Representatives of older generations, young artists and those who exhibited their works “underground” – they all collaborated with the Gallery. It was one of those few official artistic institutions where presenting one's works was not a disgrace. It maintained high standards and was predictable and clear as to its programme. And it allowed the artists to confront their works with a much larger group of viewers than the narrow and by definition elitist audience that visited underground galleries, characteristic and significant for the art of the 1980s as an alternative to most public artistic institutions.

This historical and political context that complicated the Galleries beginnings was accompanied by the special situation in art of the times, unclear and difficult to describe from the critic's point of view. It had to do both with the critics who tried hard to diagnose contemporary art and with artistic institutions, engaged in current art.

Everything that happened at the time of the first Solidarity movement and martial law obscured the situation even more – the situation which had already been unclear because of certain artistic shifts that had taken place in Polish art at the break of the decade. On the one hand they interrupted and perhaps slowed down these changes, but on the other hand they paradoxically helped to clarify and crystallize new attitudes and artistic phenomena. The closing down of the neo-avant-garde formation that had begun at the end of the 1970s, the formation that had been very strong in the times of the People's Republic, especially in the sphere of the media, was interrupted by the political events which begin in August of 1980 with the founding of Solidarity and end on December 13th, 1981. Attempts at summing up and closing down this artistic formation – for example the exhibitions *Construction in Process* and *Breakwater*, which opened in Łódź in November 1981 – did not accomplish that goal. Not long after their opening many artists engaged directly, personally and artistically in political activity caused by the imposition of martial law. Questions connected with artistic breakthrough were shoved to the background, in the minds of both artists and critics. Martial law which took everybody by surprise, including artists, cut short not only the first Congress of Polish Culture but also the presentation of the two aforementioned, important exhibitions. On the other hand, martial law was a traumatic

experience for all Poles and it became a historical turning point in the career of many artists. Although it was not a day belonging to the calendar of the history of art – like all turning points in the art of communist Poland, anyway – but to the political calendar, it also became a defining moment that marked a new artistic period, shaped in the difficult decade of the 80s. Moreover, it took place in almost complete isolation from those important changes taking place in world art of the times. This situation can be compared to the beginnings of modern art in communist Poland between 1945 and 1948 and the introduction of the doctrine of social realism at the break of 1949 which seriously disturbed an equally important historical and artistic process. Like after December 13th, 1981, Poles were closed behind an impenetrable Iron Curtain in the first half of the 1950s and had almost no contact with world art at all. Also, in both these historical moments valuable and important works could not be freely shown. In the period of social realism only social realist art was allowed in state-owned artistic institutions. Something similar happened in the 1980s, especially in the first part of the decade. State-owned establishments very rarely presented contemporary art. This was because only very few eminent artists decided to collaborate with institutions controlled by the regime, artists who adopted an opportunistic attitude and wanted to take advantage of the situation. Another reason why valuable art was scarcely shown in public establishments was that a vast majority of prominent and outstanding artists manifested their hostility towards the regime, either in their political position or in the contents of their works produced at that time. Exhibition space for authentic and valuable artworks at the time was provided by the underground artistic movement, alternative and independent of state-controlled institutions. The FF Gallery, however, even though it was official and public, presented among others also works of those artists who were active participants in the “underground” faction.

The first half of the 1980s was a time of deep transformations in Polish art. On the one hand, as I have just stated, we had to do with the conclusion of the previous era and the attempts at its overview: *70s-80s. New Phenomena in Polish Art of the 70s*, the Bureau of Artistic Exhibitions, Sopot (July – August 1981); *Construction in Process, Breakwater*, BUDREM facilities, Łódź (November – December 1981); *The Intellectual Trend in Polish Art After WWII*, the Bureau of Artistic Exhibitions, Lublin (1984). On the other hand, first symptoms of new tendencies appeared, though scarcely anyone was aware of them at the time. They manifested themselves in the activity of artistic groups like LUXUS, based in Wrocław, GRUPPA in Warsaw, or, coming closer to photography, Łódź Kaliska in its second, neo-dadaist phase. The seeds of new art were also sown during independent artistic events, organized by the artists themselves, like *Silent Movies* (Łódź, 1983-1984) and *Artistic Pilgrimage* (Łódź 1983), or by such artistic movements as the Chip-in Culture. The diagnosis of the current situation in Polish art was not an easy task then, especially for the newly established gallery and its young director.

The 1980s, being an epoch in itself, were also the time when the programme of the FF Gallery took shape. We can see this in its preferences. Looking at the exhibitions from this decade we will not find representations of the classical tendency of aestheticizing photography which concentrates on formal effects based on pure photographic means. Photography that documents the world also appears only occasionally. Its exceptional example was the exhibition entitled *Photojournal or a Song About the End of the World* (1987) by Anna B. Bohdziewicz, an active member of the underground movement. Art that transgresses these two kinds of photography was – and still is – presented at the Gallery very frequently. We ought to mention here the art of those authors who had adhered to medialism in the Polish neo-avant-garde of the 70s and later, in the 80s, tried to find their own new way, at the same time preserving certain elements of old attitudes, methods and spheres of interest (Witold Jurkiewicz, Bolesław Stachow, Józef Robakowski, Stefan Wojnecki, Witold Krymarys).

In the programme of the Gallery in the 80s we can also find exhibitions presenting a quite new tendency which was just coming into being in Poland; namely, staged photography. Its authors manipulated both the represented objects and the image itself (Krystyna Andryszkiewicz, Witold Węgrzyn, Leszek Golec, Andrzej Janaszewski, Sławomir Barcik). In addition, the Gallery presented artists who also manipulated their photographs – but not by staging them or by meddling with the image but by influencing its sense and reliability (Andrzej Jerzy Lech, Andrzej Brzeziński or Mariusz Hermanowicz). These phenomena gradually gained in importance in the decade in question and in time became its dominant tendency, both in Polish photography and abroad. The first attempt at the overview of this artistic drift was the exhibition called *Polish Intermedia Photography of the 1980s* (the Bureau of Artistic Exhibitions, ARSENAŁ Gallery, March 1988). Many artists who had earlier shown their works at the FF Gallery took part in this exposition.

In the 1990s, which form the next period, though more in the political than artistic sense, the Gallery's programme crystallizes and its position on the Polish scene is reinforced. The sphere of interest of the Gallery at this time is delineated even more evidently. On the one hand it is marked by interdisciplinary artistic activities that employ photography and form a territory on the borders of different kinds of visual art which use photography – or speaking more broadly, on the borders of the media. On the other hand we have to do here with works characterized by an intellectual approach to art in which photography is the means of cognition that reaches beyond purely aesthetic, formal or media problems. This kind of approach was especially popular among the older generation, the representatives of media art of the 70s, but its manifestations could be noticed also in the works of a few younger artists.

The programme of the Gallery, although quite clear, is not and never was narrow and doctrinarian, as it was always open to what was happening on the photographic scene. A great majority of the Gallery's exhibitions corresponds to its characteristic agenda, worked out in the 80s and crystallized in the next decade. However, other artistic tendencies of the times were also shown, tendencies significant back then and today occupying a noteworthy place in history. Krzysztof Cichosz was aware of the trends that stood seemingly farther from the programme of his Gallery as well as his own art, such as pure photography, based on traditional formal and technical means, conventionally called "contacts" in Poland in those years, or pin-hole photography. The first of these tendencies, which had never before flourished so well in Poland or produced so many works, is actually classically conceived photography, based on traditional techniques. It was given different names: contact photography, contacts or pure photography. In a sense one can treat it as a reaction to the dynamically spreading use of photography in intermedia and multimedia art. It was characterized by the purity of formal and technical photographic means, like for example reproducing large negatives by the contact method. Such works are usually intimate in their representation which often leads to poetical expression. The champions of this tendency concentrated on everyday life and the ordinariness of our closest material environment, as well as on the depiction of the ephemerality of matter which, not counting poetry, this kind of photography can portray best. Exhibitions of works by Ewa Andrzejewska, Wojciech Zawadzki or Bogdan Konopka in their physical form and themes were far removed from the interdisciplinary mainstream expositions of the Gallery. They are important, however, as they complement the picture of Polish photography of that period, which the Gallery definitely had its effect on.

The experience and competence gained in everyday gallery work stood behind two retrospective attempts at presenting those two periods of the Gallery's existence. The first was the exhibition entitled *The Changing of the Guards*, shown in 1991. Its curators, Krzysztof Cichosz and Krzysztof Jurecki, wanted to point to the breakthrough that also took place in this sphere of art. They concentrated mainly on the generation switch that was happening in

Polish photography at the beginning of this decade. The exhibition, trying to diagnose the current situation, not only revealed the natural and inevitable generation change, but also the reinforcement of new tendencies. One could say that it completed the picture of photography of the 80s but also narrowed it down and cleaned it up, especially if we compare it to the first attempt of this kind, the exhibition *Polish Intermedia Photography of the 80s*, organized in Poznań. Regardless of the fact whether we noticed the “changing of the guards” of the title or not, the contents of the exposition gave us a good idea of the situation that took shape at the break of the 90s. Explicitly, it was characterized by a high diversity of approaches, methods and reasons that encouraged the young generation of visual artists to make use of photographic images.

The second attempt at a retrospective look at the not-long-gone art of the 90s was the exhibition *Around the Decade – Polish Photography of the 1990s* (2002). Its curators, Krzysztof Cichosz, Krzysztof Jurecki and Adam Sobota this time met with a much greater challenge, taking up the task of an overview of photographic art of the 90s from a perspective that corresponded closely to the programme of the Gallery. This exhibition confirmed the bearings and meaning of what the Changing of the Guards indicated eleven years before. The latter show, not counting the fact that it presented the works of young artists, was also the manifestation of hope that Polish photography would keep on evolving in more or less this direction in the future, i.e. during the 90s decade. The show from 2002 proved that these hopes not only were fulfilled but that art based on the photographic image is an unusually vital and dynamically developing phenomenon, productive and varied. Although it presented only a fragment of a larger whole, i.e. the Polish photography of the 90s, it accurately prefigured the situation we have been able to observe – for example at the exhibitions at the FF Gallery – since the beginning of the new decade in the new century. It is now that the generation change, awaited and heralded by the exhibition from 1991, is being finally and unavoidably concluded. It is in this decade that one of the most interesting generation changes in the history of Polish photography is taking place. It is now that we are witnesses to the “changing of the guards” performed by artists born in the 1970s and 80s, whose presence on our contemporary artistic scene is becoming more and more evident. Exhibitions shown in this decade confirm this observation. The attention and place that the Gallery devotes to the art of the young generation today, in the first decade of the 21st century, and numerous exhibitions of young artists that took place in the 80s, when they were not older than 30, form something like a historical clasp that links the beginnings of the Gallery and its current activities. Back then Krzysztof Cichosz invited young people to the Gallery also because he felt he belonged to the generation of his peers and colleagues. Today, as a mature person, he invites young artists because he cares and feels responsible for them – and because he cares for the generational continuity in this sphere of Polish art.

That is what the Gallery’s activity looks like, set against its historical background. However, at the end it seems worthwhile to devote some attention to other aspects of the phenomenon of the FF Gallery – as it undoubtedly is a phenomenon in the history of Polish art. In that respect it reminds one of the no longer existing Little Gallery in Warsaw and the GN Gallery in Gdańsk, as well as of the Foto-Medium-Art Gallery nowadays (though it is not exactly the same as before), based first in Wrocław and later in Cracow. We should also mention the fact that the founders of these establishments were all photographic artists themselves. The Little Gallery was founded in 1977 by Andrzej Jórczak, the GN Gallery in 1978 in Gdańsk by Leszek Brogowski and Paweł Borkowski, while the Foto-Medium-Art Gallery in 1977 by Jerzy Olek along with Aleksander Figura, Ireneusz Kulik and Ryszard Tabaka. The phenomenon of the FF Gallery cannot be reduced only to its continuous existence for twenty five years, a clear programme and the organization of over two hundred exhibitions. What is also very important is how the gallery influences its audiences and the

whole photographic environment of which it is a significant element. Its integrative function becomes obvious if we mention here an informal group of people for whom the Gallery was and is not only an exhibition establishment but also a place where personal professional contacts are made which add to the significance of the Gallery both in Łódź and abroad. Although art is a matter of individual efforts, in order for it to evolve and maintain its internal dynamics it has to be confronted not only with the viewers, but also with the members of artistic circles. They not only evaluate it - using somewhat different criteria than the critics who usually follow contemporary fads and gradually more and more homogenized tastes in the world of art at large – but also become the source of important internal impulses and drives that trigger all creative work. The fact that the Gallery managed to generate a group of its adherents is at the same time the result of its activity and something that supports it in its everyday chores.

The phenomenon of the FF Gallery can be also attributed to the fact that its exhibitions have always been shows of high artistic quality. All viewers who visit the Gallery know that they will never see poor quality art here. The authors who exhibit their works at the Gallery are responsible, serious, consistent and independent as far as their artistic mission is concerned. During the past 25 years Krzysztof Cichosz has never given in to artistic fads that quickly change and pass away to the accompaniment of applause and support of the majority of critics and the media. Responsibly and seriously, maintaining the programme of the Gallery, he has tried to show everything that is original and valuable in contemporary art and that might find its place in history.

Twenty five years both in the life of a man and of an institution is long enough for many things to happen, and obviously every long career has its highs and lows. This is inevitable also in the case of any gallery because every gallery director who exhibits contemporary art has to take risks. These choices and risks are a part of their professional lives. They are a critical feature of gallery activity and make it par excellence a critical tool of evaluation of contemporary art. But if we look at over two hundred exhibitions shown in this institution during the last quarter of the century, we shall see that the balance of successes and failures is interesting and – most of all – favourable for the Gallery.

Starting out twenty five years ago Krzysztof Cichosz probably never suspected how long he would be running this establishment, how important his work would turn out to be, how his initially modest institution would change him and where it would all lead him today.

Presentation

Prezentacja

ANDRZEJ DUDEK-DÜRER
Z serii Dezintegracja I, II, IV, V / From the series Disintegration I, II, IV, V, 1977-79

JERZY LEWCZYŃSKI
Z serii Foto teatr / From the series Photo Theater, 1959

Jak będzie wyglądać wojna w przyszłości

JERZY LEWCZYŃSKI
Z serii Dziwny jest ten świat / From the series This World is Weird, 1968

Byłem niedawno w raju.
Oto co stamtąd przywiozłem:

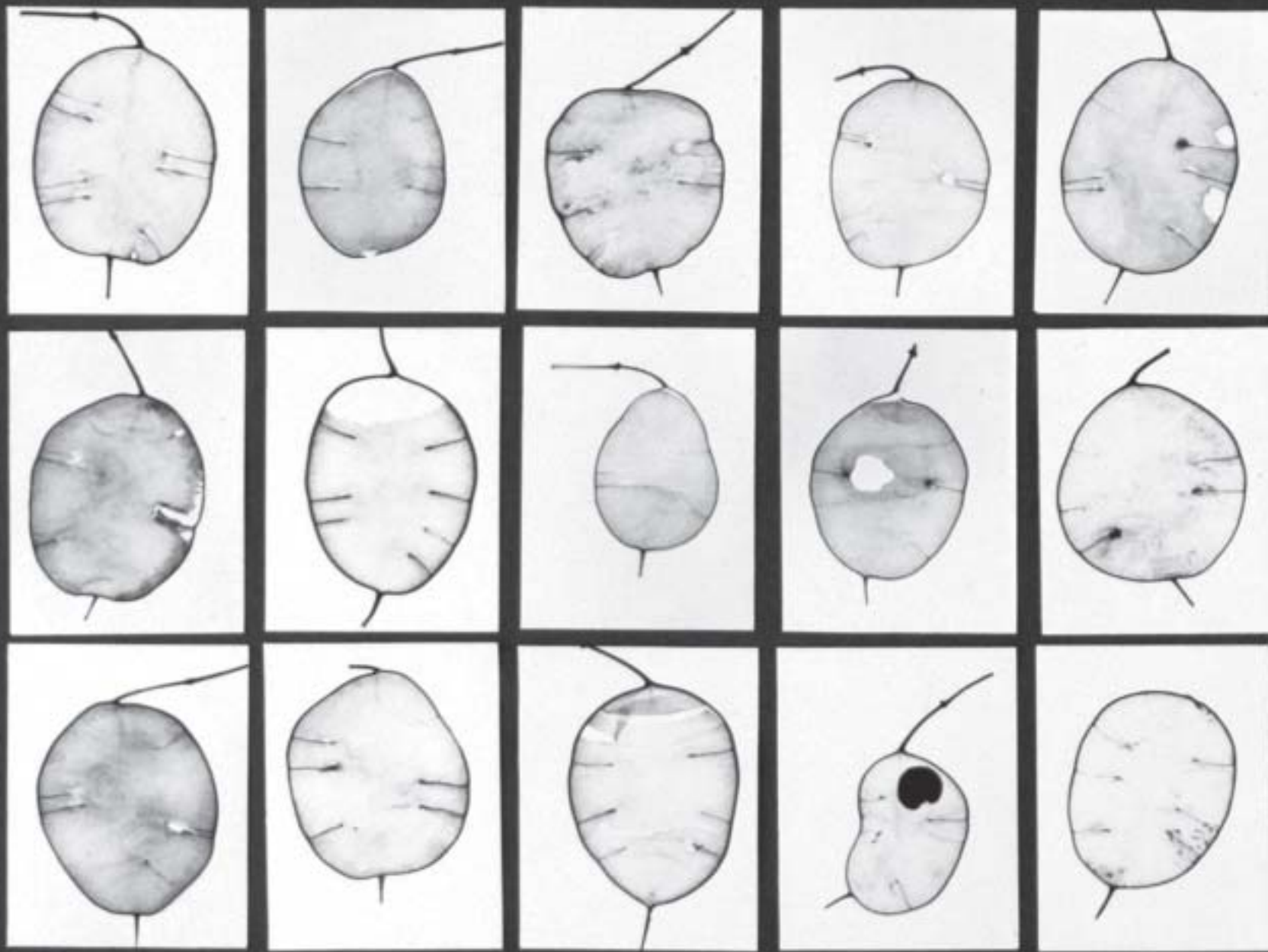

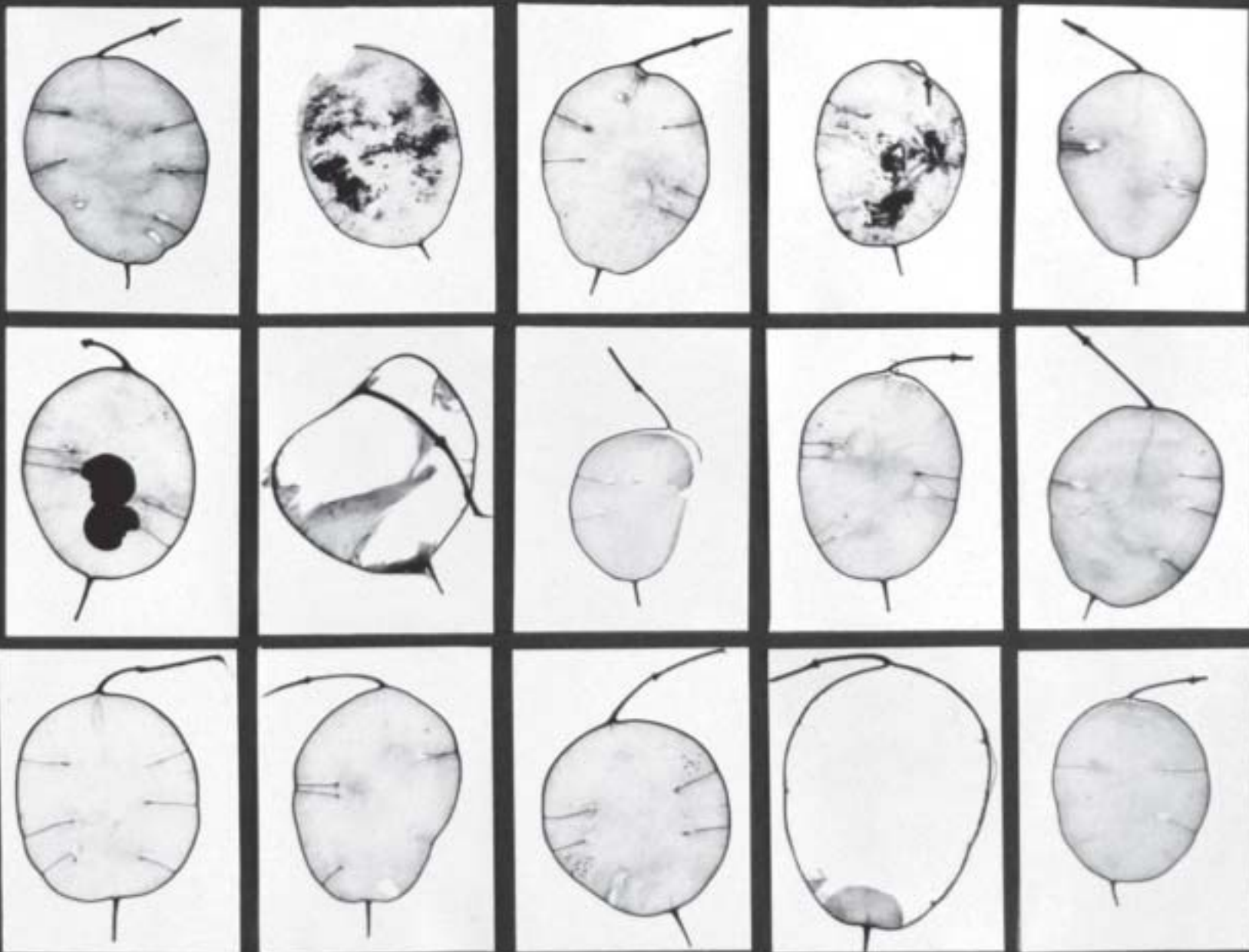

Ten kamień ma szansę na to,
by później, już po mojej śmierci
być takim samym jak jest teraz.
Papier, na którym jest obraz
kamienia, może się spalić, może zgaść,
może się rozpaść, a kamień,
bądź może, będzie nadal.

Rozbiłem ten kamień

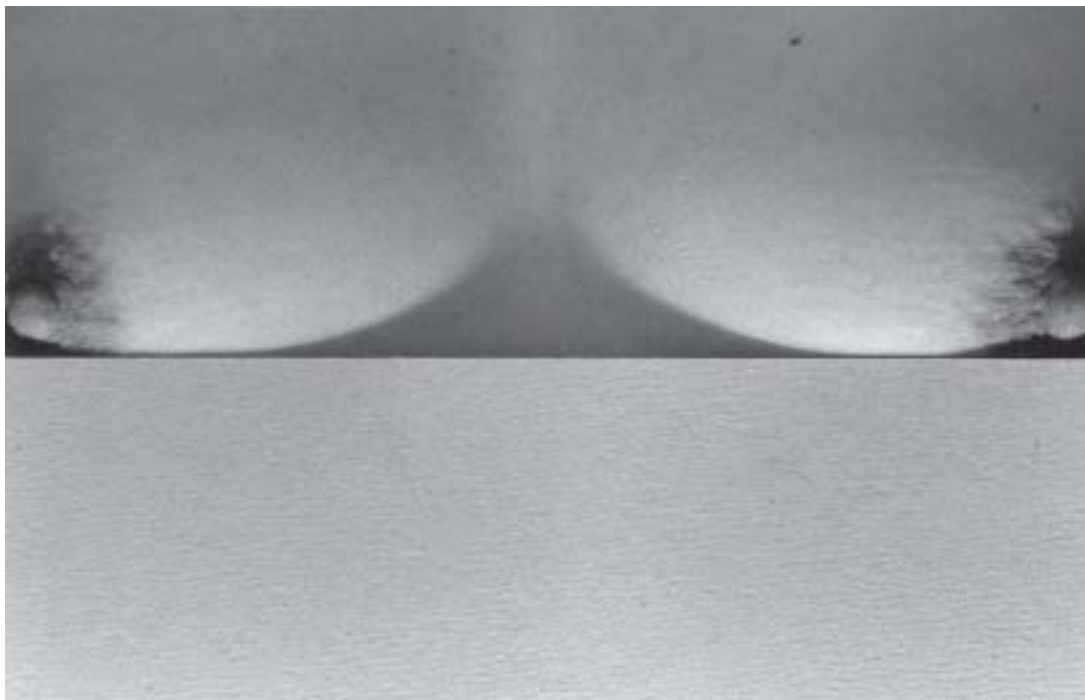
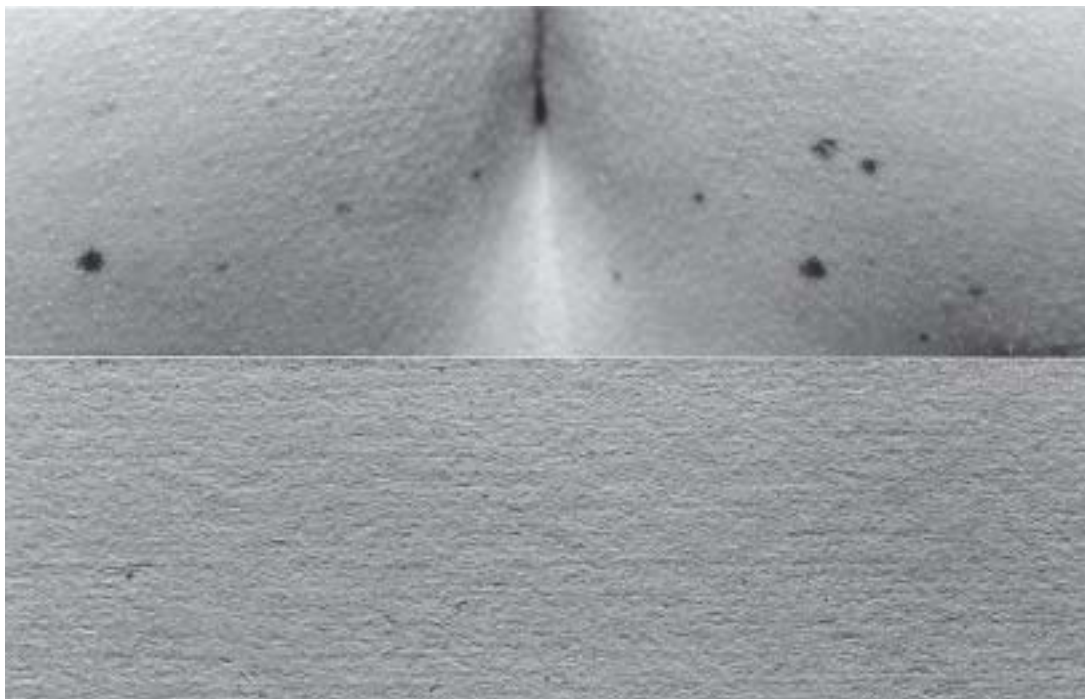

ZBIGNIEW DŁUBAK
Asymetria 578B / Asymmetry 578B, 1993
Asymetria 231A / Asymmetry 231A, 1988

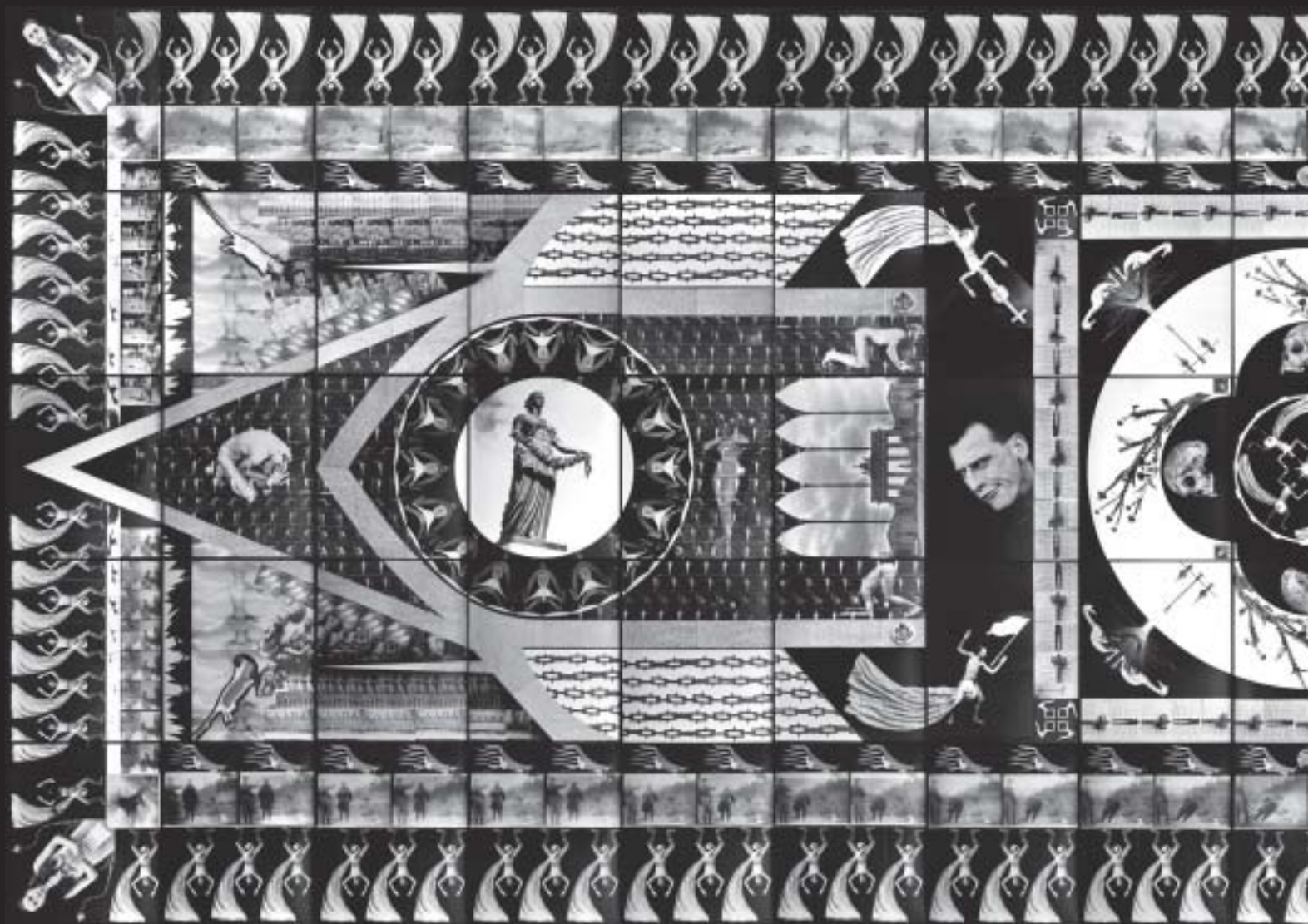

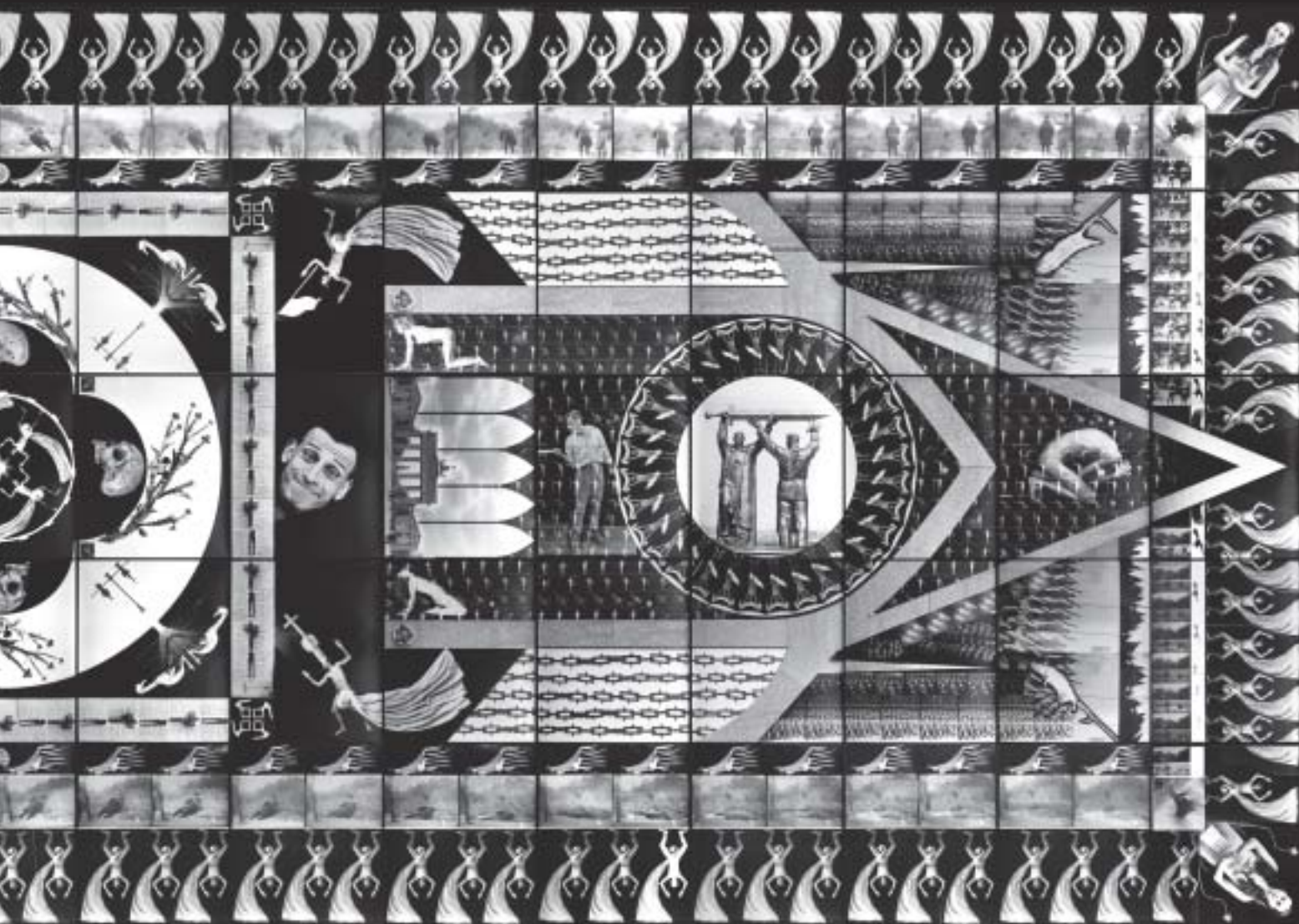
ZBIGNIEW DŁUBAK
Asymetria 523A / Asymmetry 523A, 1991
Asymetria 338A / Asymmetry 338A, 1989
Asymetria 333A / Asymmetry 333A, 1989

ZBIGNIEW TREPPA
Z serii Znaki Światła / From the series Signs of Light, 2005

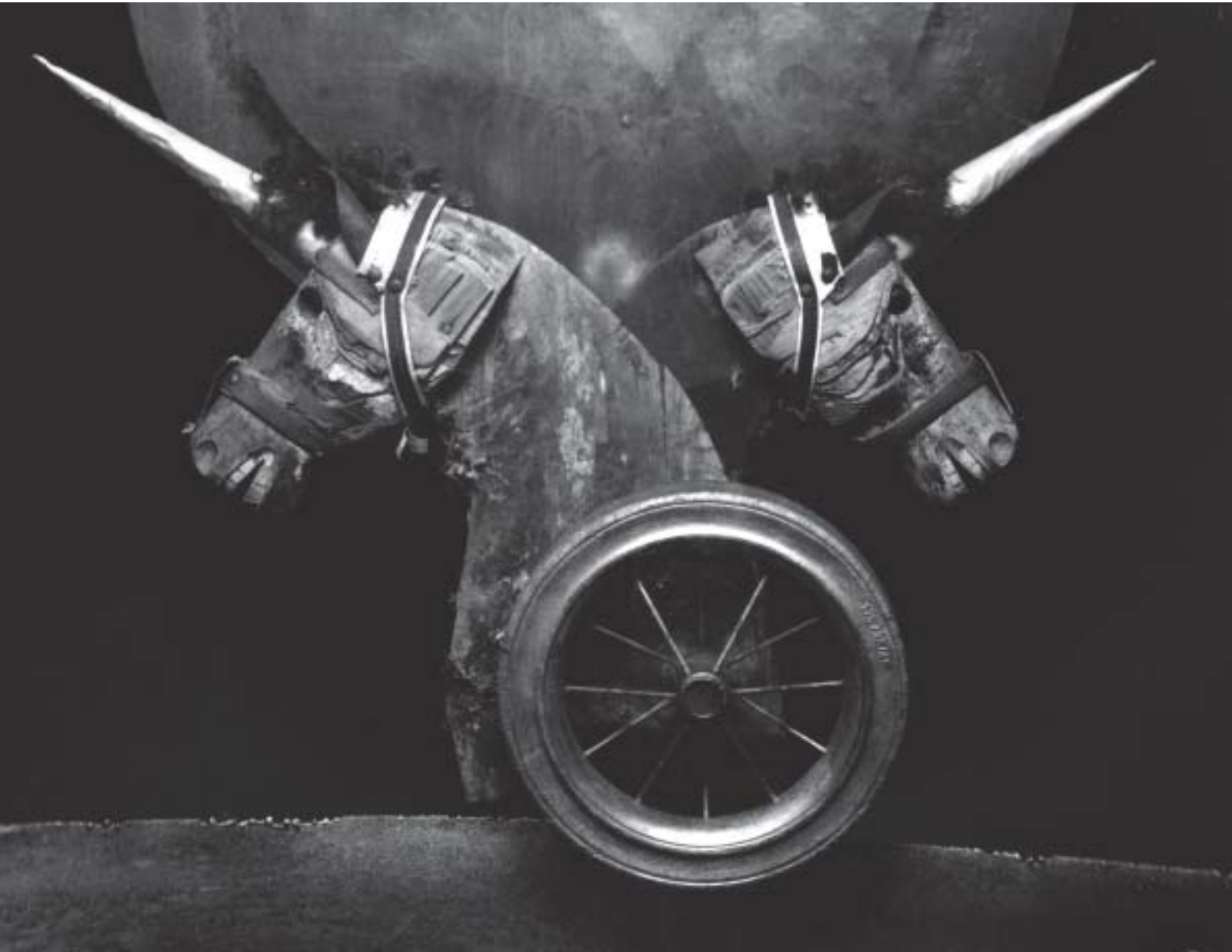

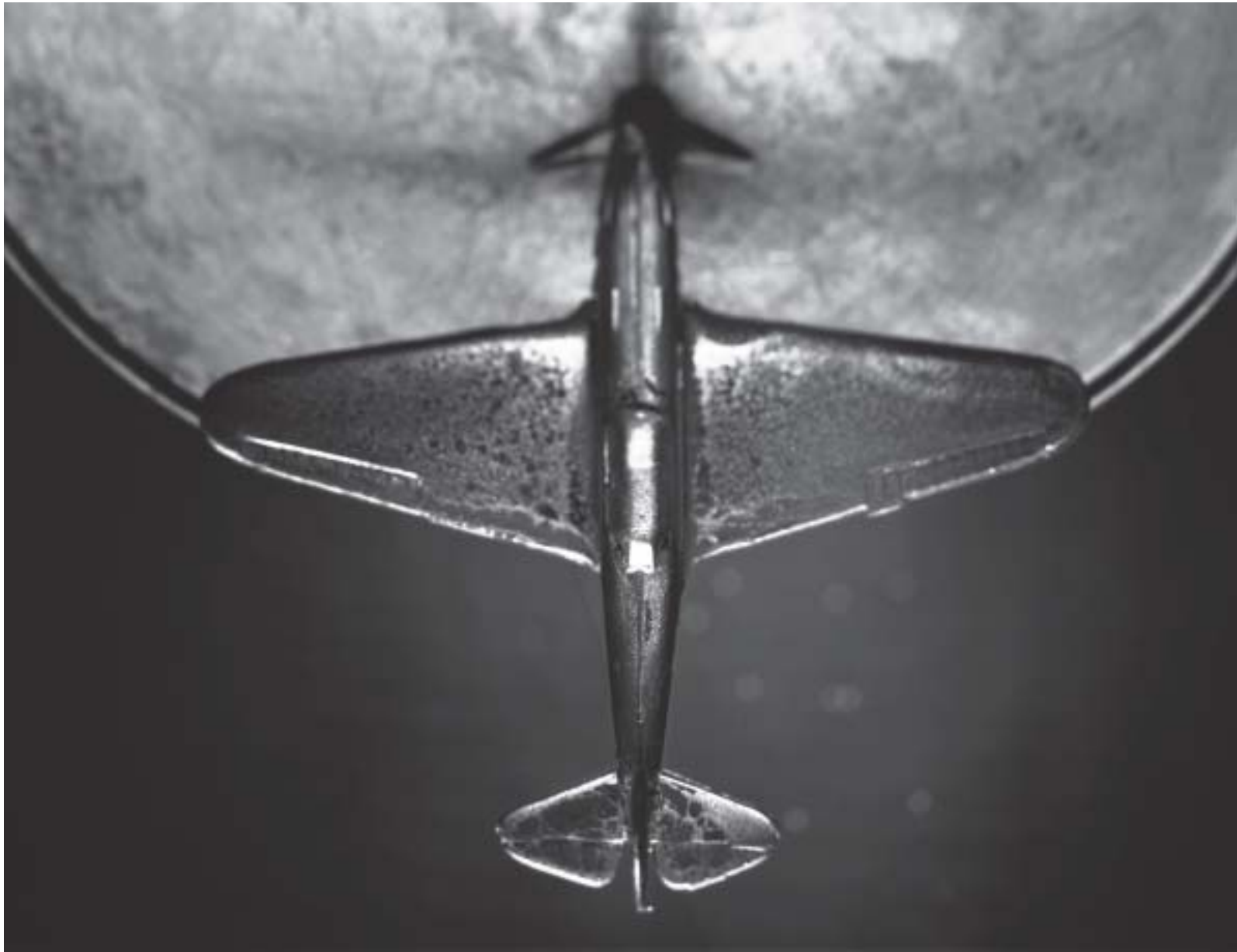
ZOFIA KULIK
Wszystkie pociski są jednym pociskiem / All the Missiles are One Missile, 1993

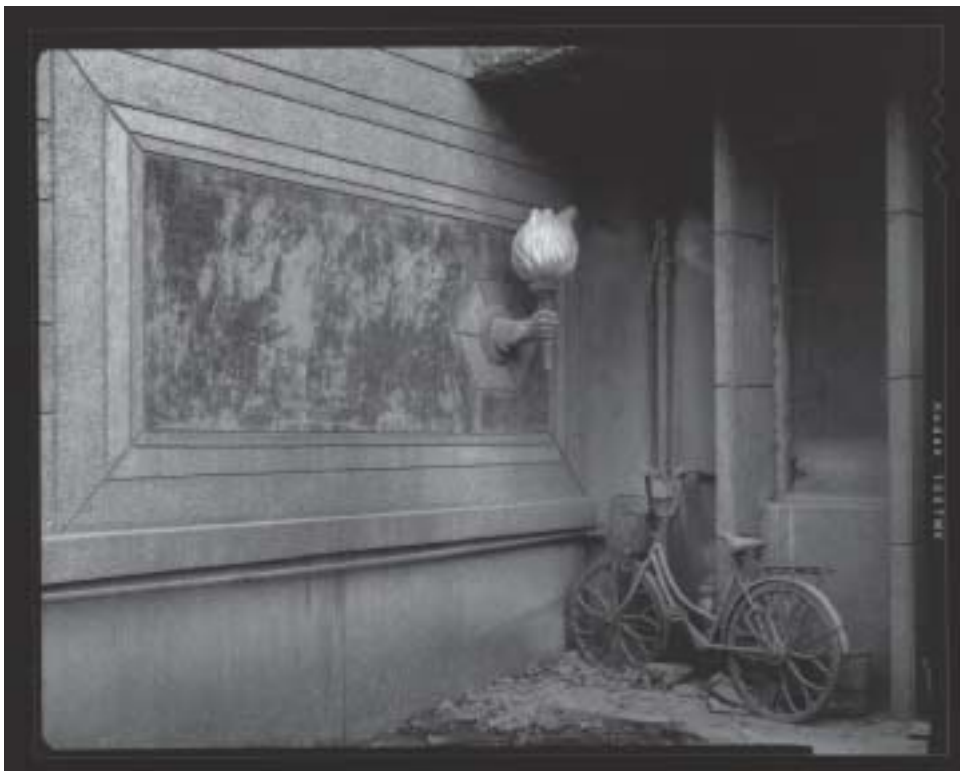

GRZEGORZ BOJANOWSKI
Automarionetki New Age / Auto-Marionettes of New Age, 1993

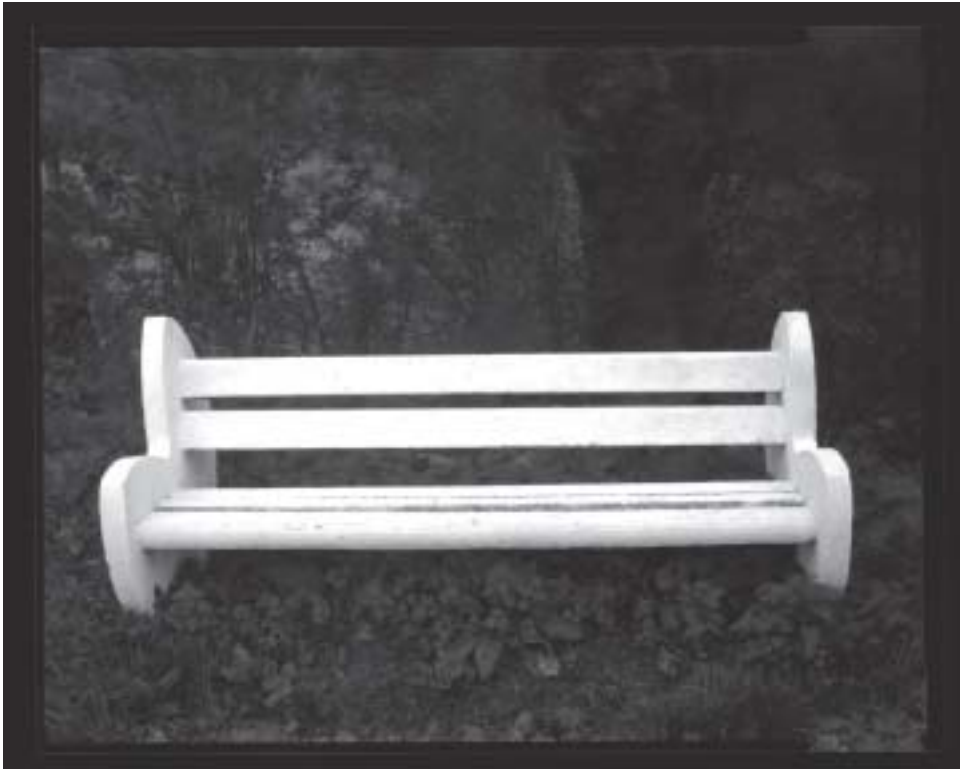

MAREK DOMAŃSKI
Bez tytułu, z serii Psychopompos / Untitled, from the series Psychopompos, 2006-2007

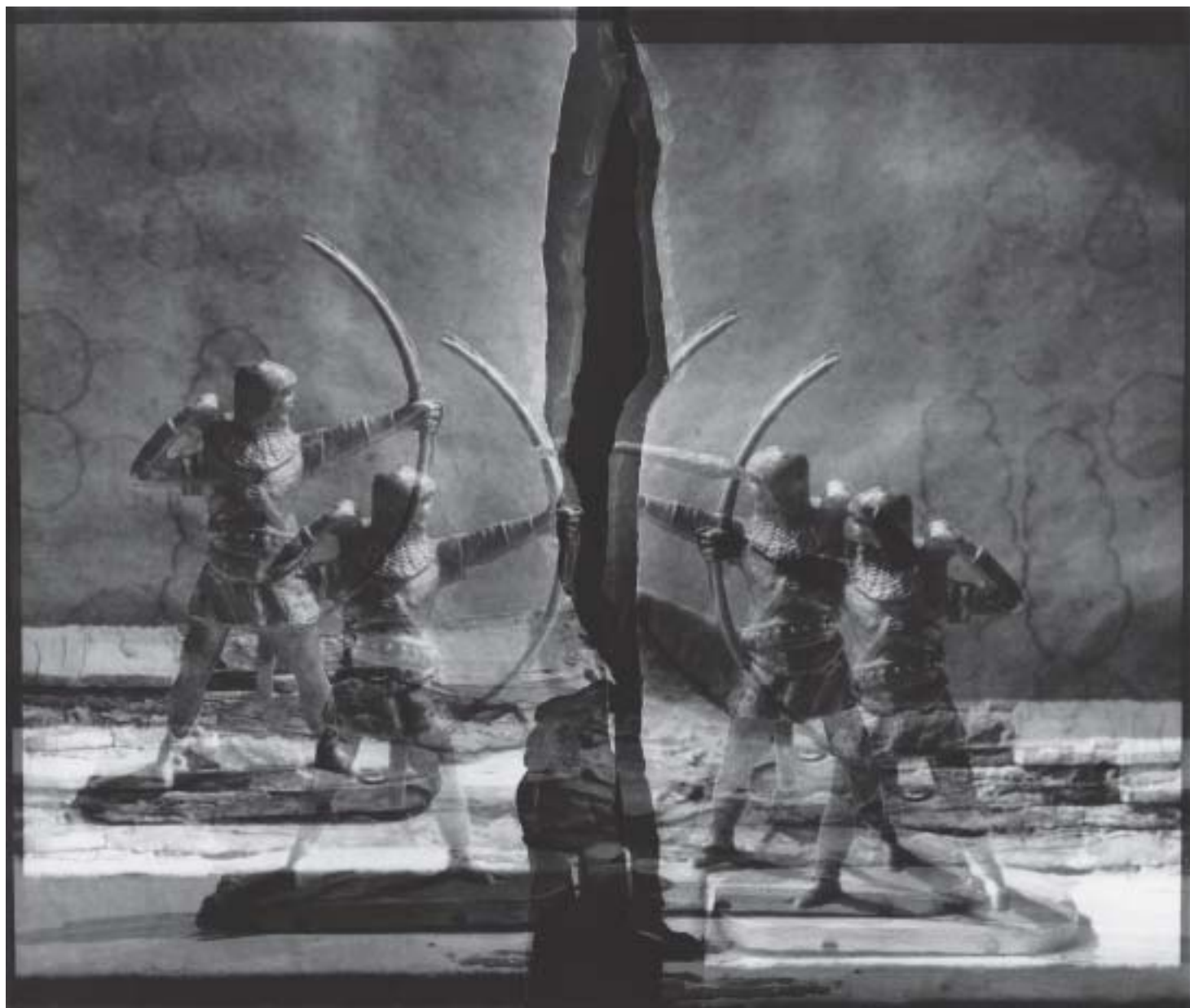

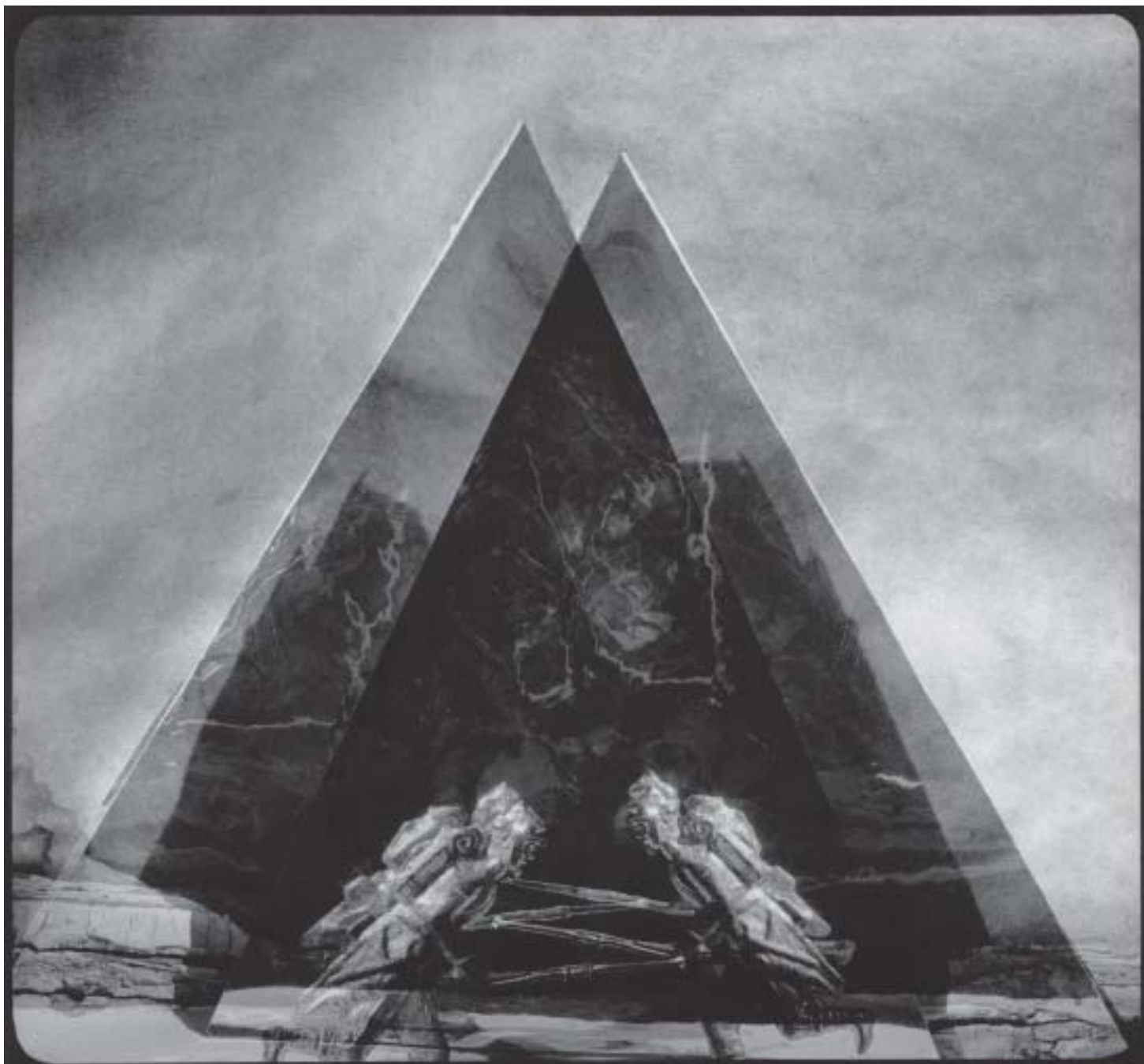
BOGDAN KONOPKA
Ji Xian 07,05,2007
Paris 16,03,1995

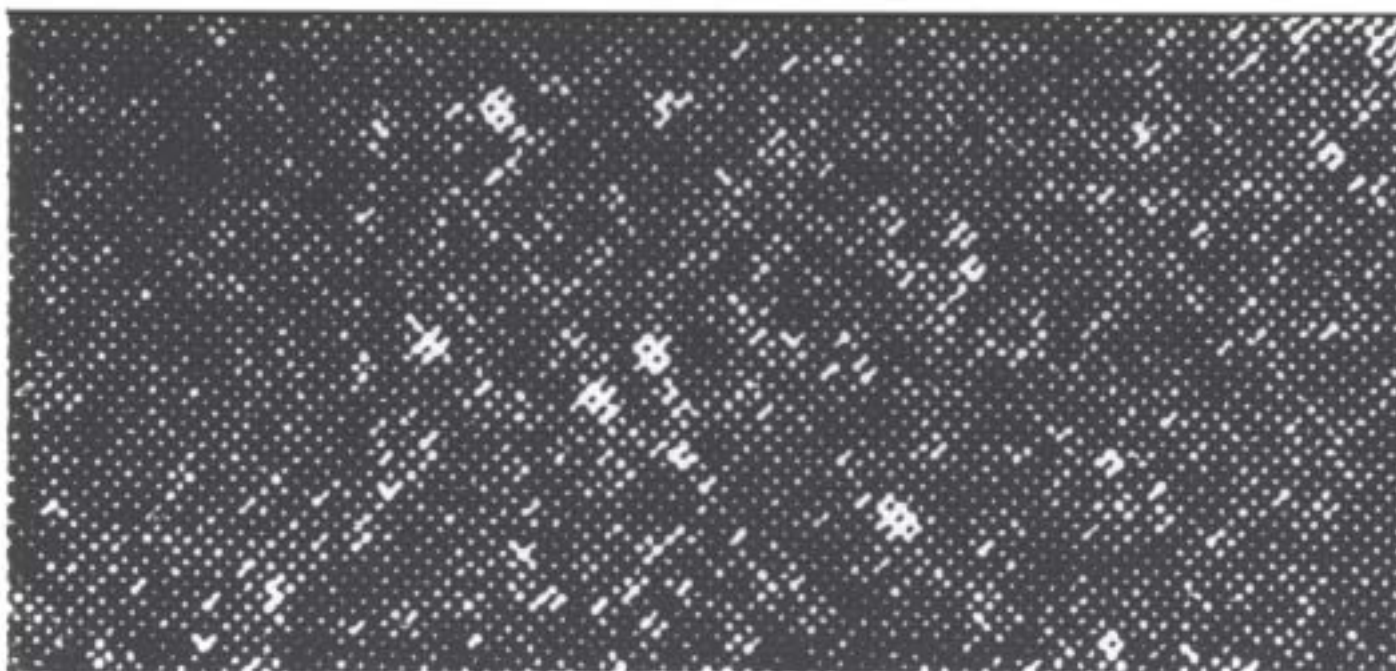
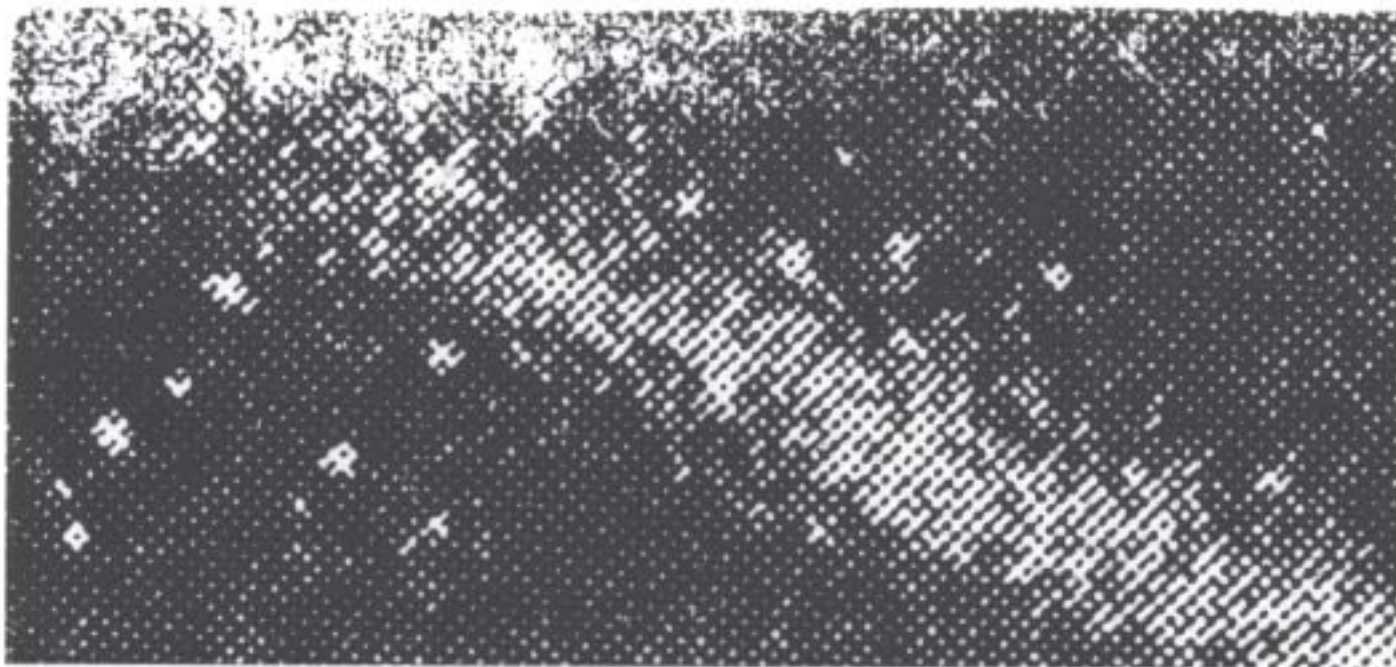

BOGDAN KONOPKA
La Grenouillère 29,10,2002
Brandu 08,05,2001

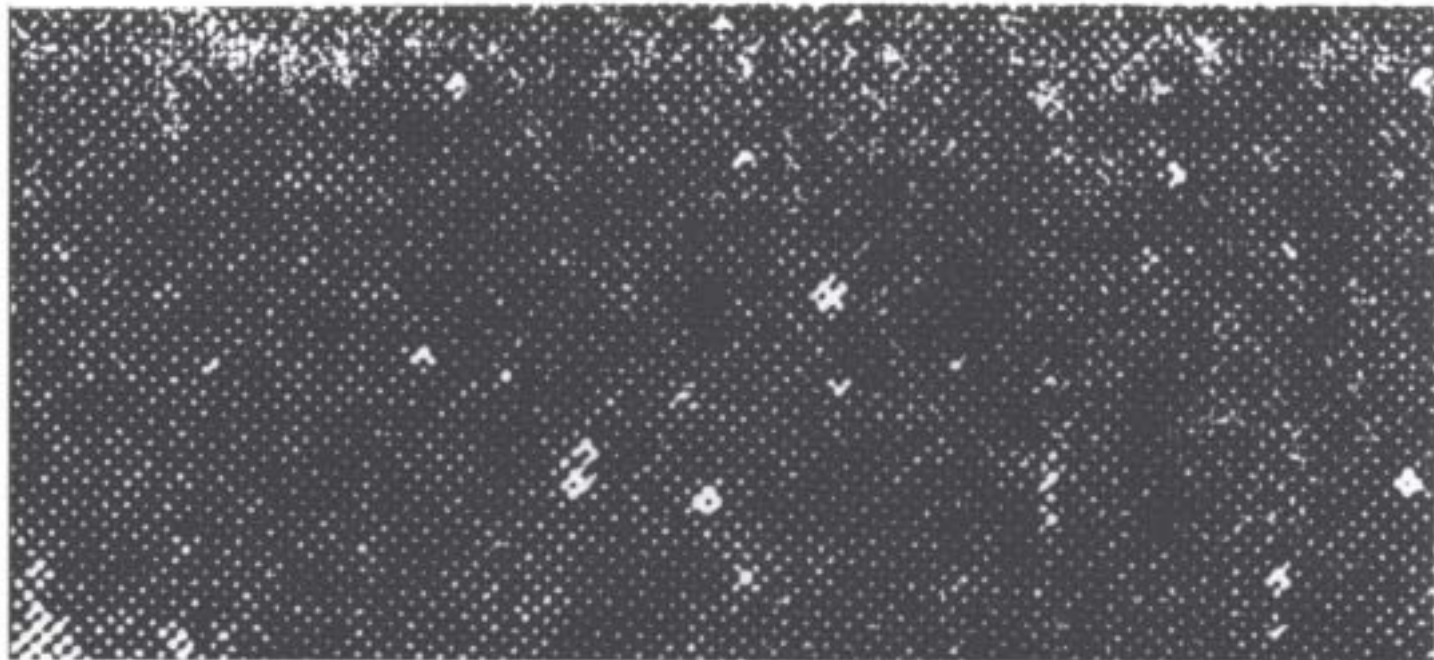

WALDEMAR JAMA
Z cyklu Gry wojenne / From the series War Games, 2001

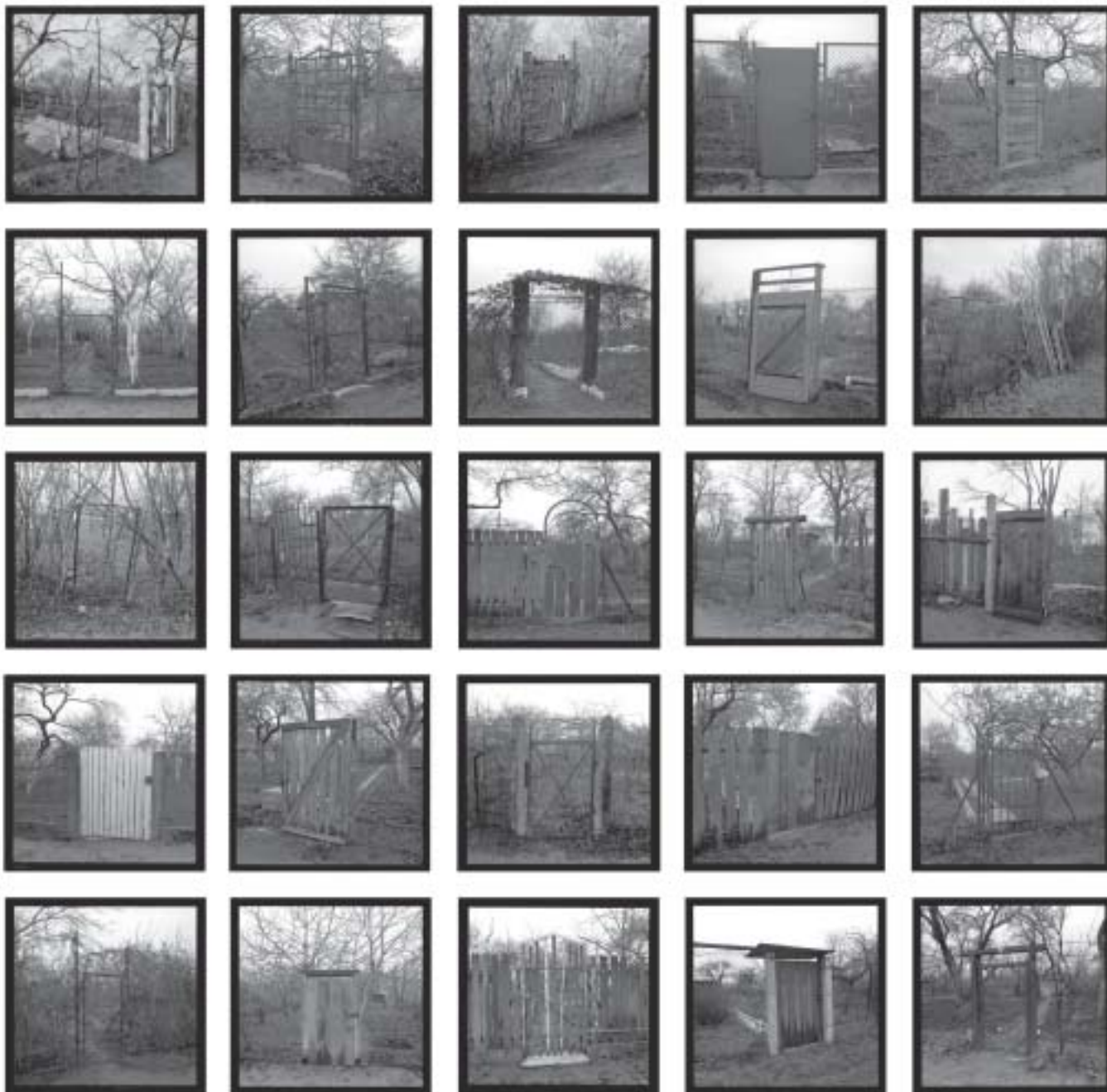

WŁODZIMIERZ KRZEMIŃSKI
Kometa Halleya podąża... / Halley's Comet follows..., 1988

Kometa Halleya pada 2a...

ANDRZEJ JERZY LECH
 Z serii 60 furtek / From the series 60 Gates, Opole 1981-82

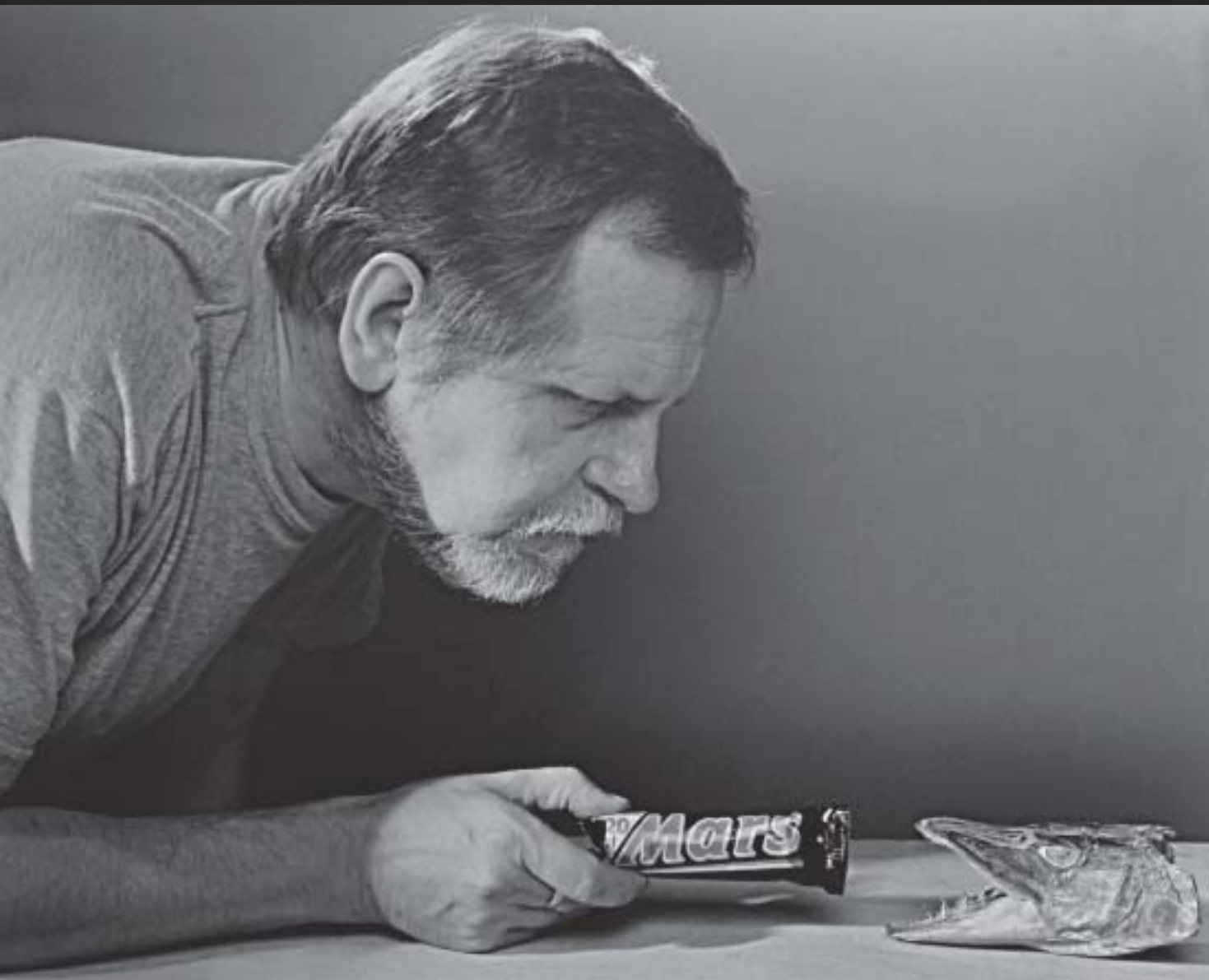

EWA ANDRZEJEWSKA
Tatry 1995; Karkonosze 1991

ANDRZEJ BRZEZIŃSKI
Z serii Reintegracje / From the series Re-integrations, 1994

ZBIGNIEW TOMASZCZUK
 Karmienie ryb / Feeding the Fish, 1999
 Z serii Daguerrotypomania / From the series Daguerrotypomania, 1999

ANDRZEJ JANASZEWSKI

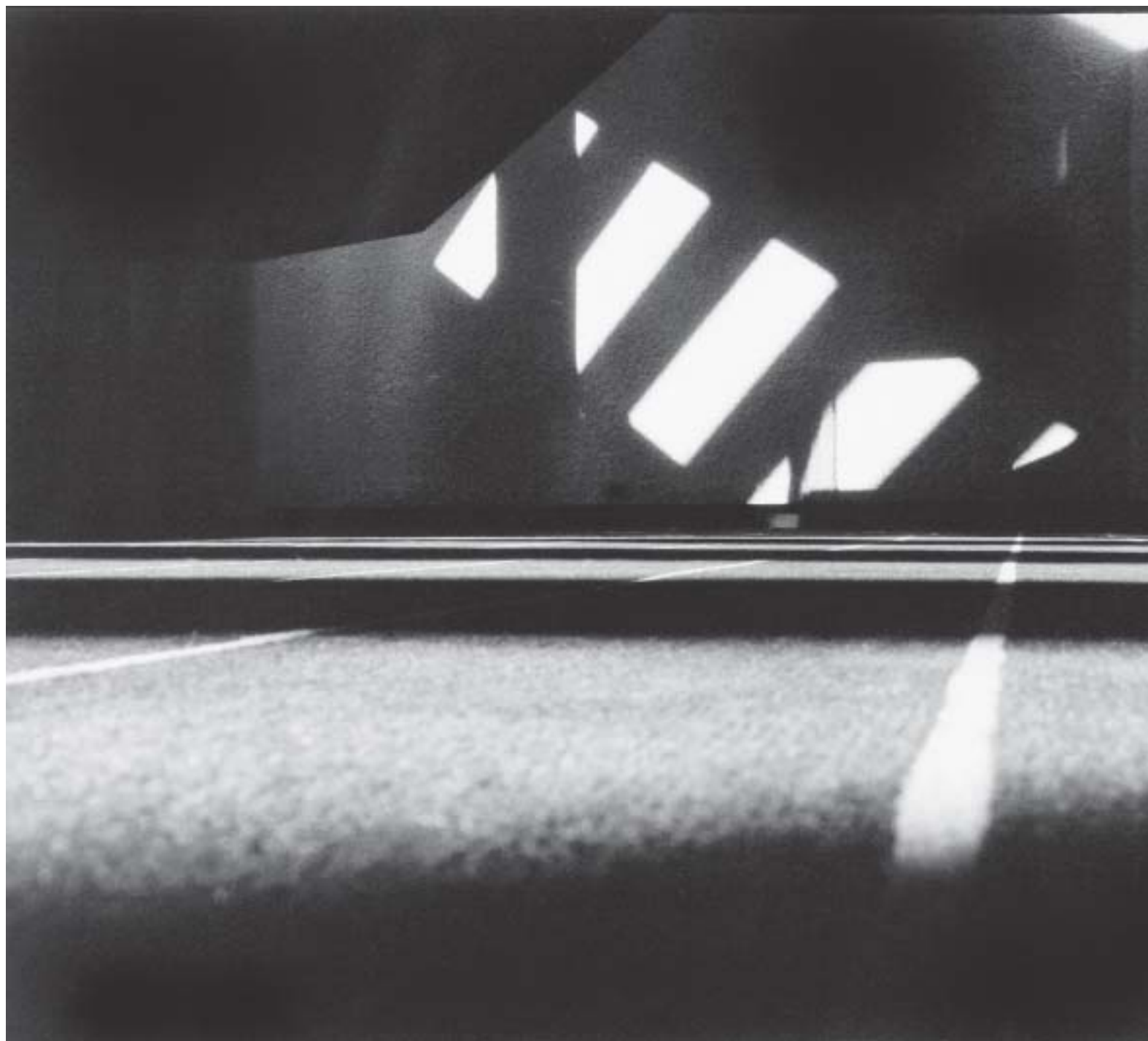
Instalacja fotograficzna / The photographic installation Fato Deceptus, Non Ab Tempus..., 1993

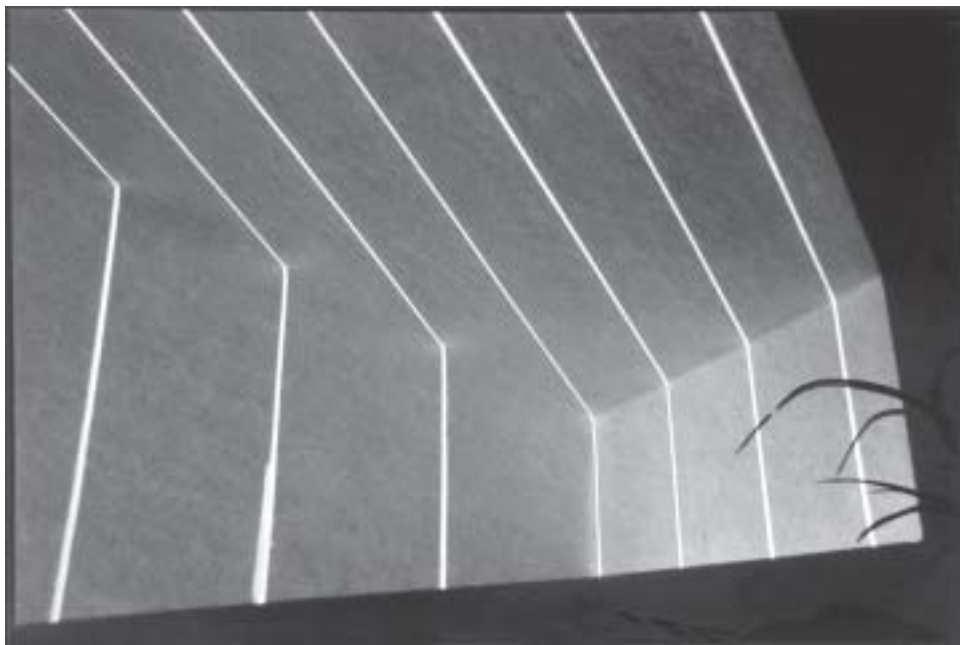
Instalacja fotograficzna / The photographic installation Tempus Edax Rerum..., 1992

WOJCIECH ZAWADZKI
Z serii Zamek Książ / From the series Książ Castle, 1987

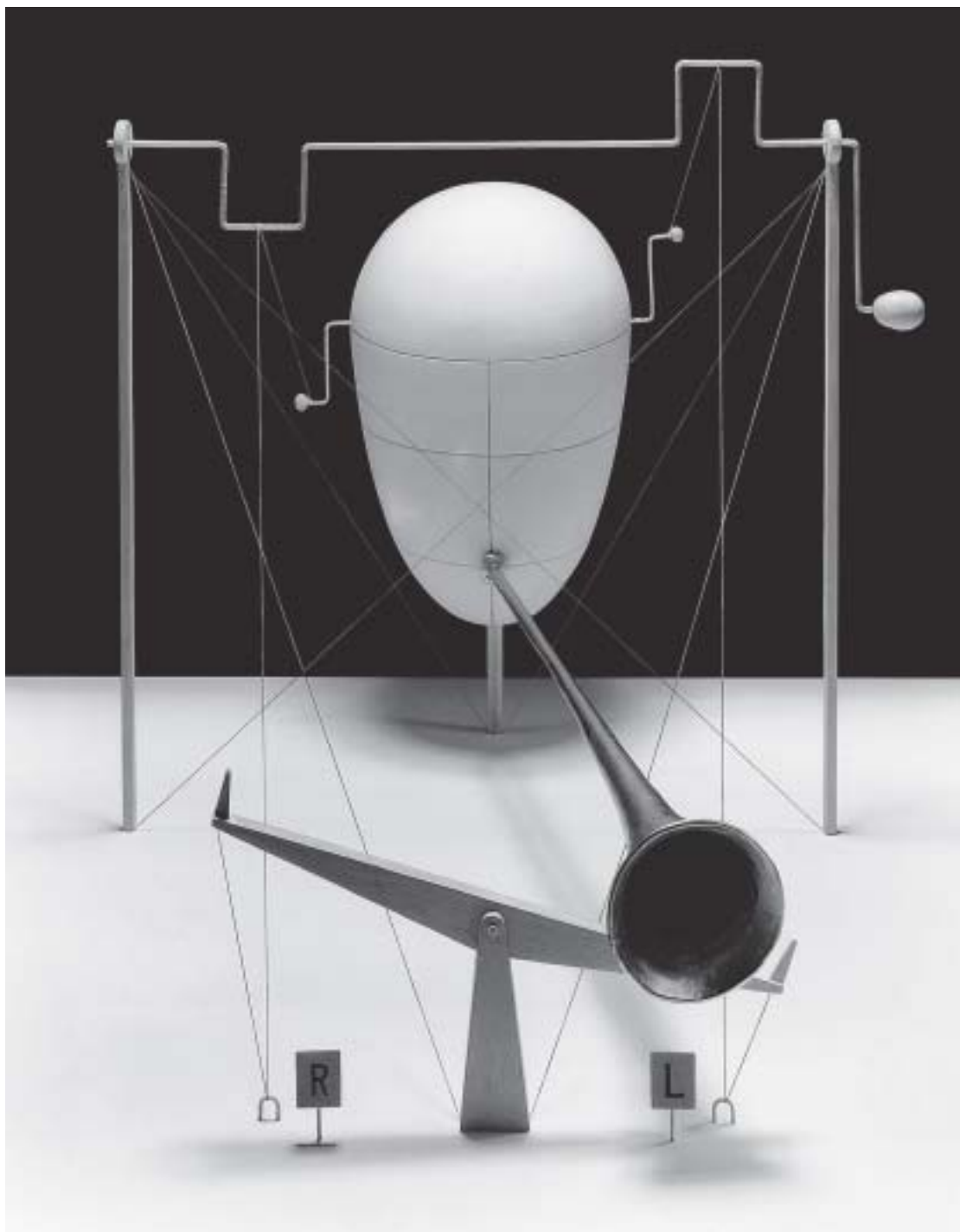
MAREK POŹNIAK
 Fachhochschule Bielefeld, University of Applied Sciences, 1991
 Opole, 1/4 pokoju Mateusza / Opole, Quarter of Mateusz's Room, 1987-88

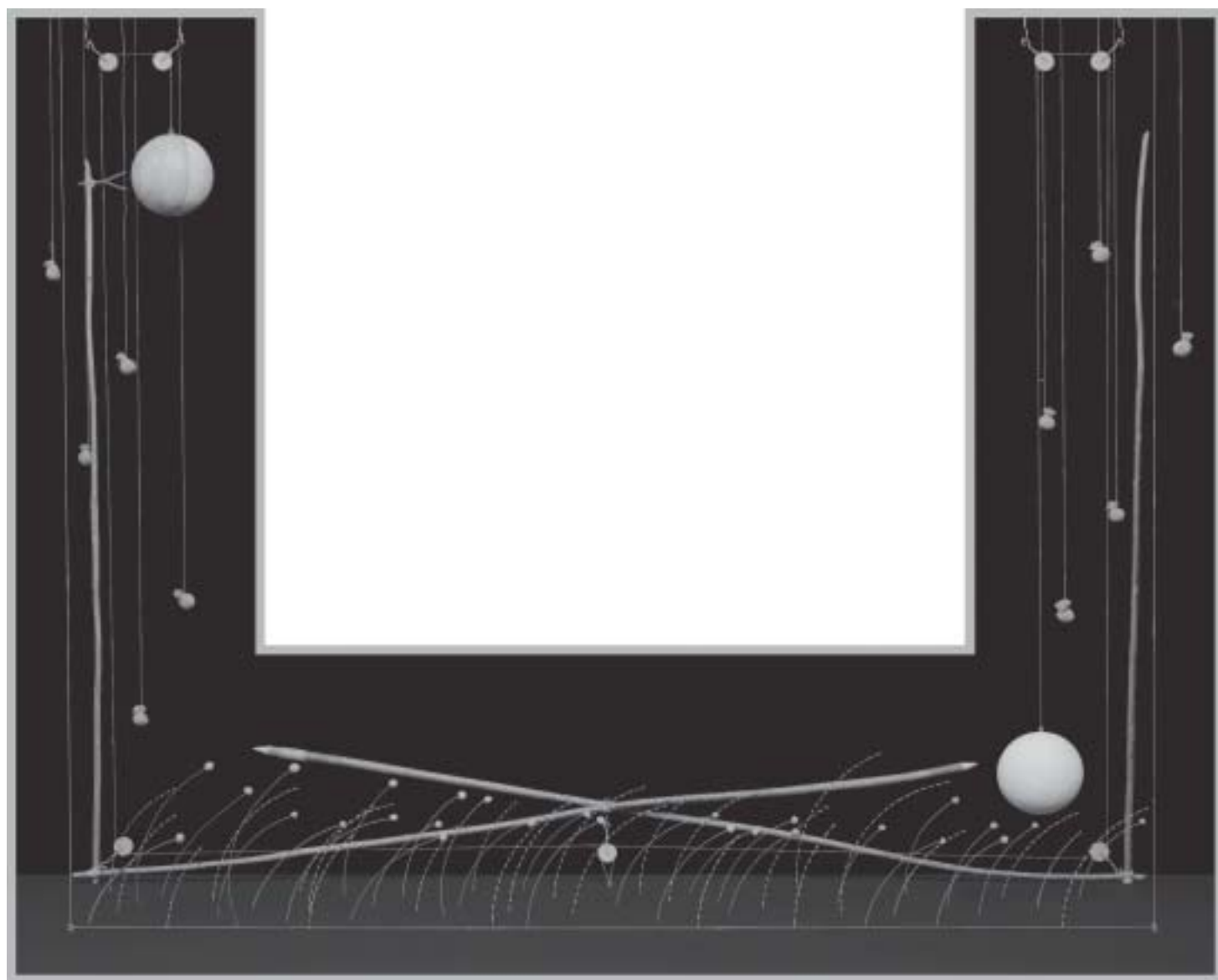

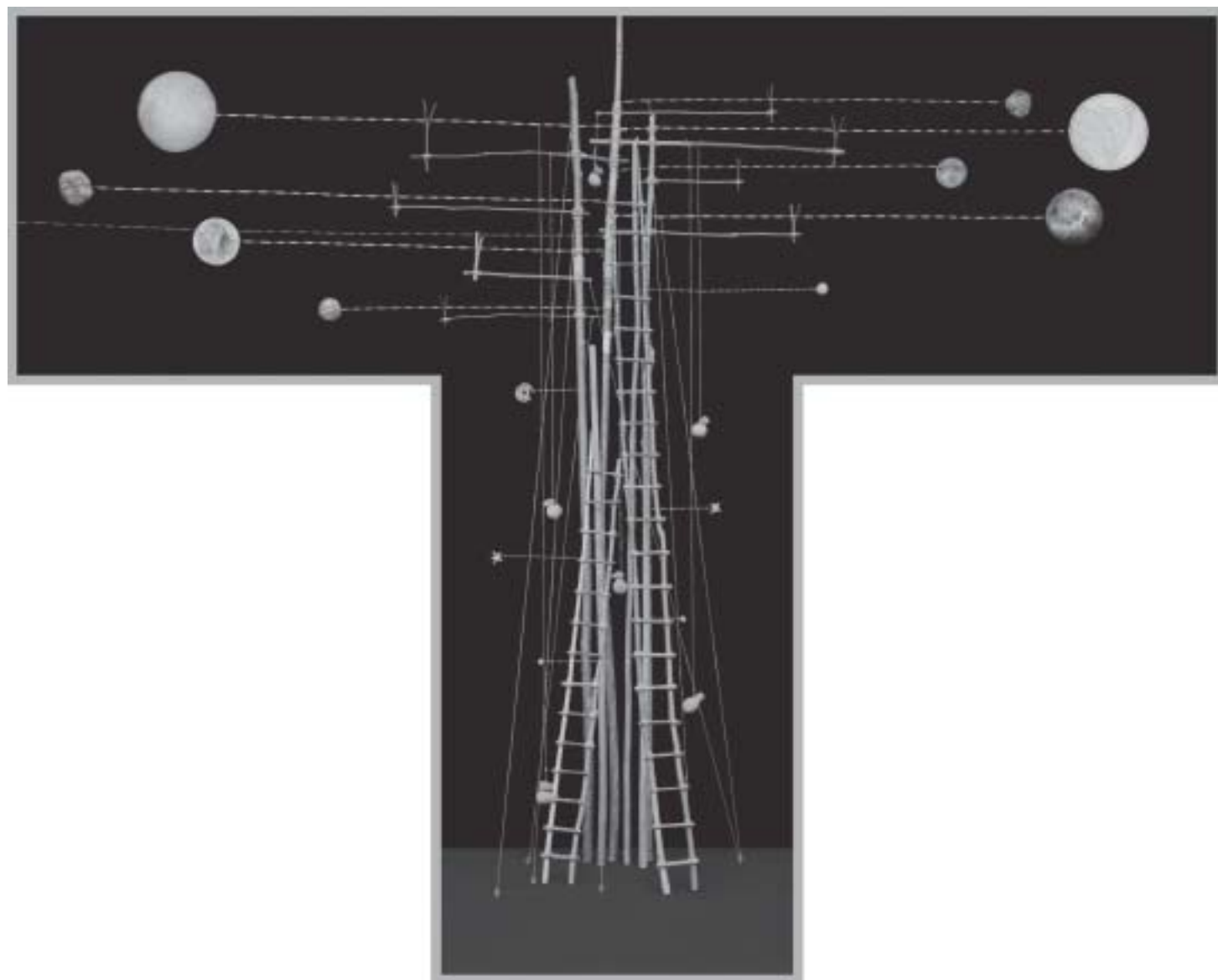
TOMASZ MAŻEWSKI
Z serii Palindromy / From the series Palindroms, 2005-2006

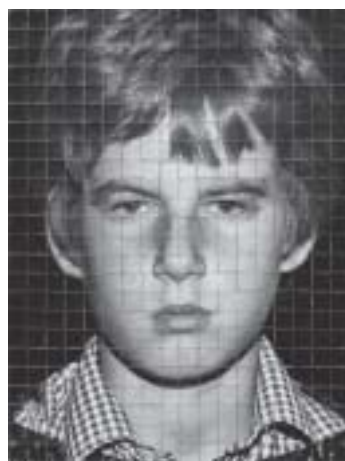
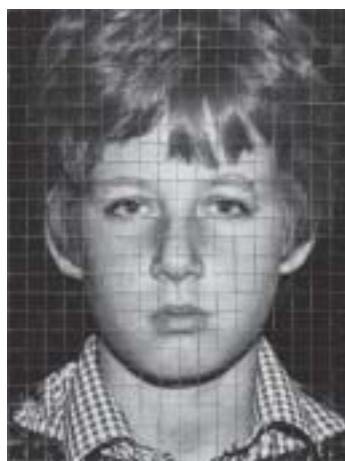
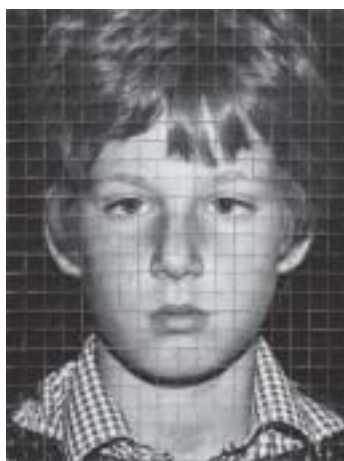

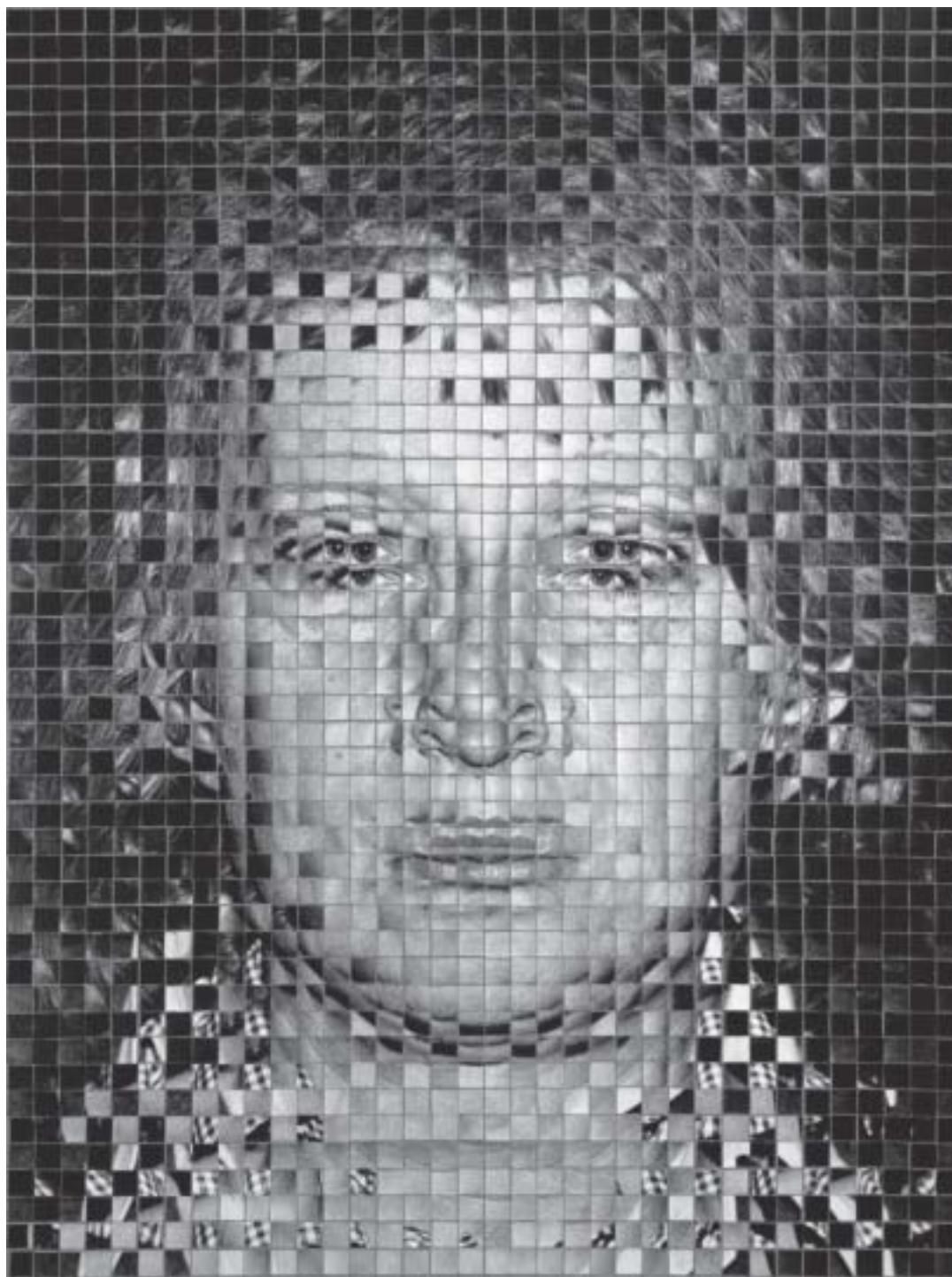
GRZEGORZ PRZYBOREK
Z serii Thanatos – Ona / From the series Thanatos – She, 1997
Z serii Thanatos – On / From the series Thanatos – He, 1997

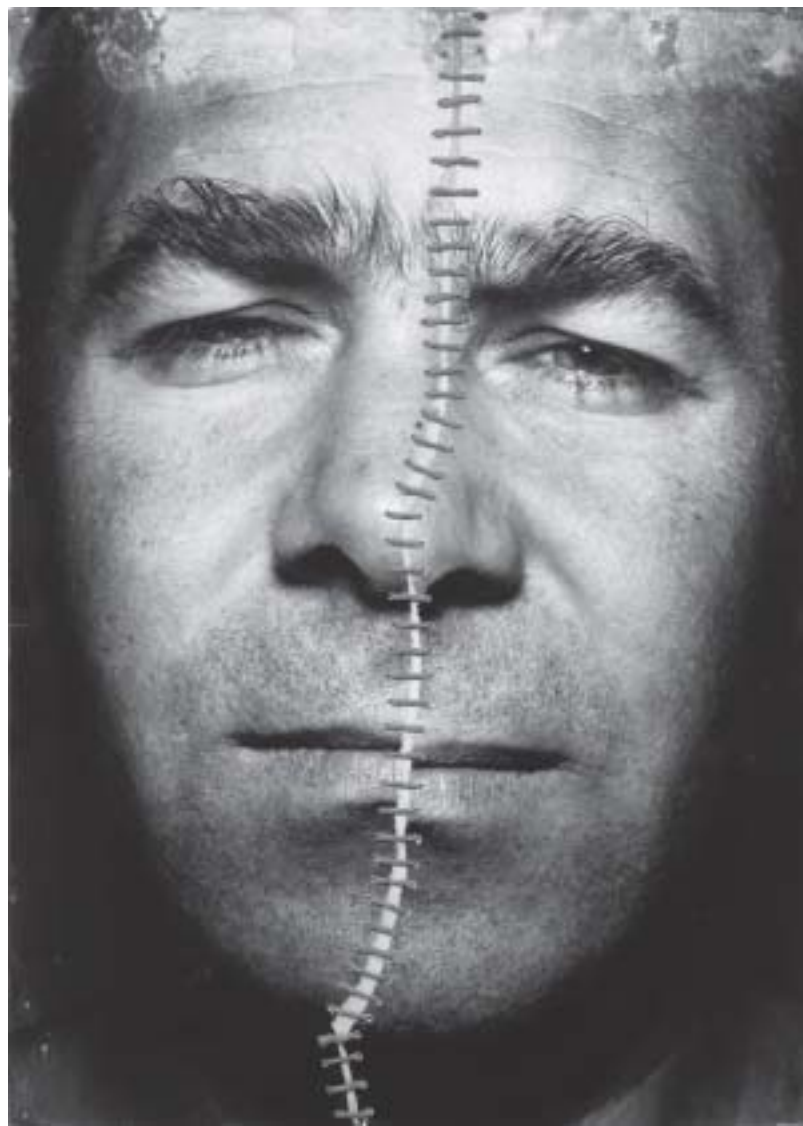
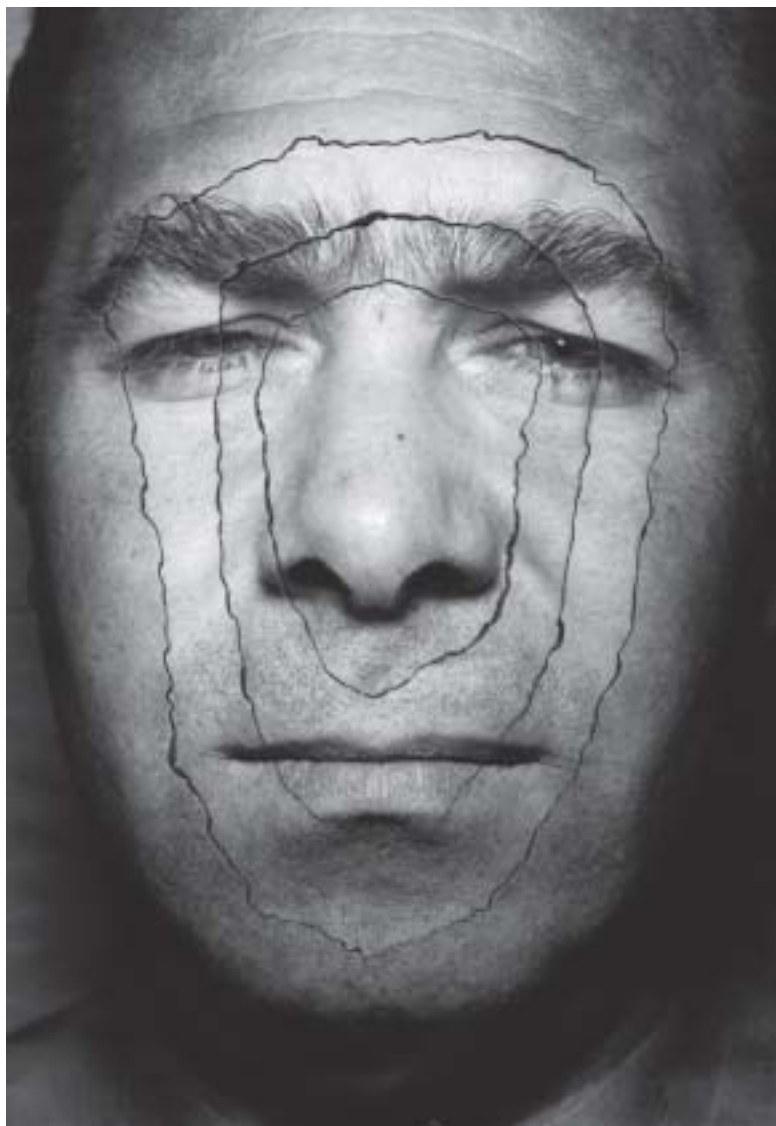
GRZEGORZ PRZYBOREK
Z serii Utopie / From the series Utopias, 2003

JANUSZ BAŁOWSKI
Portret rodziny Dłużniewskich / The Dłużniewski Family Portrait, 1993

JANUSZ BĄKOWSKI

Jacek – relief / Jacek – relief, 1970

Marek – wypalany / Marek – burnt, 1968-1970

Marek – zszywany / Marek – sewn, 1968-1970

KRZYSZTOF CICHOSZ
Z cyklu Po-reportaż / From the series Post-reportage
Internowanym / For the Interned, 1982
Dla Pani K. Ś. / For Ms. K. Ś., 1982

KRZYSZTOF CICHOSZ

Fotoinstalacja Portrety Hybrydowe / Photoinstallation Hybrid Portraits, 2002

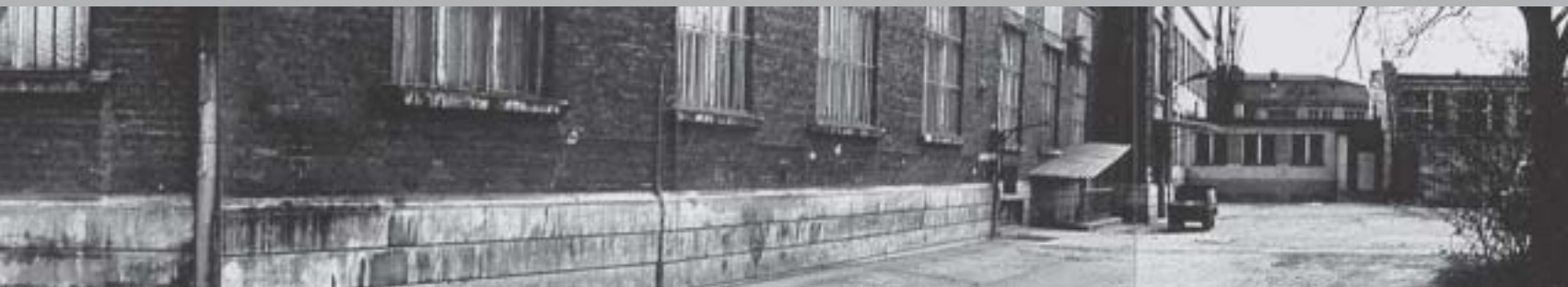
JANINA HOBGARSKA
Z serii W strefie ciszy / From the series In the Zone of Silence, 1989

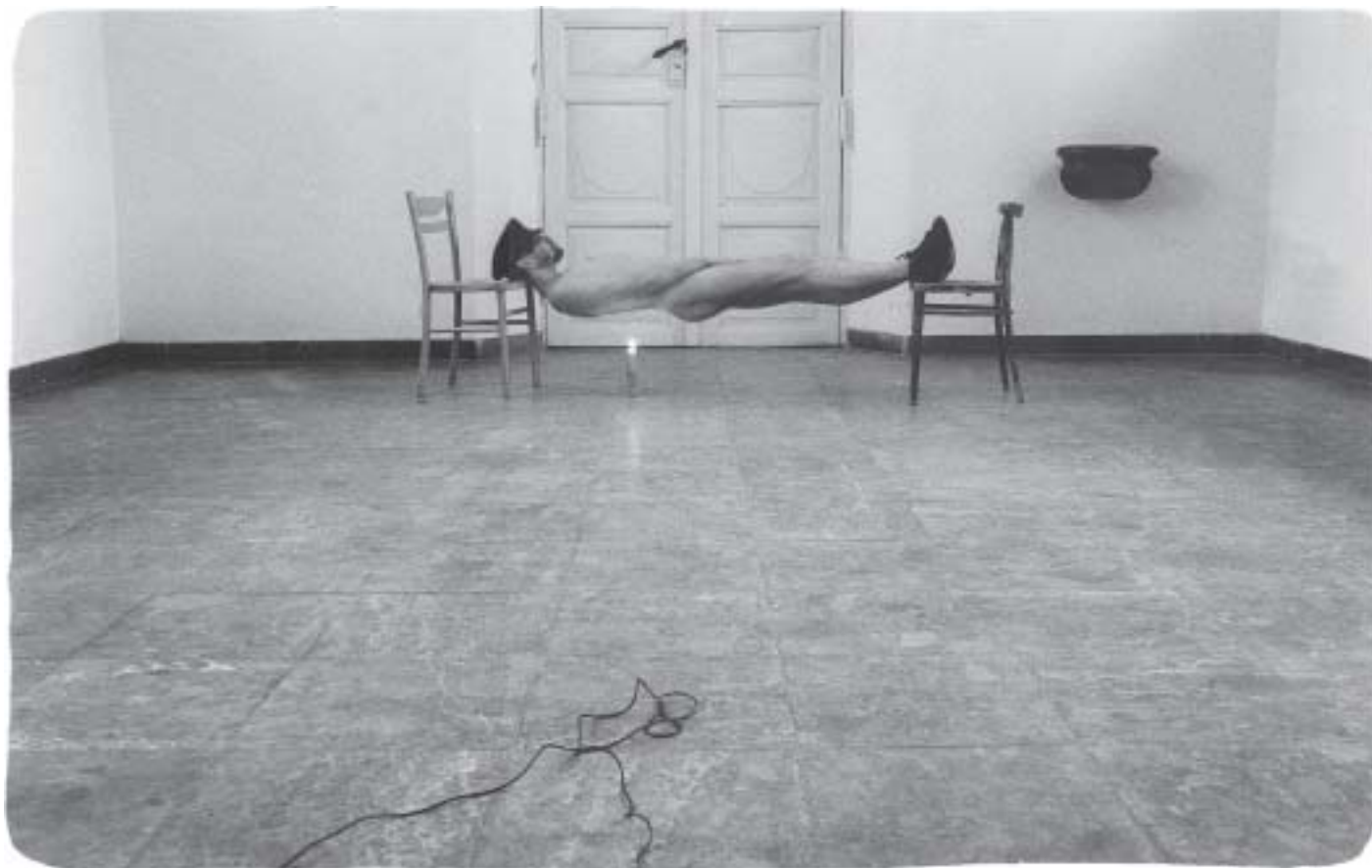

LESZEK WESOŁOWSKI
Z serii 'Rysunki' / From the series Drawings, 1993

RYSZARD WAŚKO
 Fotografia 4-wymiarowa / Four dimensional photography, 1972
 Od 0° do 180° / From 0° to 180°, 1971

LESZEK GOLEC

Oddycha i mruży oczy / She Breathes and Squints, 1989

Bez tytułu, dokumentacja instalacji / Untitled, documentation of installation, 1992

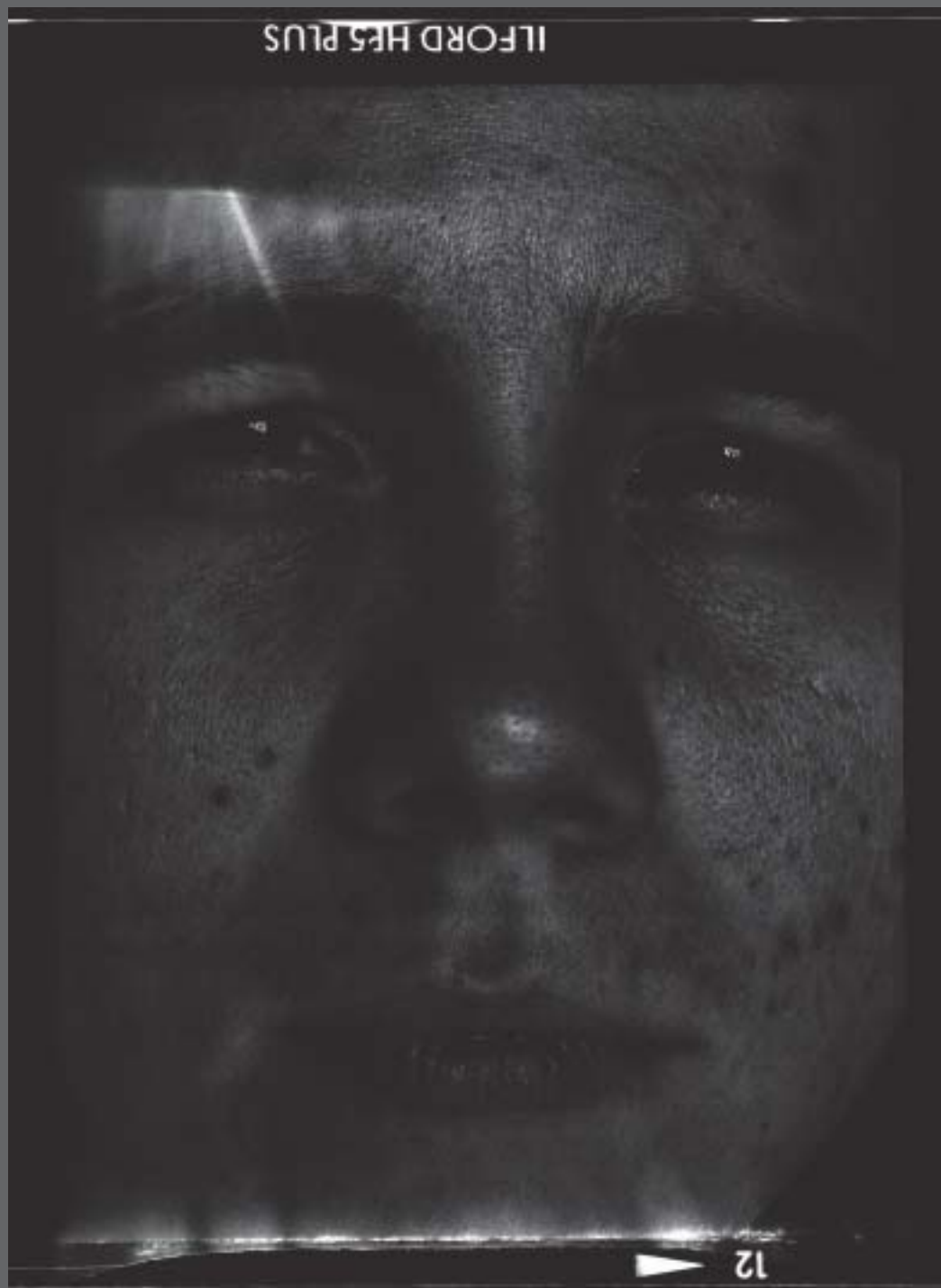
TOMASZ MICHAŁOWSKI
Z serii Wypełnić przestrzeń / From the series To fill Space, ok. / about 1990

STEFAN NITOSŁAWSKI

Z serii Bezsilna dłoń / From the series Powerless Hand, 1990

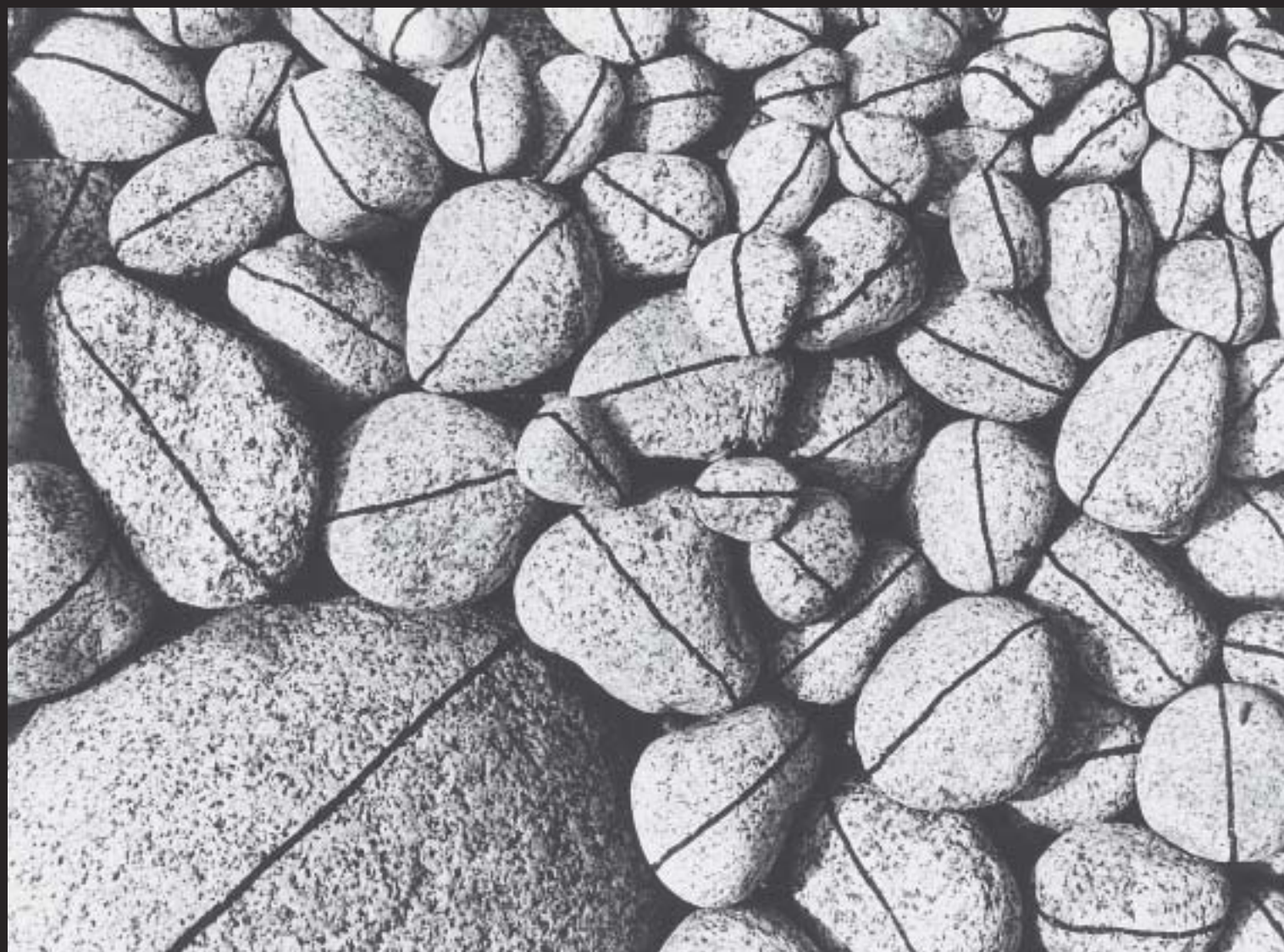

ELŻBIETA JANICKA

Z serii +/-, Maria Cyranowicz / From the series +/-, Maria Cyranowicz, 1998

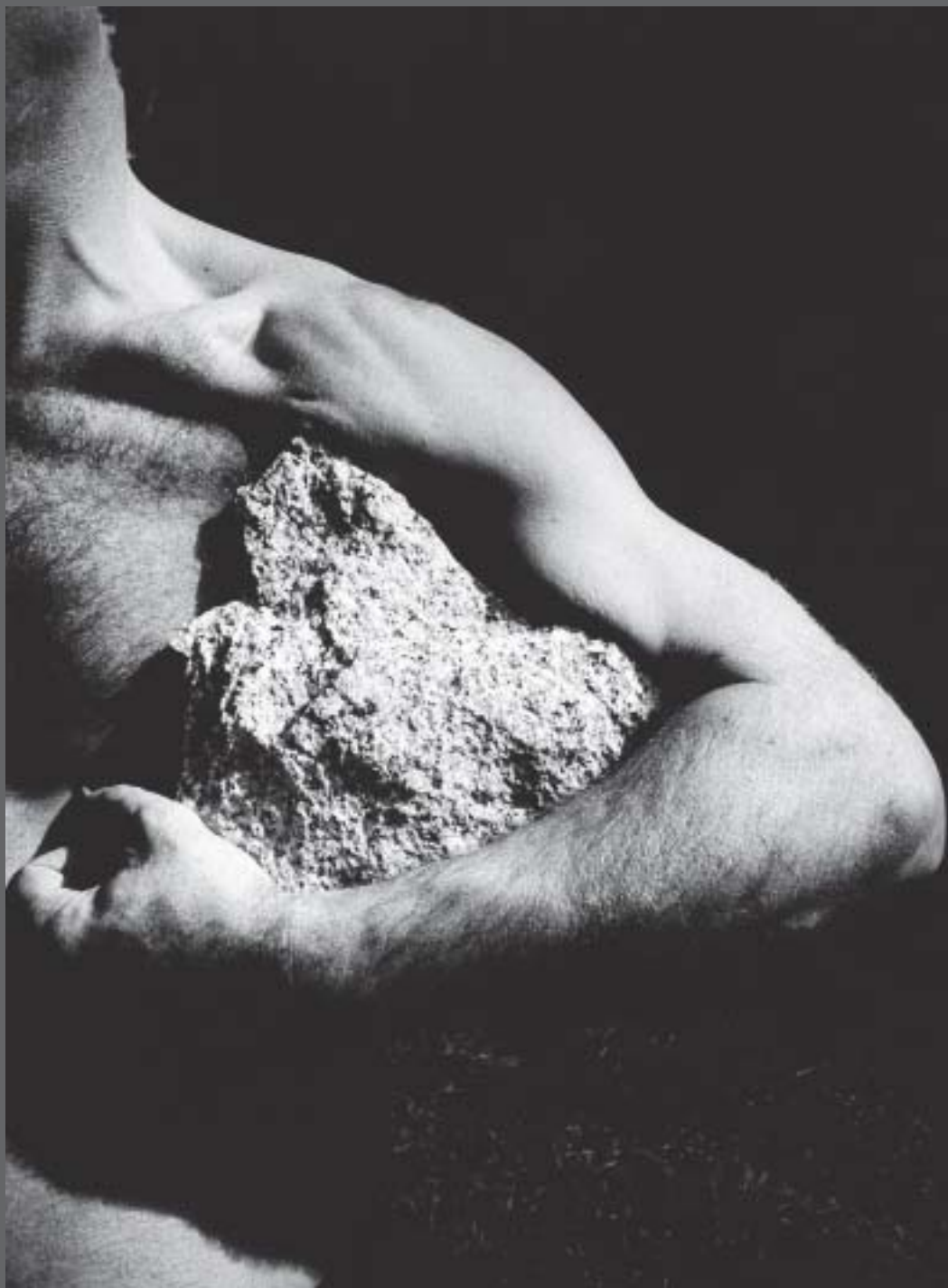
Z serii +/-, Emmett Williams / From the series +/-, Emmett Williams, 1998

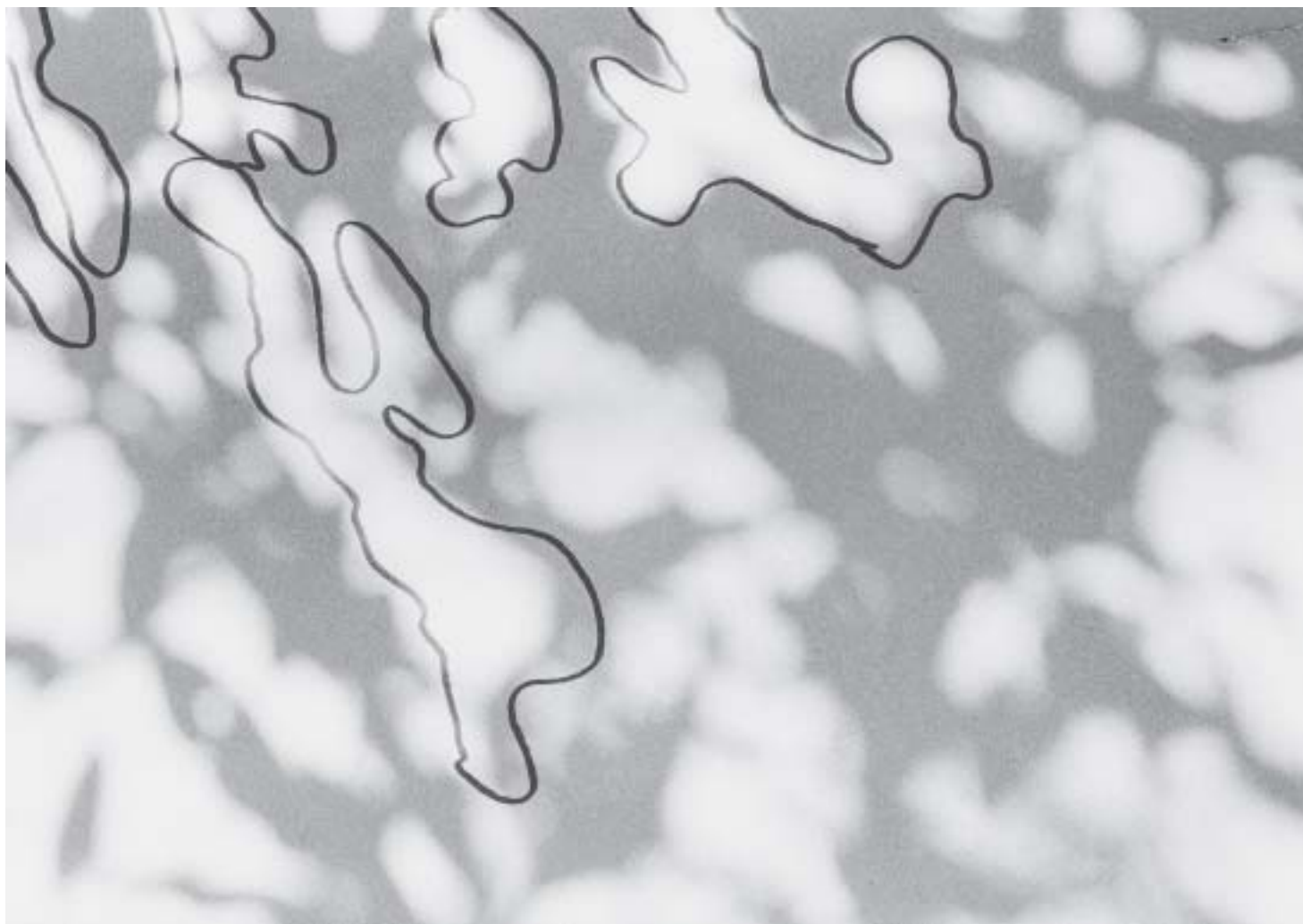

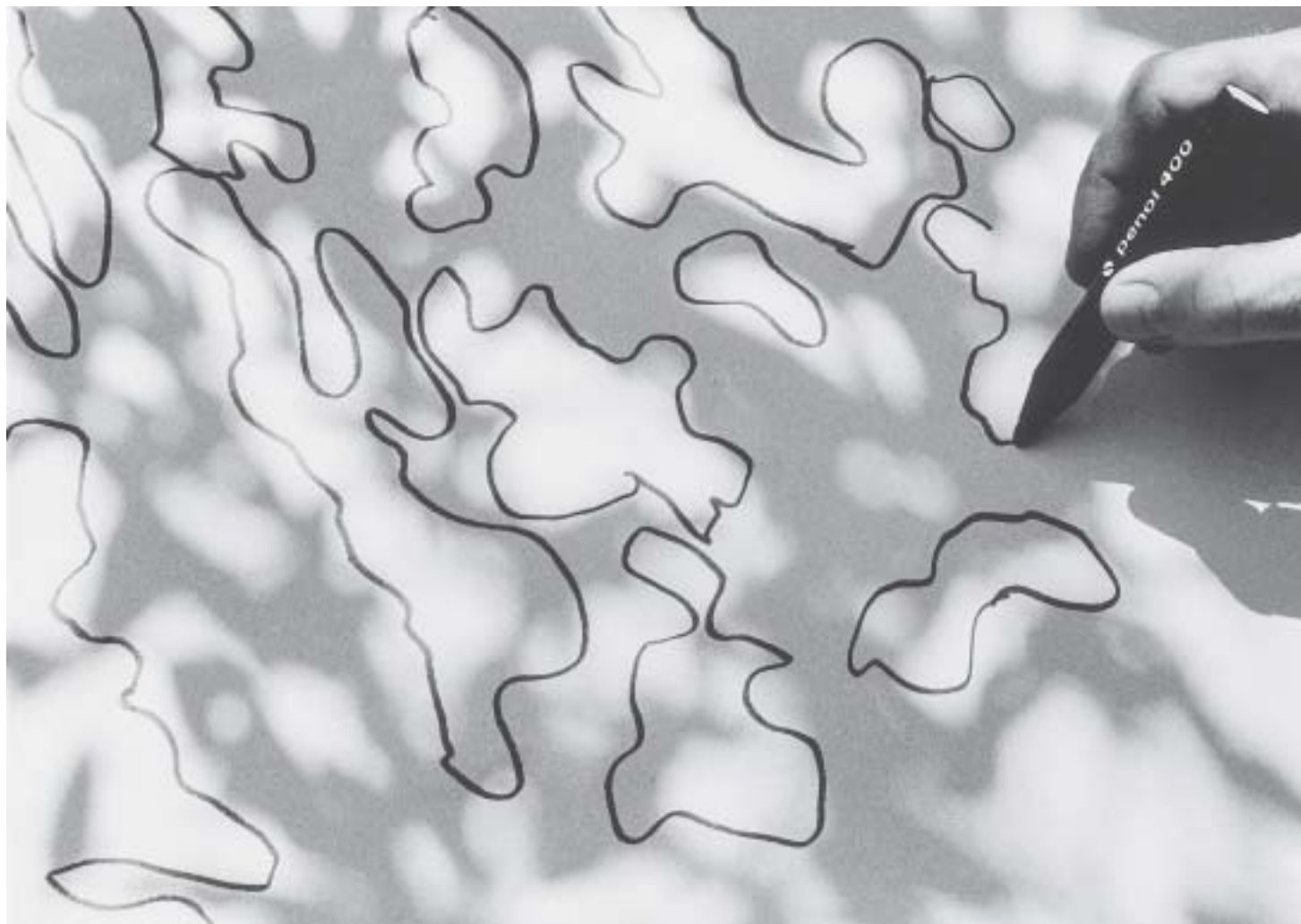
ZYGMUNT RYTKA
Z serii Ciągłość nieskończoności / From the series Continual Infinity, 1984

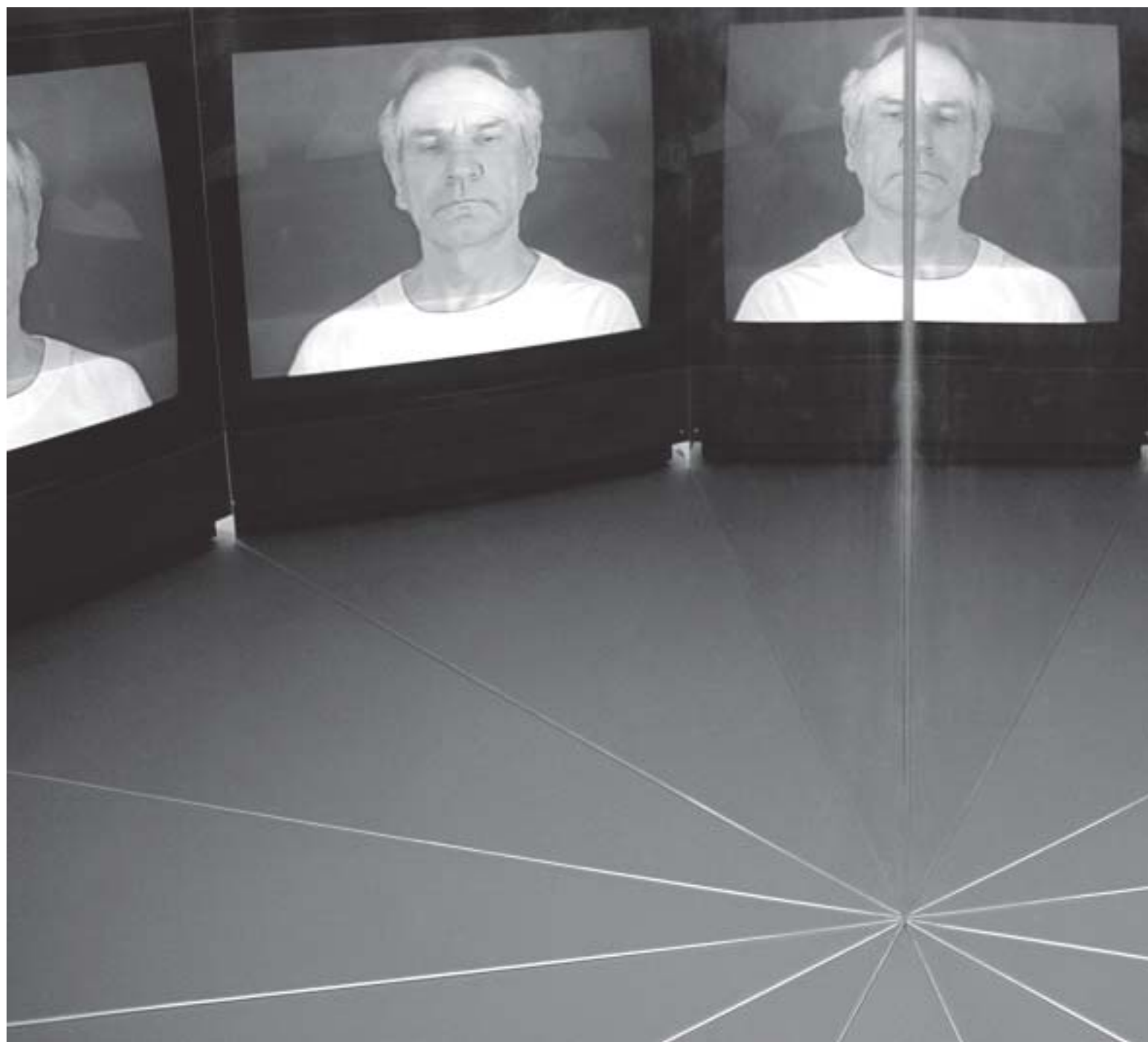

ZYGMUNT RYTKA
Z serii Obiekt nietrwały / From the series Impermanent Object, 1989

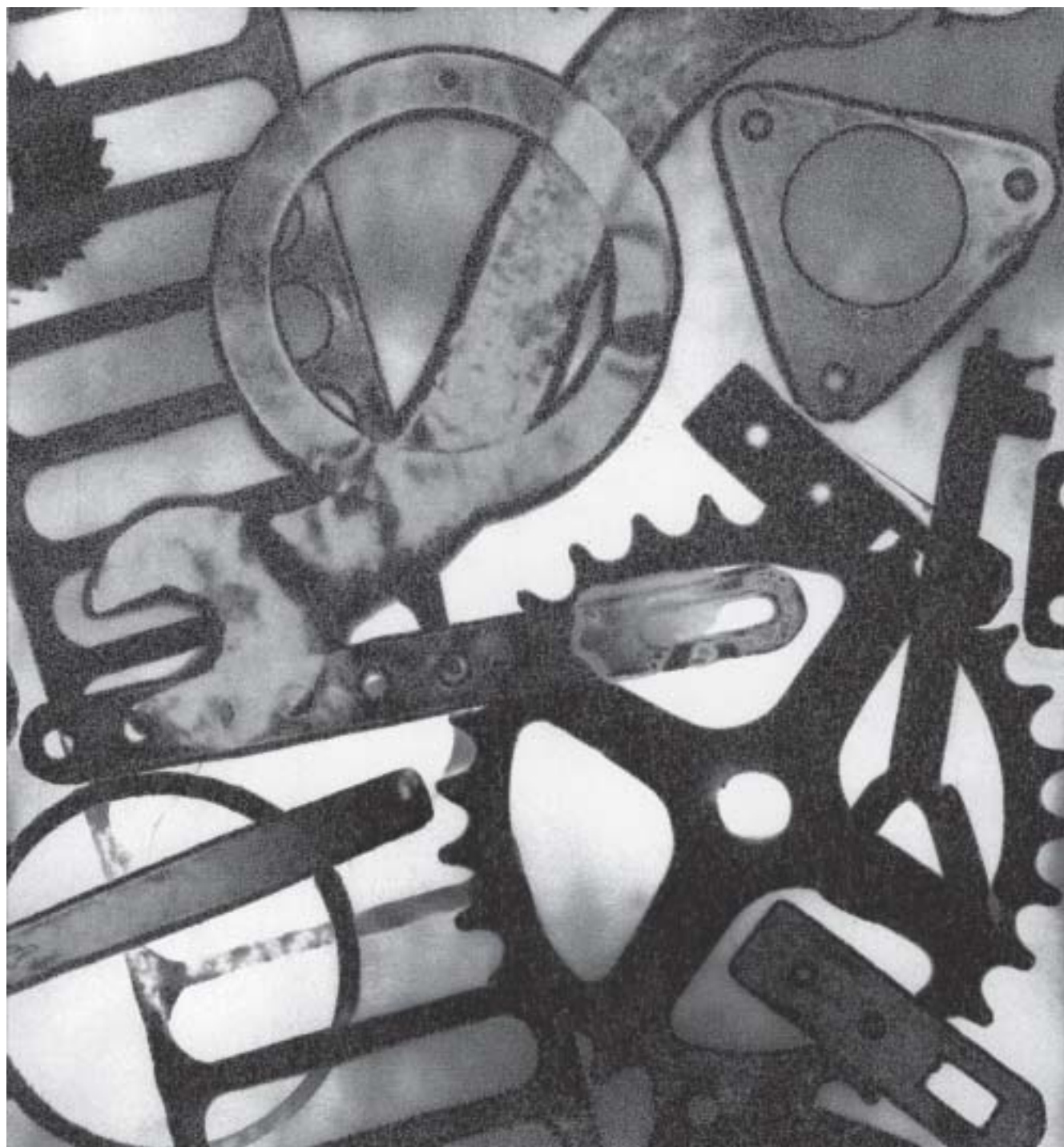

ZYGMUNT RYTKA
Z serii Obiekty chwilowe / From the series Momentary Objects, 1989

JÓZEF ROBAKOWSKI
Instalacja Portret wielokrotny, ciąg dalszy... / Installation Multiple Portrait, continued..., 1998

JÓZEF ROBAKOWSKI
 Z serii Gorące obrazy / From the series Hot Pictures, 1998-2000
 Kalejdoskop II / Kaleidoscope II, 1971

JÓZEF ŻUK PIWKOWSKI
Instalacja / Installation – PhotoMemory 1977-2007, 2007

JERZY WRONSKI
Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007

JERZY WRÓŃSKI
Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007

PIOTR WOŁYŃSKI
 Mimoforma pocałunku / The Mimoform of a Kiss, 2004
 Mimoforma pocałunku (negatywy) / The Mimoform of a Kiss (negatives), 2004

PIOTR WOŁYŃSKI
 Bez tytułu (autoportret) / Untitled (self-portrait), 1999
 W ukryciu / In concealment, 2008

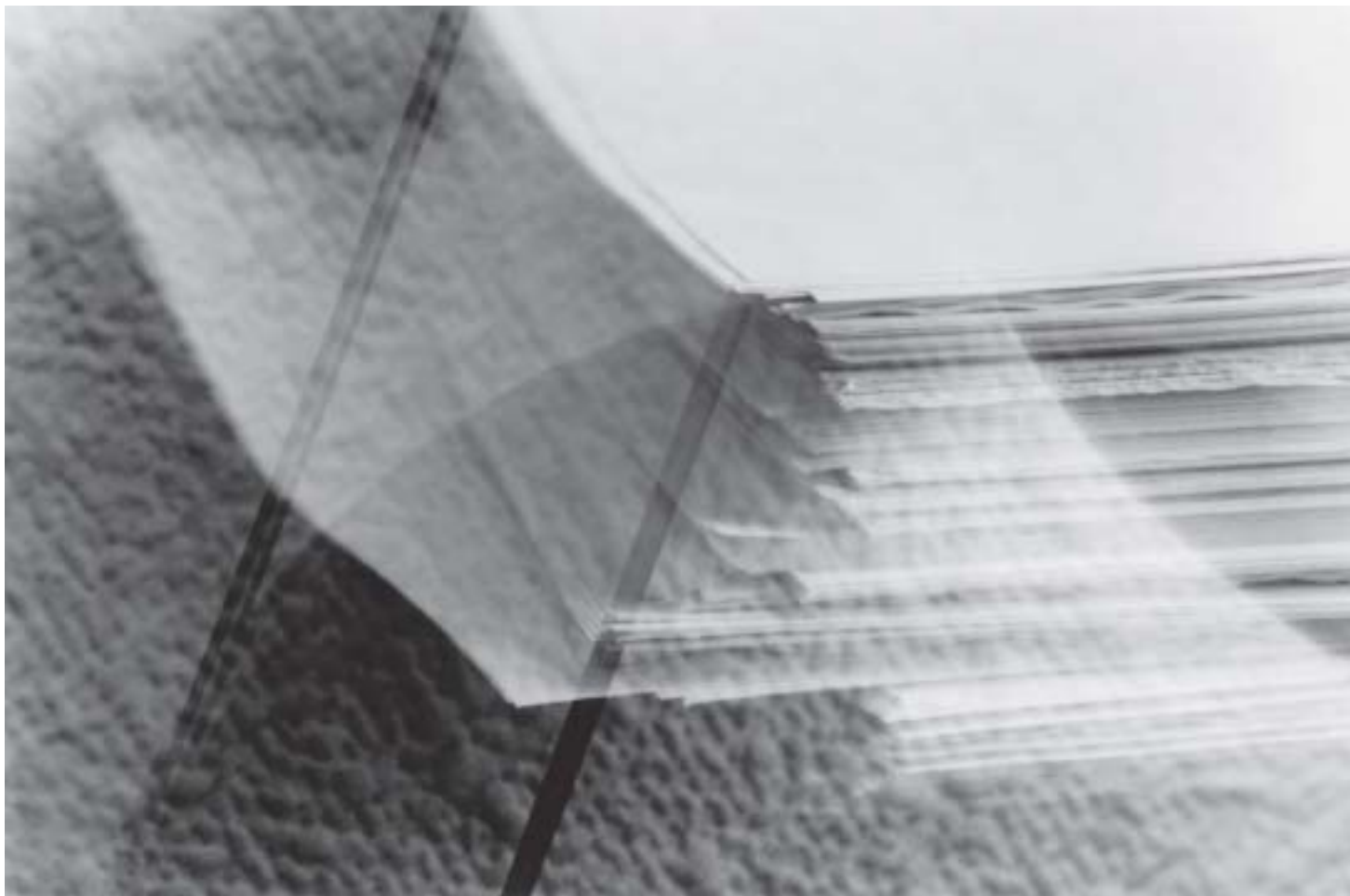

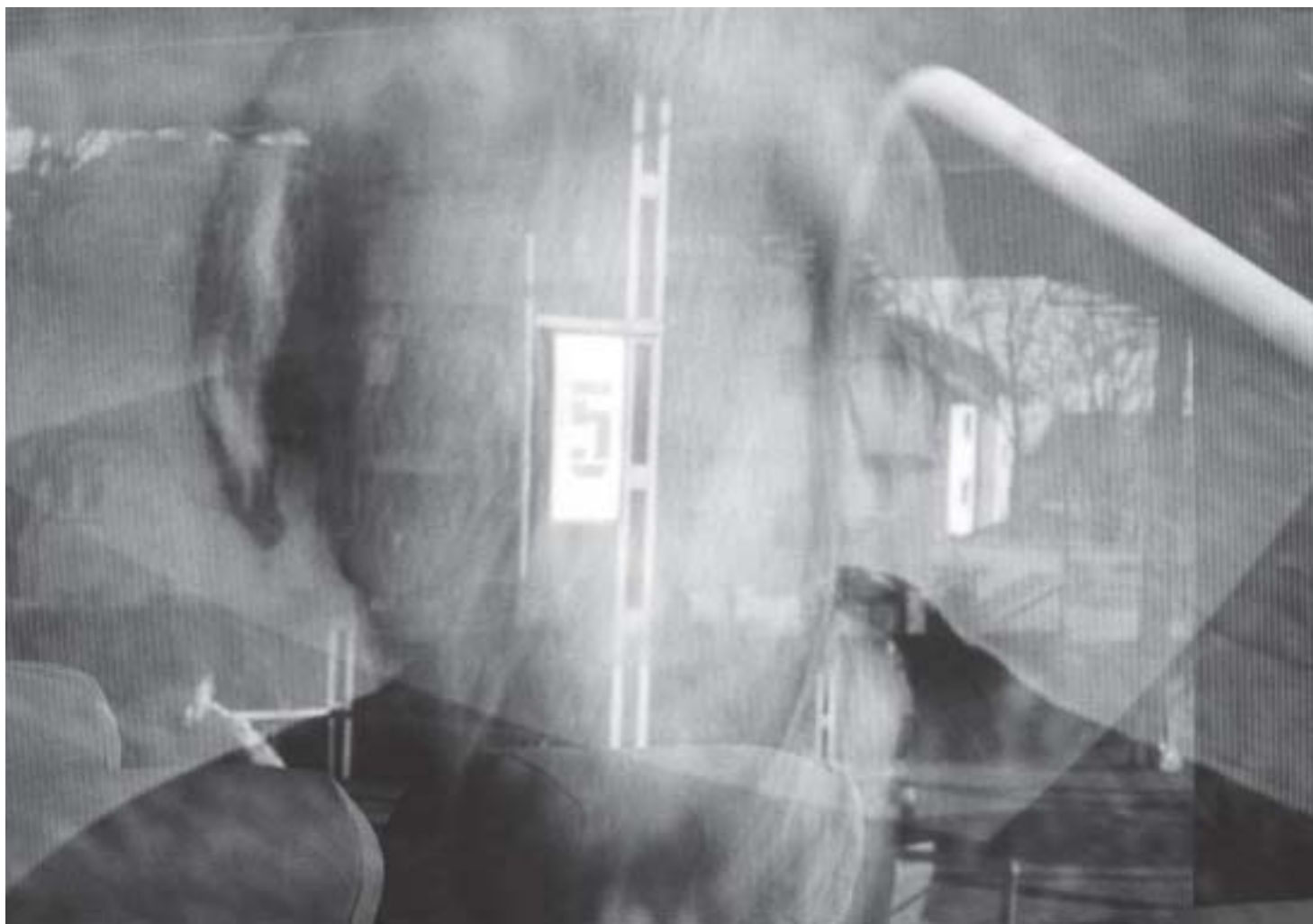
JAROSŁAW BARTOŁOWICZ

Ci którzy mówią, tym którzy słuchają / Those who are talking to those who are listening, 1995
Ci którzy słuchają tym którzy mówią / Those who are listening to those who are talking, 1999

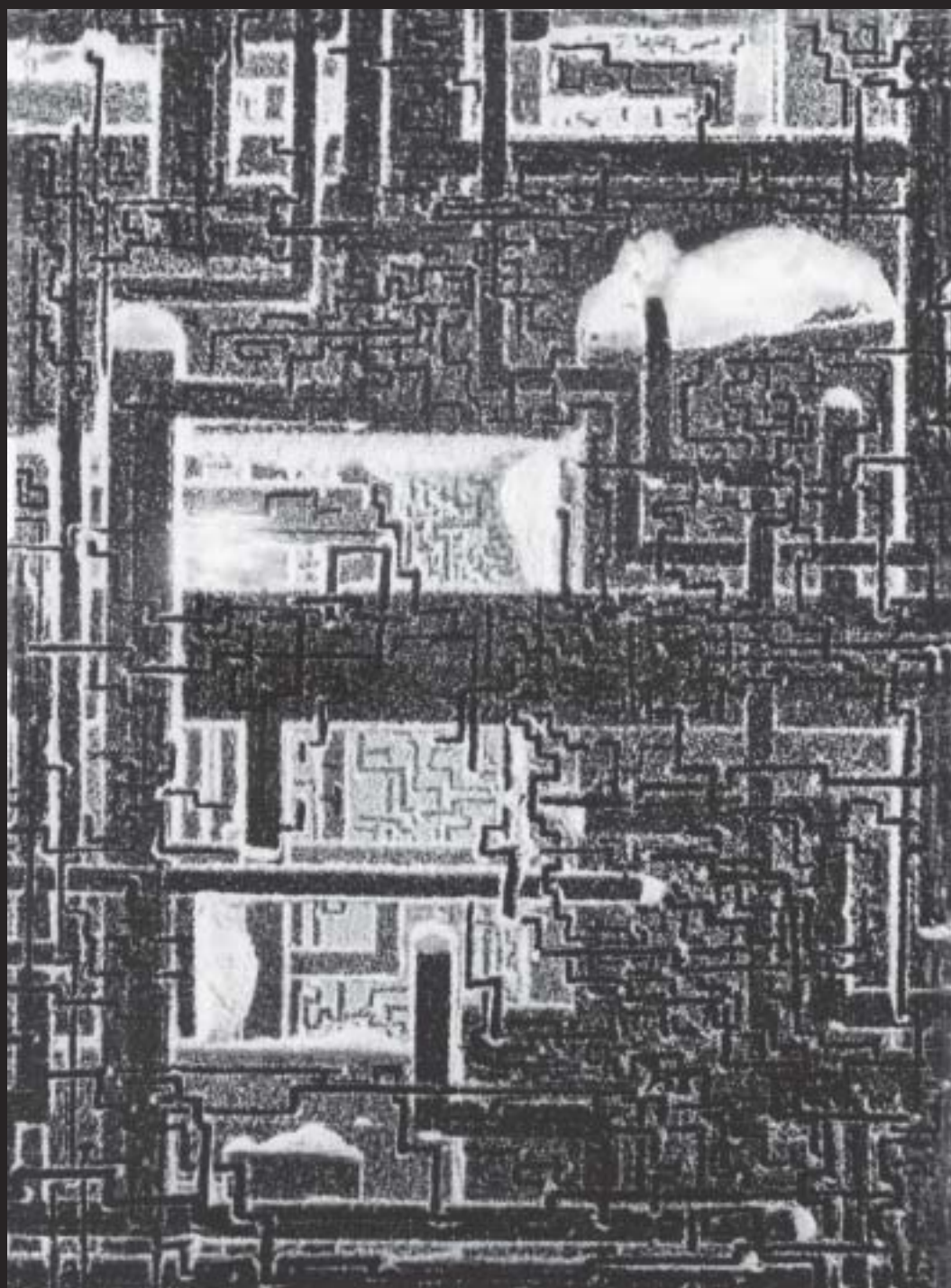

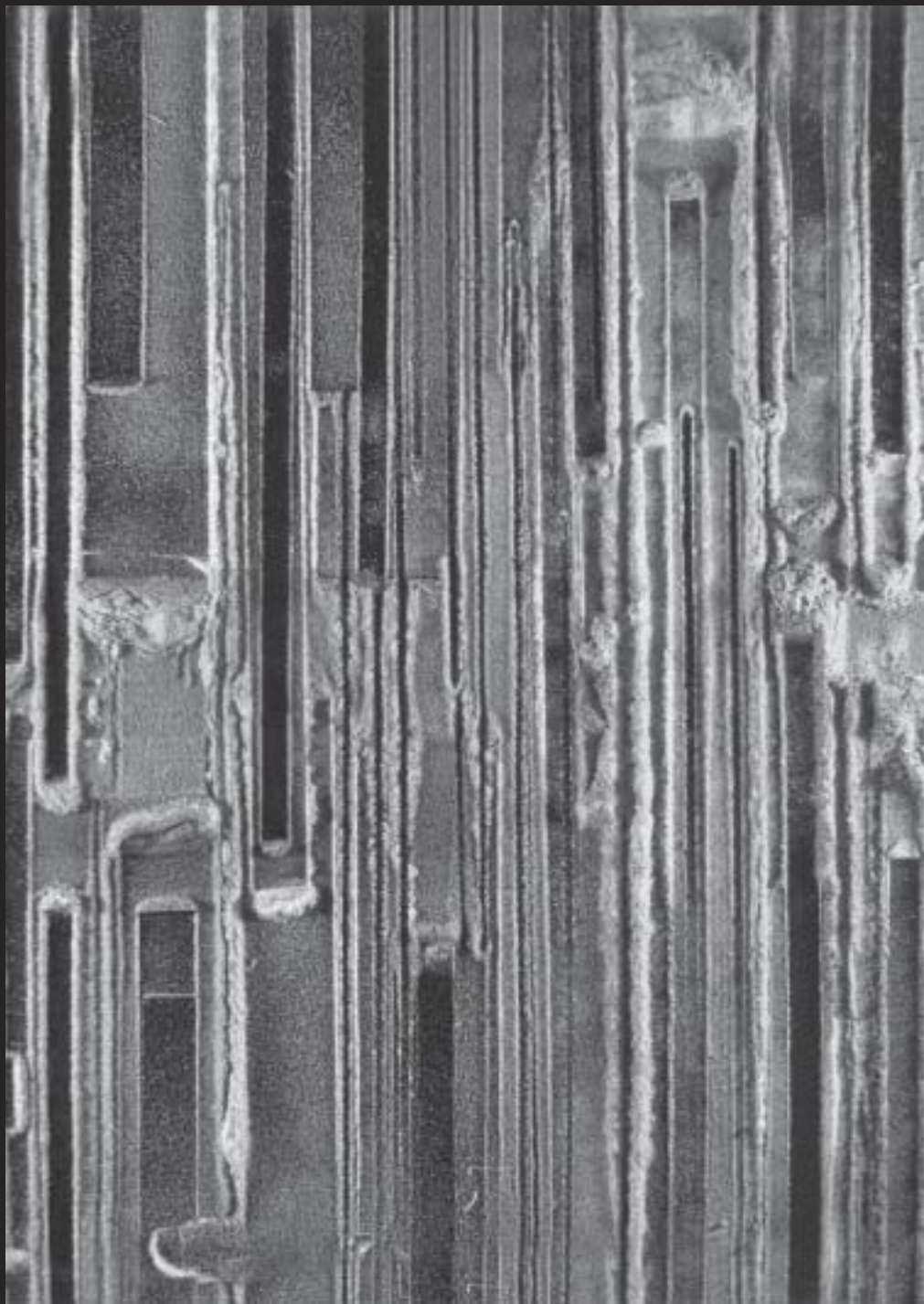
ANDRZEJ P. BATOR
 Z serii Miejsca bezpamięci / From the series Places of Non-Memory, 1998-2001
 Z serii Martwe natury pamięci / From the series Still-life of Memory, 1998-2000

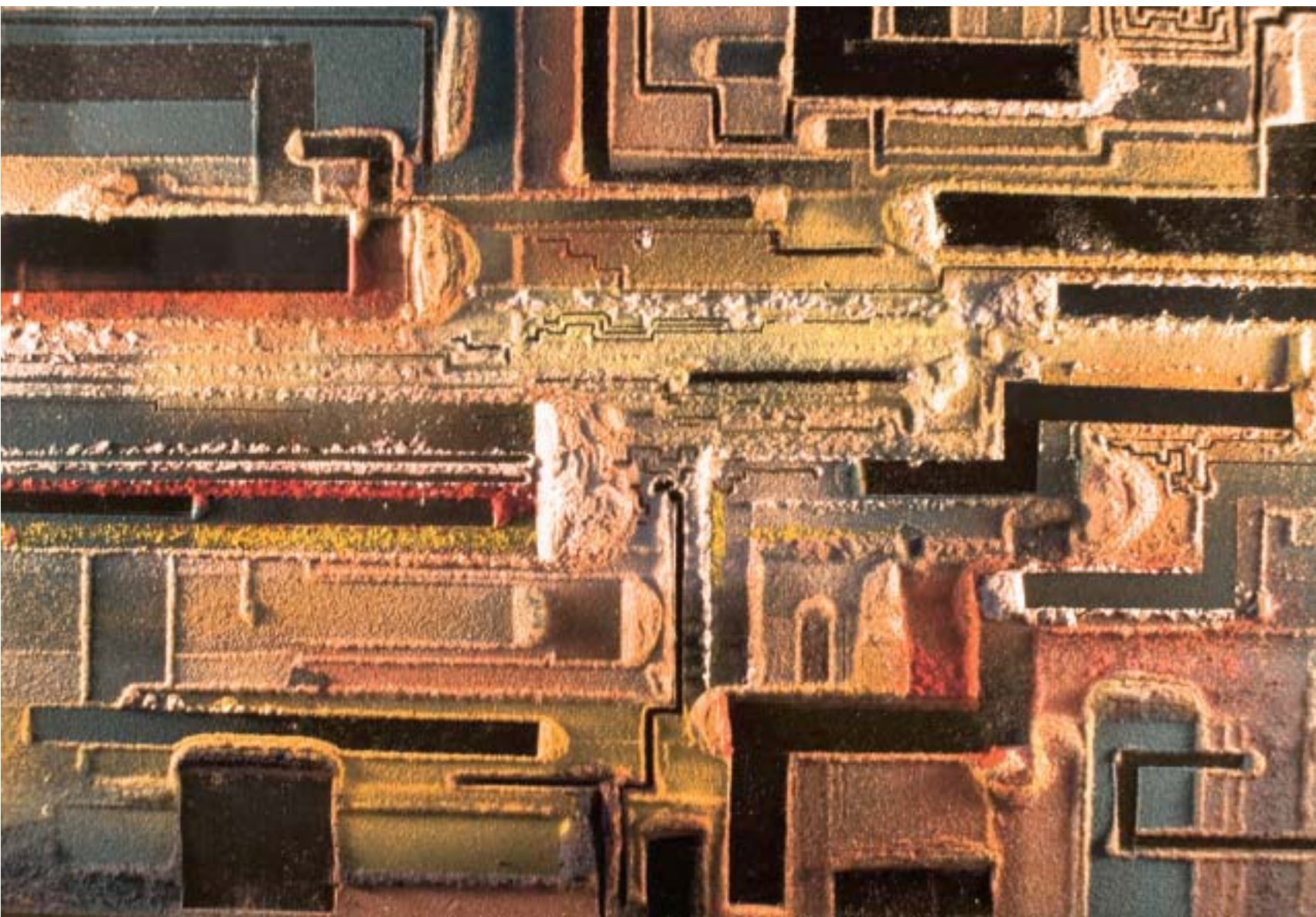
ANDRZEJ P. BATOR
Z serii Anamnesis – [re]konstrukcja obrazu / From the series Anamnesis – [Re]construction of Image, 2005
Z serii Gratias ago / From the series Gratias ago, 2008

EDWARD ŁAZIKOWSKI
Z serii Fractory – Integratory / From the series Fragtors – Integrators, 1996-2008

EDWARD ŁAZIKOWSKI
Z serii Fractory – Integratory / From the series Fragtors – Integrators, 1996-2008

WOJCIECH PRAŻMOWSKI
Boże Narodzenie / Christmas, 1995
Listy z Portugalii / Letters from Portugal, 1994

2280

WOJCIECH PRAŻMOWSKI

Tribute to G. Grass, 1995

Zapominanie / Forgetting, 1996

1200

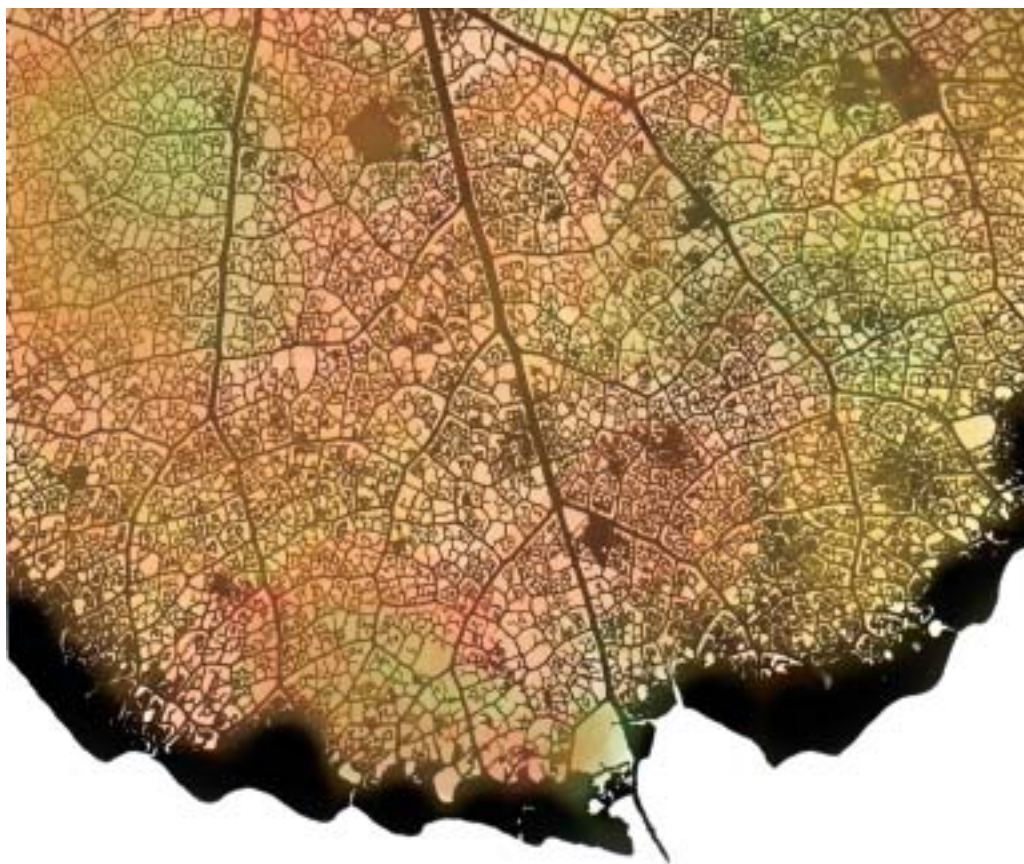
II FORN PPA PILIS

ANDRZEJ RÓŻYCKI
Z cyklu Drzewo poznania / From the series Tree of Knowledge, 1990

ANDRZEJ RÓŻYCKI
Z serii Fotografia nostalgiczna / From the series Nostalgic Photography, 2005

ZOFIA RYDET

Z cyklu Zapis Socjologiczny / From the cycle Sociological Registration, 1978-90

ZOFIA RYDET
Z cyklu Zwykły człowiek (Suita śląska) / From the cycle Common Man (Silesian Suite), ok. / about 1990
Bez tytułu (Autoportret) / Untitled (Self-portrait), początek lat 90. / early 1990s

PAWEŁ ŻAK
Z serii Opowieści / From the series Tales, 1997-2004

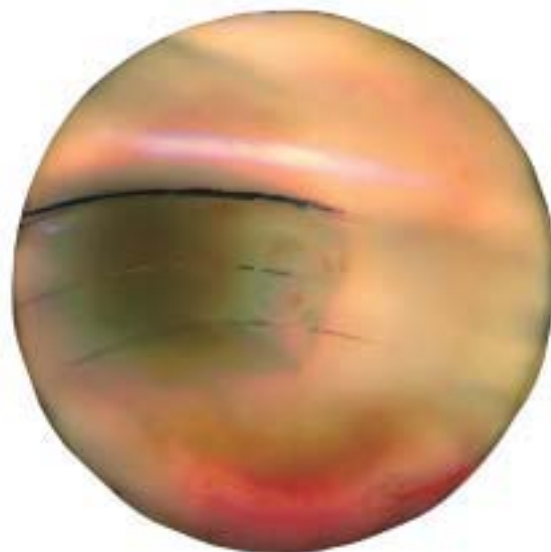

PAWEŁ ŻAK
Z serii Bliski znajomy / From the series Close Acquaintance, 2002-2004

ZBIGNIEW SEJWA
Obiekt fotograficzny Relikwiarz I / Photographic object Reliquary I, 1996
Instalacja z wystawy Dialog Loci / Installation from exhibition Dialog Loci, 2004

SŁAWOMIR DECYK
Z serii Cyklografie / From the series Cyclographics, 2003-05

JAKUB BYRCZEK
Z serii Samotnia / From the series Samotnia, 2002

Środa 22.12.92 - Złotuliz na Świeża.

Niedziela 1.05.93 - Układ się jest taki.

wtorek 26.06.94 - Teatr 8 Dnia wystąpił na Bytowiej miłośni zakaza ministra kultury. J został "rozwiązany".

Lipiec 2005. Pod Sejmem. Należało zadawać między poróbkami a policyjną. Niebezpieczeństwo! Głównie bardzo myślało, że fotografuje. A kolegów fotografów nie było się nie myślało.

Marec 2007 - Zawieszona nasza tu ochrona przed jakimś standardem.

Sierpień 2008. Burek nakarmiony, ale jeszcze by zjadł.

ANNA BEATA BOHDZIEWICZ

Z serii Fotodziennik czyli piosenka o końcu świata / From the series Photojournal or a Song about the End of the World, 1983-84
Z serii Fotodziennik czyli piosenka o końcu świata / From the series Photojournal or a Song about the End of the World, 2005-08

JACEK BĄKOWSKI

Na Długiej, dokumentacja akcji ulicznej / On Długa Street, documentation of photographic street action, 2007

Od sztuki nie uciekniesz, dokumentacja akcji ulicznej / You can't run away from art documentation of photographic street action, 2007

PIOTR KOMOROWSKI
Z serii Personifikacje / From the series Personifications, 2002

PIOTR KAWĘCKI
Z serii Sąsiedzi / From the series Neighbours, 2002

TOMASZ KOMOROWSKI
Bez tytułu / Untitled, 2003-2004

WITOLD KRYMARYS
Wyjście robotników z fabryki – Poznański 1895 – Manufaktura 2006 / Workers Leaving
the Factory – Poznański 1895 – Manufaktura 2006, 2006
Plac Wolności od północy 1895-2006 / Liberty Square from the North 1895-2006, 2006

ŁÓDŹ KALISKA

Proszę brać / Please take, 2003

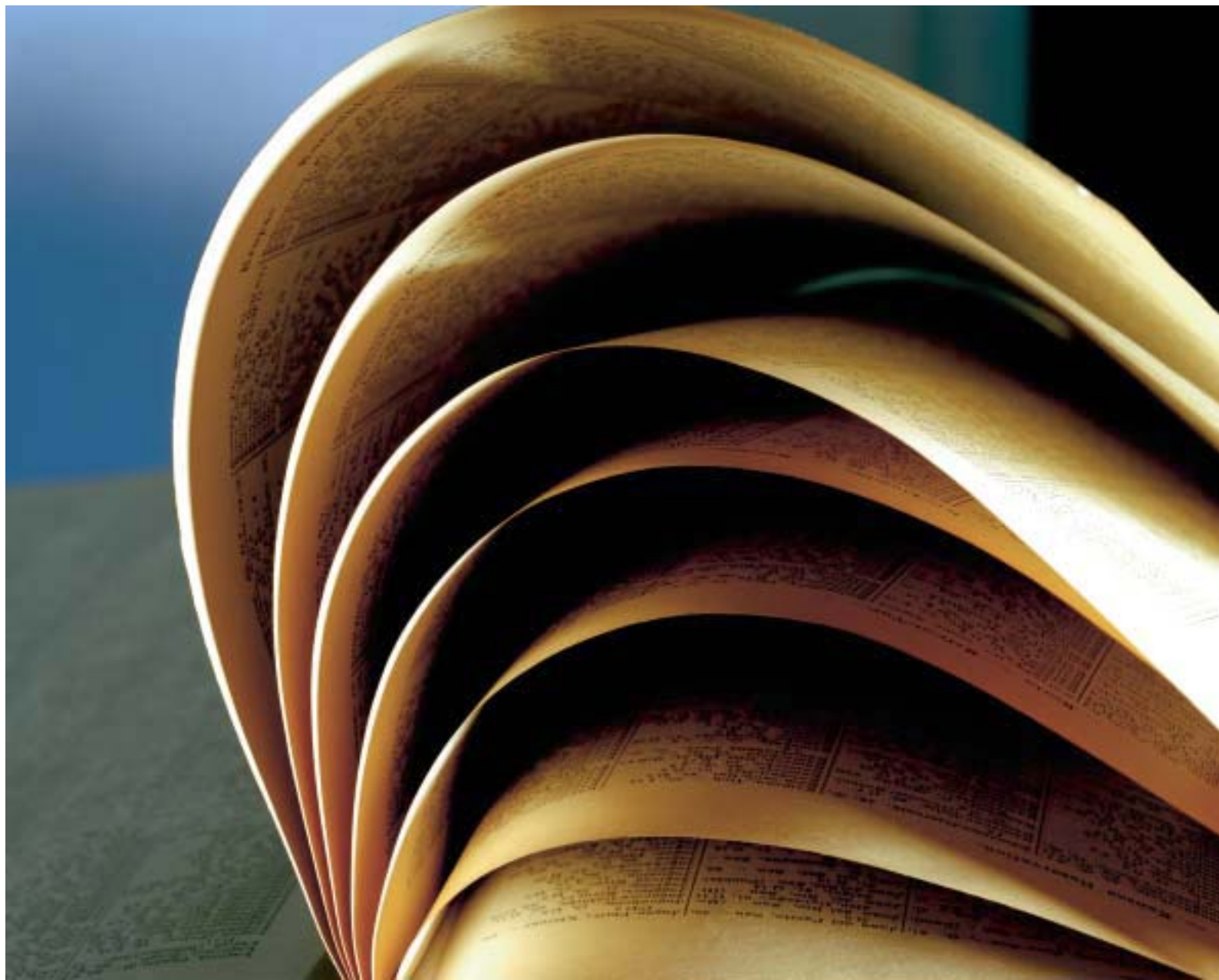
Doradanie, z serii Identyczne bliźnięta / Advising, from the series Identical Twins, 2006

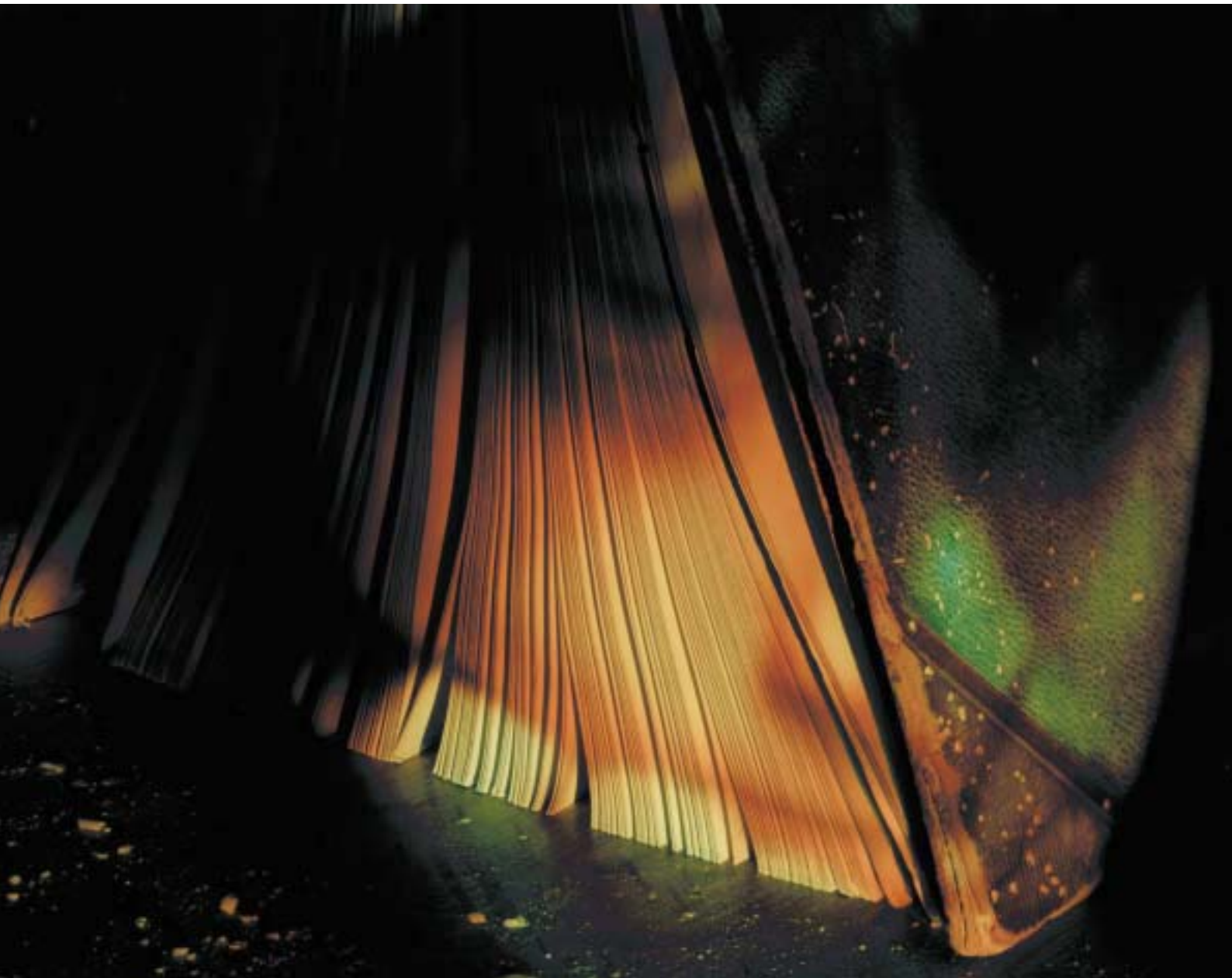

ŁÓDŹ KALISKA
Ostatnia wieczerza / Last Supper, 1988

WIESŁAW MICHALAK
Z serii Anatomia melancholii / From the series Anatomy of Melancholy, 2004
Z serii Teoria narracji / From the series Theory of Narrative, 2004

WIESŁAW MICHALAK
Z serii Anatomia melancholii / From the series Anatomy of Melancholy, 2004
Z serii Teoria narracji / From the series Theory of Narrative, 2004

ALEKSANDRA MAŃCZAK

Asamblaże z serii Sfera bardzo intymna – nic na sprzedaż / Assemblages from the series Very Intimate Zone – Nothing for Sale
 Koperty dla Nieznajomej / Envelopes for a Stranger, 1998
 Z trzech generacji / From Three Generation, 1998

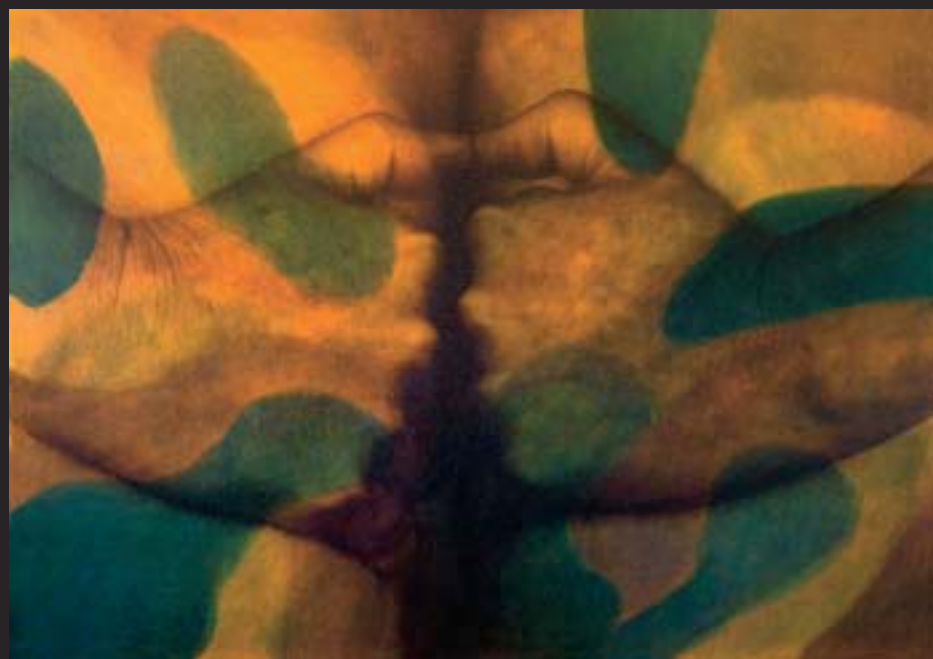
ALEKSANDRA MAŃCZAK
Tablica pamięci II / Plate of Memory II, 2002

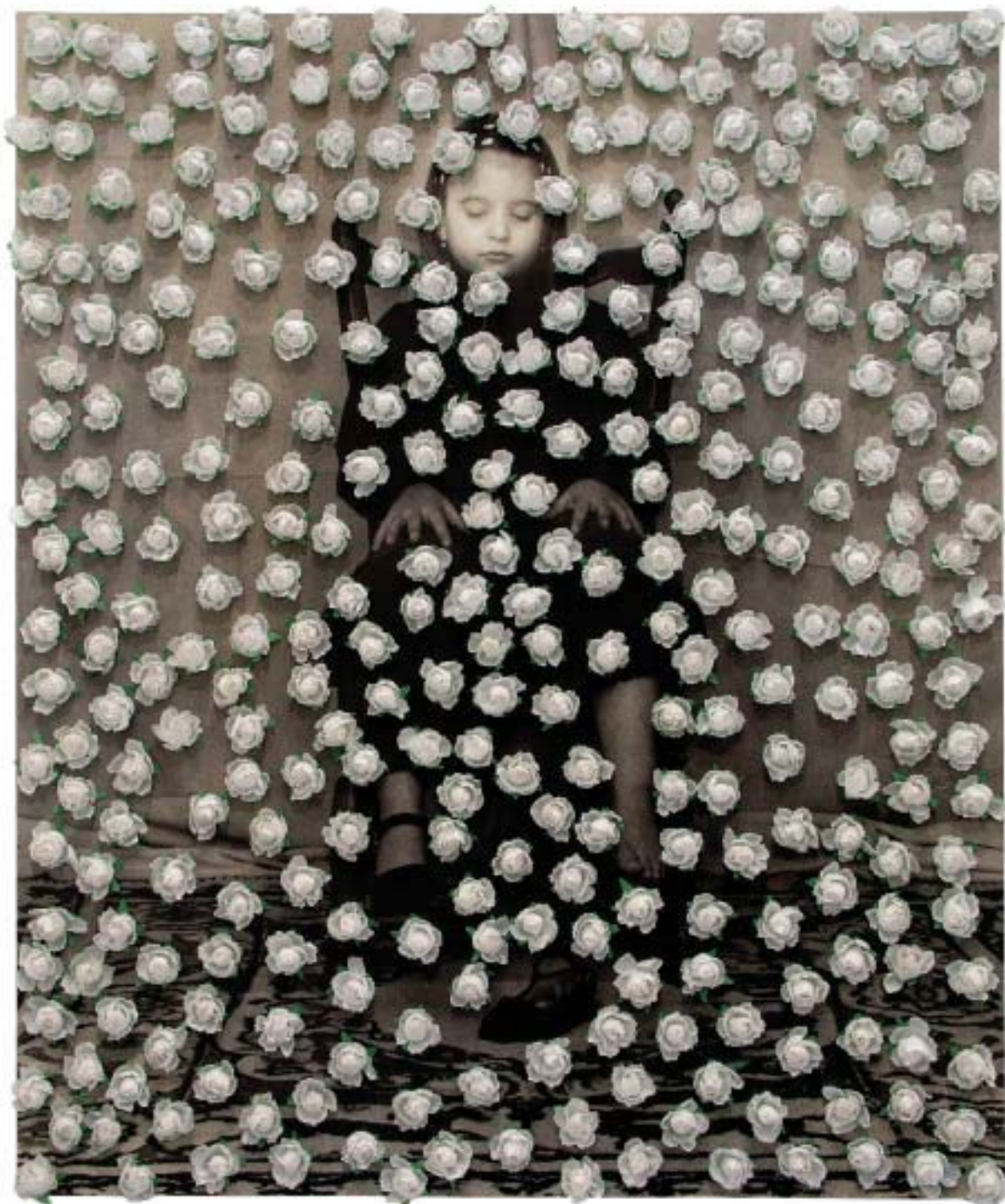

IRENA NAWROT

Bez tytułu / Untitled, 1999

Bez tytułu / Untitled, 2006

IRENA NAWROT
Z cyklu Autoportret z córką / From the cycle Self-portrait with Daughter, 2004

PATRYCJA ORZECZOWSKA

Z serii Nieme plakaty / From the series Mute Posters, 2000

Balet mechaniczny, Fernand Lèger (1924) / Mechanical Ballet, Fernand Lèger (1924)

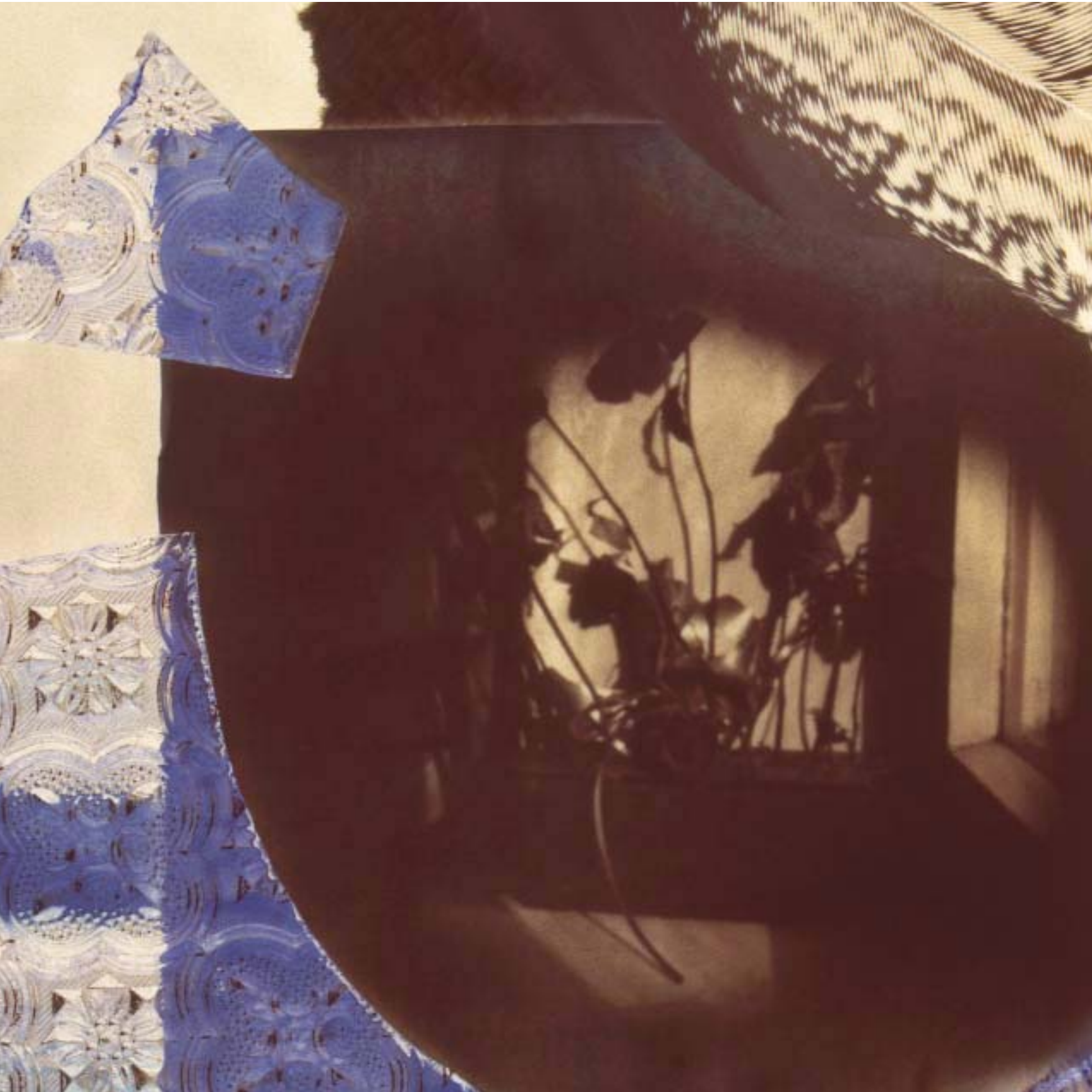
Dziennik upadłej dziewczyny, Georg Wilhelm Pabst (1929) / Journal of a Fallen Girl, Georg Wilhelm Pabst (1929)

BASIA SOKOŁOWSKA

Z serii Mieszkanie / From the series Interior, Nr 9a, (fragment) 1993

Cale moje życie w jednej
kropki krwi.

Moja dłoń czyni ten
przedmiot bezbronnym.

W codziennym życiu dotyk jest zmysłem, którego istnienia prawie nie dostrzegamy. Jest zupełnie naturalne, że sięgamy po przedmioty, lecz wiara w ich realność uwytkowana jest dopiero przez dotyk. Między przedmiotem trzymanym w dłoni a mną, pojawia się rodzaj specyficznego klimatu /aury/ który pozwala mi kontemplować ten makro-świat.

Uczyłem próbe wyrażenia części tego zjawiska w moich fotografiach.

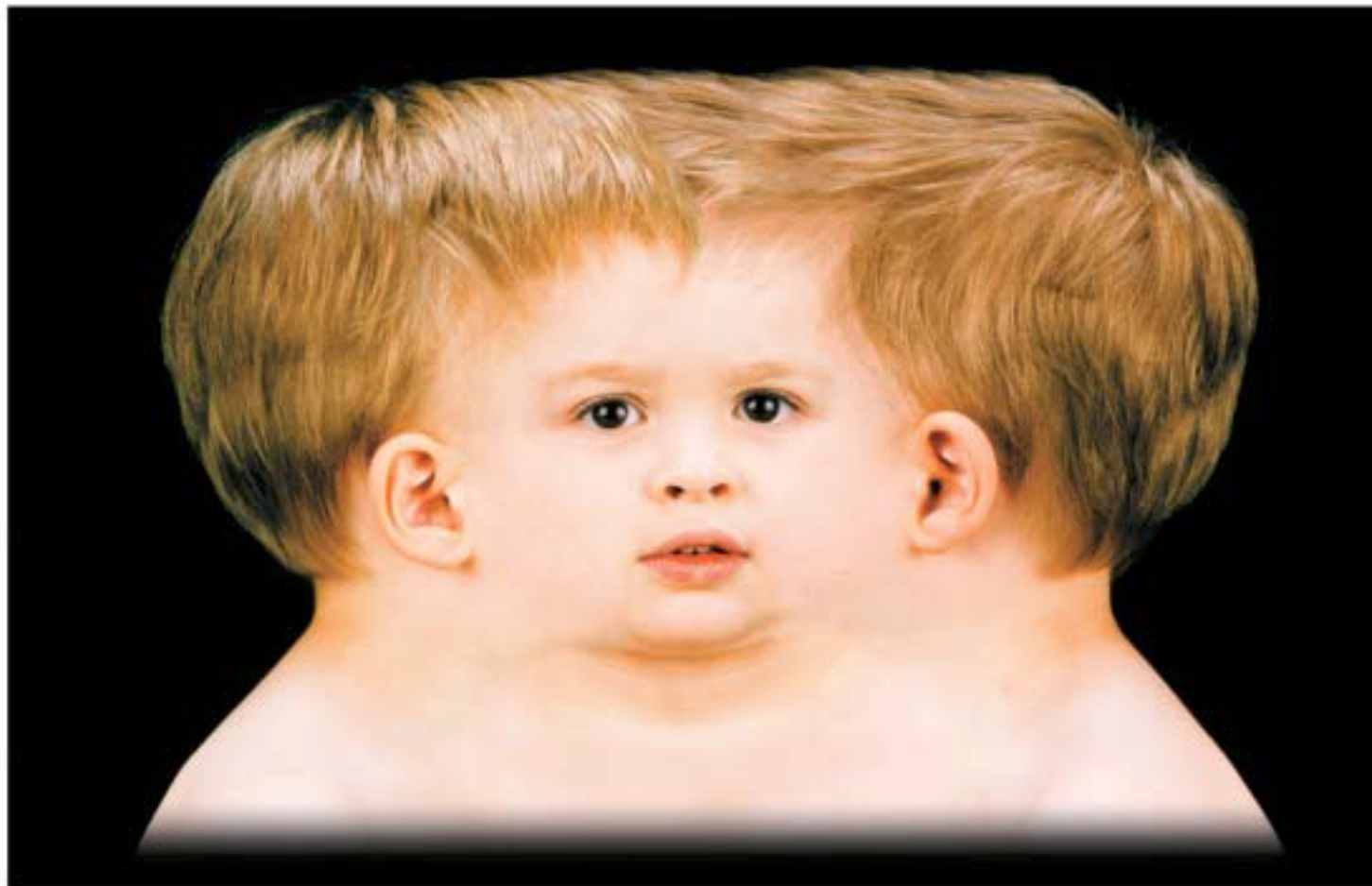
Koszalin 1985

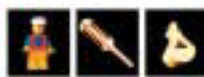
Kaszmar nadchodzącej przyszłości najciężej zniosł polnorożek daje tym stworzeniom.

ZDZISŁAW PACHOLSKI

Z serii Dotknąć to uwierzyć / From the series To Touch is to Believe, 1985

001026

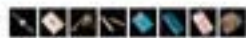
Ianto T. przedszkolak

PIOTR TOMCZYK

Z serii Weryfikacja tożsamości / From the series Verification of Identity, 2003

25121508406

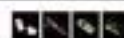
79061005099

39022002590

80111106800

64050202133

50051702963

IRENA WALCZAK
Z serii Ilustracje / From the series Illustrations, 2006

WITOLD WĘGRZYN

Czerwony portret, z serii Sytuacje II / Red Portrait from the series Situations II, 1997

Martwa natura III, z serii Sytuacje IV/ Still Life III from the series Situations IV, 2007

STANISŁAW J. WOŚ

Obiekt / Object , 1994

Pejzaż polski / Polish Landscape, 1993

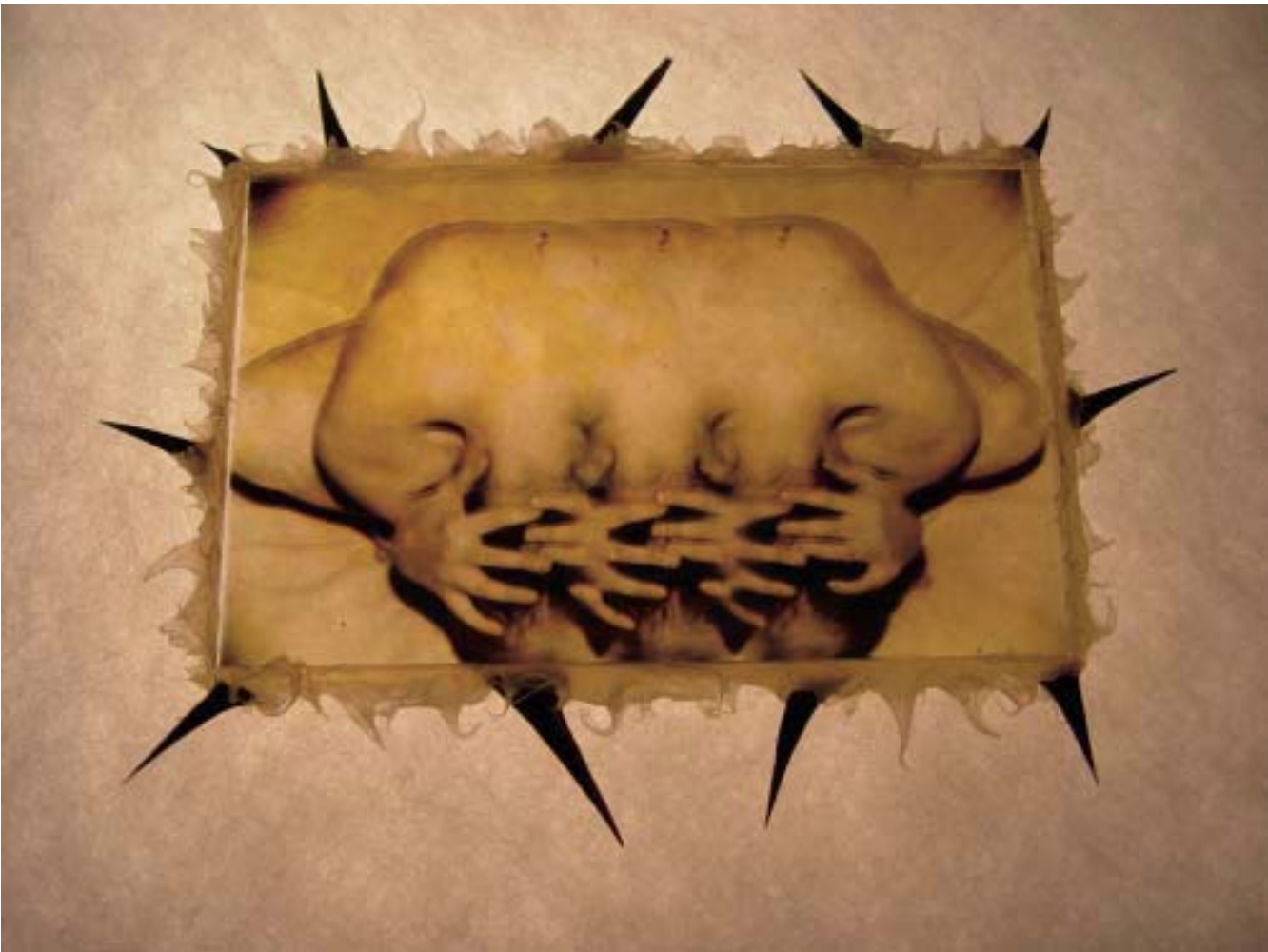

STANISŁAW J. WOŚ

Stary zamek III / Old Castle III, 2004

Wileńskie memento mori II / Vilnius Memento Mori II, 2002

KONRAD KUZYŚZYN
Obiekty fotograficzne z cyklu Kondycja ludzka / Photographic objects from the cycle Human Condition, 1993-1994

KONRAD KUZYSZYN

Instalacja wideo z serii Humanus II / Video installation from the series Humanus II, 2005
Instalacja fotograficzna z cyklu Obiekty istnienia / Photoinstallation from the series Objects of Existence, 1995

ANTONI MIKOŁAJCZYK
Z serii Zapisy dźwięku, Warszawa / From the series Recordings of Sound, Warsaw, 1998

ANTONI MIKOŁAJCZYK

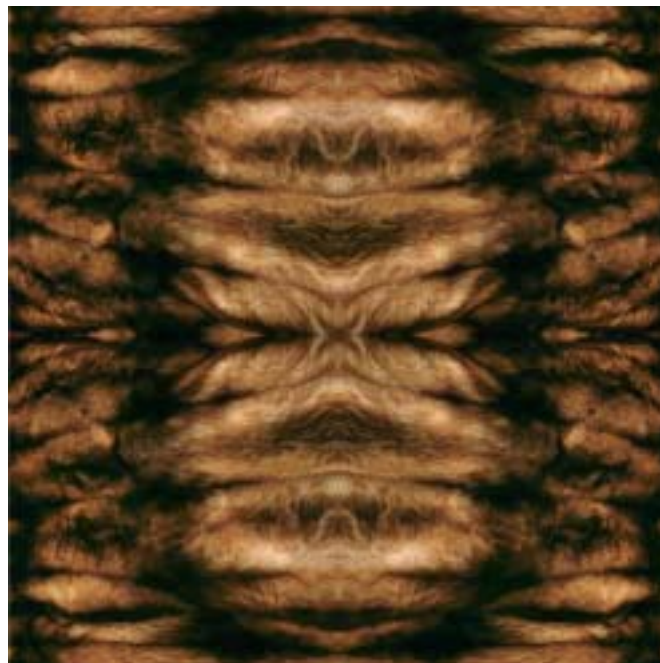
Rzeźba świetlna, Galeria Zachęta / Light Sculpture, Zachęta Gallery, Warszawa, 2000
Instalacja świetlna Steinlicht, Galeria FF / Light installation Steinlicht, FF Gallery, Łódź, 2000
Błękitna instalacja, Galeria Pryzmat / Blue Installation, Pryzmat Gallery, Kraków, 1991

NATALIA LL
Trwoga paniczna, instalacja (wystawa Malarstwo i instalacje, Muzeum Śląskie, Katowice) / Panic Fear,
installation (exhibition Painting and Installations, Silesian Museum, Katowice), 1994
Narodziny według Ducha / Birth According to the Spirit, 2000

NATALIA LL

Głowa podwójna z cyklu Ptaki wolności / Double Head from the series Birds of Freedom, 2002
 Sztuka zwierzęca / Animal Art, 1978; Poczwórna puszystość / Quadruple Fluffiness 1977-2008
 Sztuka zwierzęca / Animal Art, 1977; Miętkość dotyku II / Softness of Touch II, 1977-2007

STEFAN WOJNECKI

Ślad cytatem, cytat śladem / Trace is a Citation, Citation is a Trace, 1990, 1992

Przestrzeń poza materią / Space beyond the Matter, duogramy / duograms, 1995

STEFAN WOJNECKI

Z serii Wpisuję swoje uporządkowanie świata / From the series I Inscribe my Arrangement of the World, 1986
Genesis, fotografia z pokazu Ku Nirwanie / Genesis, a photograph from a show called Towards Nirvana, 2008

KRZYSZTOF KED OLSZEWSKI
Z serii Wysta[w]ka / From the series Exhibitionettes, 2007

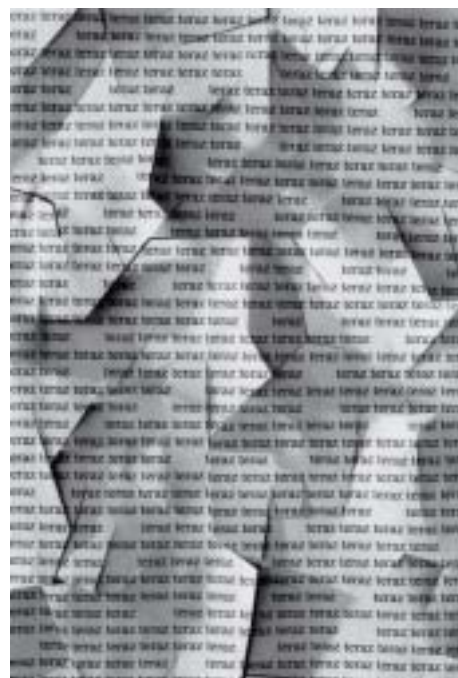
JADWIGA SAWICKA
Biały strój kąpielowy / White Bathing Suit, 2002
Biała sukienka / White Dress, 2002

LESZEK SZURKOWSKI
Instalacja / Installation – Les Imaginare Forest, 2003

JOANNA ZASTRÓŻNA
Z serii Messenger / From the series Messenger, 1999

NOTY
BIOGRAFICZNE

BIOGRAPHICAL
NOTES

Ewa Andrzejewska urodziła się w 1959 roku we Wrocławiu. Jest absolwentką Wyższego Studium Fotografii ZPAF w Warszawie. Od 1996 roku jest członkiem ZPAF. Od samego początku w swojej twórczości była zwolenniczką „fotografii fotogenicznej”, która w latach 80. rozwijała się w Polsce przede wszystkim jako „fotografia elementarna”. W koncepcji fotografii górskiej i pejzażowej realizuje założenia klasycznego modernizmu z lat 20. i 30. XX wieku. Razem z Wojciechem Zawadzkiem prowadzi Galerię Fotografii Korytarz mieszczącą się w Regionalnym Centrum Kultury oraz Wyższe Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Autorka wielu wystaw indywidualnych i zbiorowych. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Fotografii w Odense (Dania), Galerii Le Parvis we Francji, Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu, Muzeum Przyrodniczym Karkonoskiego Parku Narodowego, Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld (Niemcy).

Ewa Andrzejewska was born in 1959 in Wrocław. A graduate of the Union of Polish Photographic Artists' Higher School of Photography in Warsaw. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1996. From the very beginning of her career she was a follower of the so-called "photogenic photography" which in the 80s evolved in Poland basically as "elementary photography". Her idea of mountain and landscape photography is based on the propositions of classical modernism from the 1920s and 30s. Along with Wojciech Zawadzki she runs the Corridor Photographic Gallery based in the Regional Centre of Culture and the Higher School of Photography in Jelenia Góra. Authoress of many individual and collective exhibitions. Her works can be found in the collection of the National Museum in Wrocław, the Museum of Art in Łódź, Museum of Photography in Odense (Denmark), Le Parvis Gallery in France, the Ethnographic Museum in Wrocław, the Natural Museum of Karkonosze National Park and the Museum of Contemporary Art in Hünfeld (Germany).

Janusz Bąkowski urodzony w 1922 roku w Warszawie, zmarł w 2005 roku także w Warszawie. Tworzył w różnych technikach, używając odmiennych narzędzi – zajmował się rzeźbą, malarstwem, fotografią, grafiką użytkową, eksperymentami wideo i fotoinstalacjami. Interesowała go zawsze sztuka analityczna, oparta często na matematycznych założeniach. Uczestniczył w najważniejszych dla środowiska awangardowych wystawach: *Fotografia subiektywna* (1968) i *Fotografia*

poszukująca (1971). Był współtwórcą Małej Galerii w Warszawie – jego wystawa fotografii analitycznej („Kwadrat”) zainicjowała działalność galerii w 1977 roku. Swoje nowatorskie prace prezentował na wielu wystawach w kraju i za granicą – m.in. brał udział w ekspozycji *Polska fotografia* w Meksyku (1975), w wielkiej wystawie fotografii polskiej w International Center of Photography w Nowym Jorku (1979) oraz w *Presence Polonaises* w Centrum Pompidou w Paryżu (1981).

Janusz Bąkowski born in 1922 in Warsaw, where he died in 2005. Used various techniques and tools, an artist active in the field of sculpture, painting, photography, applied graphics, video experiments and photoinstallations. Always interested in analytical art, often based on mathematical propositions. Took part in exhibitions which turned out to be most important for avant-garde artists: *Subjective Photography* (1968) and *Searching Photography* (1971). Co-founder of the Little Gallery in Warsaw – it was his exhibition of analytical photography (Square) that initiated the activity of this gallery in 1977. Bąkowski's innovative works were presented at many exhibitions in Poland and abroad. He took part, for example, in an exposition called *Polish Photography* in Mexico (1975), a great show of photographic works from Poland held at the International Center of Photography in New York City (1979) and in *Presence Polonaises* at the Centre Pompidou in Paris (1981).

Krzysztof J. Baranowski urodzony w Poznaniu. Ukończył studia w poznańskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych (obecnie ASP) w specjalności grafika warsztatowa i fotografia. Dyplom w 1987 roku w dyscyplinie artystycznej grafika w zakresie rysunku w pracowni Wojciecha Müllera. W latach 1989-1997 asystent prof. Stefana Wojneckiego w Pracowni Fotografii Intermedialnej. Od 1998 roku kieruje pracownią. Wiele spośród jego licznych dyplomantów to aktywni artyści. W latach 1990-2001 współpracownik Regionalnej Rozgłośni Polskiego Radia, realizował programy muzyczne, happeningi i programy o tematyce kulturalnej. Realizuje prace z zakresu fotografii postmedialnej, instalacji i projektowania graficznego. Autor i organizator wielu wystaw w Polsce i zagranicą. Zajmuje się fotografią hybrydową, grafiką i instalacjami. Miłośnik i znawca współczesnej muzyki, kina i kotów.

Krzysztof J. Baranowski born in Poznań. Studied at the National Higher School of Fine Arts (today the Academy of Art) in Poznań. Baranowski graduated in 1987 from the Gra-

phics Department, having specialized in drawing and photography in Wojciech Müller's workshop. Between 1989 and 1997 Professor Stefan Wojnecki's assistant at the Workshop of Intermedia Photography which he has been running since 1998. Many of his graduates – who come in large numbers – have become artists active on the photographic scene. Between 1990 and 2001 he collaborated with the Regional Polish Radio where he prepared musical programmes, happenings and cultural programmes. His works include postmedia photography, installation and graphic design. Author and organizer of numerous exhibitions in Poland and abroad. His interests include hybrid photography, graphics and installations. An enthusiast of (and expert on) contemporary music, cinema and cats.

Wiesław Barszczak urodzony w 1958 roku w Łodzi. Fotograf. Debiutował w 1990 roku w Galerii Szkoły Filmowej. Początkowo jego zainteresowania koncentrowały się wokół techniki fotogramu, realizowanego w bardzo dużych formatach. W kręgu jego dociekań znajdują się archetypiczne w sensie filozoficznym substancje (żywy), odwołujące się także do postaci mitologicznych. Pod koniec lat 90-tych zaczął minimalizować używane środki i zainteresował się formami znanymi z abstrakcji geometrycznej. Świadomie archaizuje formę wypowiedzi oraz stosuje celowe zabiegi destrukcyjne obrazu fotograficznego. Brał udział w wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi i Galerii 86 w Łodzi.

Wiesław Barszczak born in 1958 in Łódź. Photographer who made his debut in 1990 in the Łódź Film School Gallery. At first he was interested in very large-format photographs. He deals with substances archetypal from the philosophical point of view (the elements), as well as with mythological characters. At the end of the 90s Barszczak started to minimize his technical means and concentrated on forms borrowed from the art of geometrical abstraction. He deliberately makes his art look archaic and uses techniques that damage the photographic image. Took part in many individual and collective exhibitions. Barszczak's works can be found in the Museum of Art and in the 86 Gallery in Łódź.

Jarosław Bartołowicz urodzony w 1958 roku w Warszawie. Studia na Wydziale Grafiki i Malarstwa gdańskiej PWSSP (obecnie Akademia Sztuk Pięknych) w latach 1985-1991. Asystent w pracowni podstaw projektowania prof. Witosława Czerwonki w latach 1991-1992. Od 1990 do 1996 roku współpracował

z Galerią Wyspa-Progress w Gdańsku. Autor wielu wystaw indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Publikacje fotografii w pismach: „Exit”, „Magazyn Sztuki”, „Elle”, „Siksi” (Finlandia), „Balkon” (Węgry). Prace w zbiorach galerii i osób prywatnych w kraju i za granicą.

Jarosław Bartołowicz born in 1958 in Warsaw. Studied at the Department of Graphics and Painting of the National Higher School of Plastic Arts in Gdańsk (now the Academy of Fine Arts) between 1985 and 1991. Between 1991 and 1992 he was an assistant in the Workshop of Design, run by Professor Witosław Czerwonka. In the years 1990 – 1996 he collaborated with the Wyspa-Progress Gallery in Gdańsk. Author of many individual and collective exhibitions in Poland and abroad. His photographs were published in such magazines as „Exit”, „Magazyn Sztuki”, „Elle”, „Siksi” (Finland) and „Balkon” (Hungary). Bartołowicz's works can be found in the collections of numerous galleries and private collectors both in Poland and abroad.

Andrzej P. Bator urodził się w 1954 roku we Wrocławiu. Fotografiją zajmuje się od lat osiemdziesiątych. Filozof sztuki i nauczyciel akademicki związany z Instytutem Sztuki Uniwersytetu Opolskiego, gdzie kieruje Zakładem Teorii i Historii Sztuki. Wykłada również w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, gdzie jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Sztuki Mediów na Wydziale Grafiki. W 2004 roku obronił pracę habilitacyjną na Wydziale Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Jest autorem rozpraw naukowych oraz tekstów teoretycznych i krytycznych o sztuce. Redaktor naczelny Zeszytów Naukowo-Artystycznych „Dyskurs”, wydawanych przez wrocławską ASP. Na stałe współpracuje z Pismem Artystycznym „Format”. Jego prace znajdują się w zbiorach m.in. Muzeum Sztuki w Łodzi i Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Andrzej P. Bator was born in 1954 in Wrocław. His interest in photography dates back to the 1980s. A philosopher of art and an academic teacher, working at the Institute of Art of Opole University where he is the director of the Workshop of Theory and History of Art. He also lectures at the Academy of Fine Arts in Wrocław where he is a professor at the Workshop of Media Art of the Department of Graphics. He defended his professorial thesis at the Department of Multimedia Communication of the Academy of Fine Arts in Poznań. Author of scholarly dissertations as well as theoretical and critical texts on art. The edi-

tor-in-chief of the “Discourse” Scientific and Artistic Journals, published by the Academy of Fine Arts in Wrocław. Regular contributor to the art magazine Format. His works may be found, among other places, at the Museum of Art in Łódź and the National Museum in Wrocław.

Jacek Bąkowski urodzony w 1947 roku w Warszawie. Ukończył studia filozoficzne, językowe oraz pedagogiczne. Posiada także dyplom mistrza pszczelarskiego oraz dyplom czeladnika witrażownika. Autor wielu ulicznych akcji artystycznych (street art), fotograf. Mieszka i pracuje w Warszawie.

Jacek Bąkowski born in 1947 in Warsaw. He studied philosophy, linguistics and pedagogy. He is also a master of bee-keeping and a stained-glass window craftsman. Author of many street artistic actions (street art works), photographer. He lives and works in Warsaw.

Anna Beata Bohdziewicz urodzona w Łodzi. Na Uniwersytecie Warszawskim studiowała archeologię i etnografię. W latach 1974-80 pracowała w filmie jako asystent i drugi reżyser. W 1980 roku porzuciła film na rzecz fotografii. Dokumentowała początki przemian politycznych w Polsce i narodziny Solidarności. Od końca 1982 roku wszystkie zdjęcia z życia codziennego w Polsce włącza do zbioru *Fotodziennik czyli piosenka o końcu świata*, unikalnego zapisu dokumentalnego ukazującego przemiany lat 80-tych i 90-tych, w aspekcie prywatnym i politycznym. Autorka prowadzi ten zapis nadal. Tworzy też cykle zdjęć i większe projekty, których realizacja rozciąga się na wiele lat. Są to min: *Kosmos, Kapliczki Warszawskie, Antypocztówki, Piękni i Szczęśliwi*, a ostatnio *Prywatna telewizja*. Bohdziewicz jest także autorką wielu recenzji i tekstów o fotografii oraz wywiadów z fotografami, m.in. z Zofią Rydet, Edwardem Hartwigiem, Annie Leibowit. Była kuratorem licznych wystaw min: *Fotografie „Gazety Wyborczej”, Stan wojenny, Pod Ręką Boską* (według pomysłu Marka Rostworowskiego), *Warszawa 1943-1944. Fotograf nieznan*. Miała wiele wystaw w kraju i na świecie. Mieszka i pracuje w Warszawie.

Anna Beata Bohdziewicz born in Łódź. Studied archeology and ethnography at Warsaw University. Between 1974 and 1980 she worked on film sets as an assistant and assistant director. In 1980 she gave up film for photography. She documented the beginning of political changes in Poland and the birth of “Solidarity”. Since 1982 Bohdziewicz has been assembling her photos of everyday life

in Poland in the collection called *Photojournal or a Song of the End of the World*, a unique documentary that shows the changes of the 1980s and 90s in their private and political aspect. She is still continuing the project. She is also the authoress of photographic series and other big projects whose realizations may take years. They are, among others: *Cosmos*, *Warsaw Chapels*, *Anti-Postcards*, *The Beautiful and Happy*, and lately *Private Television*. Bohdziewicz has also written many reviews and articles on photography and conducted interviews with photographers such as Zofia Rydet, Edward Hartwig and Annie Leibowitz. She was a curator of numerous exhibitions like *The Photographs from "Gazeta Wyborcza"*, *Martial Law*, *Under God's Hand* (inspired by an idea by Marek Rostworowski), *Warsaw 1943-1944. Unknown Photographer*. Bohdziewicz took part in many exhibitions in Poland and abroad. She lives and works in Warsaw

Grzegorz Bojanowski urodzony w 1946 roku w Łodzi. Członek ŁTF od 1969 i Związku Polskich Artystów Fotografików od 1980 roku. Fotografuje od 1960, a początek właściwej twórczości przypada na lata 1968-1969. Brał udział w około 230 wystawach zbiorowych. Miał 12 wystaw indywidualnych (Łódź, Toruń, Wrocław, Katowice, Zgierz, Warszawa). Laureat ponad 50-ciu medali i wyróżnień za twórczość fotograficzną uzyskanych w kraju i za granicą. Animator działań artystycznych w ŁTF (1972-1976). Autorski album *Łódź-pejzaż architektoniczny* 1992. Społeczna działalność organizacyjna (ŁTF i ZPAF) w latach 1972-1994 została uhonorowana medalami i dyplomami. Autor katalogów i wystaw oraz artykułów i opracowań historycznych dotyczących łódzkiej fotografii. Autor recenzji i tekstów biograficzno-krytycznych w katalogach, prasie, czasopiśmie i biuletynach. Komentarze do własnej twórczości zamieszczone w katalogach wystaw autorskich (1986-2007), Szeroka dokumentacja i pełna autobiografia w publikacji z 2007 roku. Prace w zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu, BWA w Kielcach, ŁTF w Łodzi, PTTK w Lublinie, GTF w Gorzowie Wielkopolskim, Musée d'Elysée w Lozannie.

Grzegorz Bojanowski born in 1946 in Łódź. A member of the Łódź Photographic Society since 1969 and of the Union of Polish Photographic Artists since 1980. Started taking pictures in 1960 but his career really began between 1968 and 1969. Took part in about 230 group exhibitions and had 12 individual shows (in Łódź, Toruń, Wrocław, Katowice, Zgierz and Warsaw). Received more than 50

medals and awards for his photographic works both in Poland and abroad. The man behind many artistic activities at the Łódź Photographic Society (1972-1976). The author of an album called *Łódź – Architectural Landscape* (1992). For his voluntary organizational work (at the aforementioned Łódź Photographic Society and Union of Polish Photographic Artists) in the years 1972-1994 Bojanowski was awarded medals and diplomas. Author of catalogues and exhibitions as well as articles and historical publications on photography in Łódź. Author of reviews and biographical/critical texts in catalogues, newspapers, magazines and bulletins. His comments on his own art can be found in catalogues of his individual exhibitions (1986-2007). A comprehensive documentation of his works and autobiography was published in 2007. Works in the collection of the National Museum in Wrocław, Bureau of Art Exhibitions in Kielce, Łódź Photographic Society, Polish Tourist and Geographic Society in Lublin, Gorzów Photographic Society in Gorzów Wielkopolski and Musée d'Elysée in Lausanne.

Andrzej Brzeziński urodzony w 1944 roku w Lublinie, zmarł w 2008 roku w Warszawie. Członek ZPAF od 1977 roku. W latach 1975-1981 prowadził w Warszawie Grupę Fotografii Eksperymentalnej. Był autorem koncepcji fotografii jako przestrzeni wektorowej dziesięciowymiarowej, zajmował się także fotografią w kontekście *New Age*. Autor wielu wystaw indywidualnych, uczestnik kilkuset wystaw zbiorowych.

Andrzej Brzeziński born in 1944 in Lublin, died in 2008 in Warsaw. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1977. Between 1975 and 1981 he was the leader of the so-called Group of Experimental Photography. He conceived photography as ten-dimensional vectorial space and was interested in photography in the context of *New Age*. Author of many individual exhibitions, participated in collective shows.

Jakub Byrczek urodzony w 1946 roku w Jaworznie. Fotografuje od 1963 roku. Od 1982 roku członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Instruktor Tai Chi. Jest wykładowcą fotografii na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Od wielu lat prowadzi aktywną działalność wystawienniczą. Jest pomysłodawcą, założycielem i kuratorem Galerii Pusta działającej od 1993. w Górnośląskim Centrum Kultury w Katowicach. Od roku 2000 animuje i realizuje amatorski ruch fotografii pod nazwą: „Szkoła Widenia”. Autor wielu wystaw indywidualnych, a także kurator, m.in.

realizowanego do 1989 roku cyklu *Kontakty*, przybliżającego sztukę fotografii stykowej.

Jakub Byrczek was born in 1946 in Jaworzno and began his photographic career in 1963. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1982. A tai-chi instructor. He teaches photography at the Department of Radio and Television of Silesian University. He has been an active exhibition organizer for many years. He is the initiator, founder and curator of the Empty Gallery established in 1993 at the Centre of Culture of Upper Silesia in Katowice. Since 2000 he has been animating and directing an amateur photographic movement called the "School of Seeing". Author of many individual expositions and curator, for example of the series of exhibitions *Contact*, organized since 1989 and expounding the art of contact photography.

Krzysztof Cichosz urodzony w 1955 roku w Łodzi. Ukończył Wyższe Studium Fotografii w Warszawie (1985-1989) oraz studia w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. W 2004 roku uzyskał tytuł doktora sztuki w specjalności fotografia artystyczna w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików. Pracuje jako wykładowca na Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Twórczość w zakresie fotografii dokumentalnej, socjologicznej i kreacyjnej oraz mediów elektronicznych. Opracował własną, unikalną metodę wykonywania wielkoformatowych, przestrzennych fotoinstalacji – łączących fotografię z elementami malarstwa, rzeźby i techniką komputerową. Bierze udział w wielu wystawach w kraju i zagranicą; jest laureatem wielu nagród za działalność artystyczną i popularyzatorską. Był kuratorem wystaw zbiorowych. Jest pomysłodawcą i kuratorem Galerii FF (Forum Fotografii) działającej w Łodzi od 1983 roku, aktualnie w Łódzkim Domu Kultury (od 1989 roku).

Krzysztof Cichosz born in 1955 in Łódź. Graduated from the Higher School of Photography in Warsaw (1985-1989) and the Academy of Fine Arts in Poznań. In 2004 he received the degree of a Ph.D. in the field of artistic photography at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Lecturer at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Cichosz is interested mainly in documentary, sociological and creative photography as well as the electronic media. He invented his own unique method of producing large-format, spatial

photoinstallations that combine photography with the elements of painting, sculpture and computer techniques. Participates in numerous exhibitions in Poland and abroad. Recipient of many awards for his artistic achievements and popularization of photography. Curator of collective exhibitions. Initiator and curator of the FF Gallery (Forum of Photography), based in Łódź since 1983, currently at the Łódź House of Culture (since 1989).

Sławomir Decyk urodzony w 1968 roku w Grodzisku Wielkopolskim. Studiował slawistykę na uniwersytecie Complutense w Madrycie w latach 1994-1997. Od połowy lat 90. zajmuje się fotografią kreatywną. Ukończył Zaoczne Studium Fotografii w Poznaniu. Obecnie jest wykładowcą w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu na Wydziale Komunikacji Multimedialnej. Autor wielu wystaw i publikacji fotograficznych.

Sławomir Decyk born in 1968 in Grodzisk Wielkopolski. He studied Slavic philology at the university of Complutense in Madrid between 1994 and 1997. Decyk became interested in creative photography in the middle of the 90s and graduated from the Extra-Mural School of Photography in Poznań. He is currently a lecturer at the Academy of Fine Arts in Poznań at the Department of Multimedia Communication. Author of numerous exhibitions and photographic publications.

Zbigniew Dłubak urodzony w 1921 roku w Radomsku, zmarł w 2005 roku w Warszawie. Teoretyk sztuki, malarz i fotograf, członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1948 roku. Brał udział w pracach Klubu Młodych Artystów i Naukowców (1947-49), współpracował z licznymi galeriami sztuki: Krzywe Koło, Współczesna, Mała Galeria, Labirynt, Zamek, Remont, Permafo, Foto-Medium-Art. Był jednym z założycieli Grupy 55, a w latach 70. wraz z A. Lachowiczem i Natalią LL. założył Grupę Permafo. Od 1953 do 1972 roku był redaktorem naczelnym miesięcznika „Fotografia”. W latach 1966-1975 wykładał w PWSFTiT i PWSSP (obecnie ASP) w Łodzi. W 1972 otrzymał Stypendium Kościuszkowskie w Nowym Jorku. Był inicjatorem Seminarium Warszawskiego, grupy młodych artystów pracujących nad teorią sztuki (1975-82). Brał udział w stu kilkudziesięciu wystawach zbiorowych i miał ponad pięćdziesiąt wystaw indywidualnych. W powojennej fotografii polskiej jest wciąż artystą o ogromnym autorytecie, kształtującym wiele pokoleń artystycznych. Jego prace znajdują się w licznych muzeach i kolekcjach prywatnych

w kraju i za granicą. Przez szereg lat mieszkał i pracował w Meudon we Francji.

Zbigniew Dłubak born in 1921 in Radomsko, died in 2005 in Warsaw. Theoretician of art, painter and photographer, member of the Union of Polish Photographic Artists since 1948. Participated in the activities of the Club of Young Artists and Scientists (1947-1949) and collaborated with many art galleries like Krzywe Koło (Crooked Wheel Gallery), the Contemporary Gallery, the Little Gallery, the Labyrinth Gallery, the Castle Gallery, the Renovation Gallery, Permafo and Foto-Medium-Art. He was one of the founders of Group 55 and in the 70s along with A. Lachowicz and Natalia LL he founded the Permafo Group. Between 1953 and 1972 editor-in-chief of the photographic monthly “Fotografia” [Photography]. In the years 1966 and 1975 Dłubak lectured at the National Higher School of Film, Television and Theatre and at the National Higher School of Plastic Arts (now the Academy of Fine Arts) in Łódź. In 1972 he received a grant from the Kościuszko Foundation in New York. He founded the so-called Warsaw Seminar, a group of young artists working on the theory of art (1975-1982). He took part in more than a hundred collective and over fifty individual exhibitions. In post-war Polish photography he is still considered a great authority who taught and influenced many artistic generations. His works can be found in numerous museums and private collections in Poland and abroad. For many years he lived and worked in Meudon in France.

Marek Domański urodzony w 1968 roku w Niemodlinie. Studia w PWSSP (obecnie ASP) w Łodzi w latach 1990 – 95. Od dyplomu, na który złożyły się litografie wykonane w pracowni prof. Jerzego Grabowskiego oraz fotografii z pracowni prof. Ireneusza Pierzgalskiego, asystent prof. Grzegorza Przyborka. Od roku 2002 zatrudniony na stanowisku adiunkta w Pracowni Fotografii Użytkowej w Katedrze Grafiki Projektowej na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi. Obecnie prowadzi Pracownię Podstaw Fotografii w Katedrze Multimediów na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi. Członek Stowarzyszenia Artystów Św. Jerzego. Organizator wystaw fotografii otworekowej oraz zbiorowych projektów fotograficznych. Autor artykułów poświęconych fotografii oraz podręcznika fotografii dla studentów szkół wyższych.

Marek Domański born in 1968 in Niemodlin. Studied at the National Higher School of

Plastic Arts (currently the Academy of Fine Arts) in Łódź between 1990 and 1995. Since his graduation and final exam during which he presented lithographs produced in the workshop of Professor Jerzy Grabowski and photographs from the workshop of Professor Ireneusz Pierzgalski, Domański has been the assistant of Professor Grzegorz Przyborek. Since 2002 assistant professor at the Workshop of Applied Photography of the Institute of Graphic Design at the Department of Graphics and Painting of the Władysław Strzemiński Academy of Fine Arts in Łódź. Currently the director of the Workshop of the Foundations of Photography at the Institute of Multimedia at the Department of Graphics and Painting of the Academy of Fine Arts in Łódź. Member of the St George's Association of Artists. Organizer of exhibitions of pin-hole photography and collective photographic projects. Author of articles devoted to photography and a handbook of photography for academic students.

Andrzej Dudek-Dürer – mieszka i pracuje we Wrocławiu. Zajmuje się performance, muzyką, instalacją, wideo, grafiką, malarstwem, fotografią, rzeźbą, environment, budową instrumentów metafizycznych, działalnością metafizyczno-telepatyczną, antypoezją oraz innymi formami wypowiedzi. Wierzy w reinkarnację, jest wcieleniem Albrechta Dürera. Od 1969 roku realizuje life performance *Sztuka Butów – Sztuka Spodni – Sztuka Andrzeja Dudka-Dürera (żywa rzeźba) w Miejscach w Których się Pojawia...* W 1979 roku rozpoczyna realizację projektów *Sztuki Podróży* na terenie Polski, Europy Zachodniej, Meksyku, USA, Kanady, Australii, Nowej Zelandii, Singapuru, Korei Południowej i Japonii prezentując performance, wystawy, instalacje, wykłady, warsztaty, wideo. Prezentował swoją twórczość i prowadził zajęcia m.in. w The Art Institute w Chicago, Academy of Art College w San Francisco, Conservatorio National de Musica w Mexico City, School of Art Otago Polytechnic w Dunedin – Nowa Zelandia, The City Art Institute w Sydney, University of California – Berkeley, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie. Stypendysta Ministerstwa Kultury w 2002. W 2003 prezentował performance oraz dokumentację twórczości podczas 50 Biennale w Wenecji w ramach projektu *EXTRA 50/BRAIN ACADEMY APARTMENT*, w 2006 uczestniczył w wystawie *XX Wiek w Fotografii Polskiej z Kolekcji Muzeum Sztuki w Łodzi*, pokazywanej w Shoto Museum of Art w Tokio i Nigata City Art Museum w Nigata w Japonii, w 2007 prezentował prace na wystawie *Polska Fotografia w XX wieku* w Pałacu

Kultury i Nauki w Warszawie. Dokumentacje i prace w wielu zbiorach prywatnych i publicznych, m.in. Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Centro de Arte Actual w Barcelonie, Stedelijk Museum w Amsterdamie, Museum of Modern Art w Nowym Yorku, Tate Gallery w Londynie, City Art Institute Library w Sydney, The School of the Art Institute of Chicago.

Andrzej Dudek-Dürer lives and works in Wrocław. He is committed to performance, music, installations, video, graphics, painting, photography, sculpture, environment, the building of metaphysical instruments, metaphysical and telepathic activity, antipoetry and other forms of expression. He believes in reincarnation and is the incarnation of Albrecht Dürer. Since 1969 he has been engaged in life (and live) performance called *Shoe Art – Trouusers Art – Andrzej Dudek-Dürer's Art (live sculpture) in Places Where He Turns Up...* In 1979 he begins the realization of projects entitled *Arts of Travel* in Poland, western Europe, Mexico, the USA, Canada, Australia, New Zealand, Singapore, South Korea and Japan, where he presents performances, exhibitions, installations, lectures, workshops and videos. Dudek exhibited his works and lectured for example in the Art Institute in Chicago, Academy of Art College in San Francisco, Conservatorio Nacional de Musica in Mexico City, School of Art Otago Polytechnic in Dunedin – New Zealand, The City Art Institute in Sydney, University of California – Berkeley, and the Centre for Contemporary Art in Warsaw. In 2002 he received a grant from the Ministry of Culture. In 2003 the artist presented a performance and the documentation of his works during the 50th Biennale in Venice as part of the project called *EXTRA 50/BRAIN ACADEMY APARTMENT*. In 2006 Dudek took part in an exhibition entitled *20th Century in Polish Photography from the Collection of the Museum of Art in Łódź*, shown in the Shoto Museum of Art in Tokyo and Nigata City Art Museum in Nigata, Japan. In 2007 Dudek presented his works at the exhibition called *Polish Photography of the 20th Century* at the Palace of Culture and Science in Warsaw. Documentation of Dudek-Dürer's works and his art can be found in many private and public collections, for example in the National Museum in Warsaw, the National Museum in Wrocław, Centro de Arte Actual in Barcelona, Stedelijk Museum in Amsterdam, Museum of Modern Art in New York City, the Tate Gallery in London, City Art Institute Library in Sydney and the School of the Art Institute of Chicago.

Leszek Golec urodzony w 1959 roku w Świebodzicach. Ukończył Wyższe Studium Fotografii w Warszawie w latach 1985-1989. Od 1985 pracownik Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. Od 1988 członek ZPAF. Od 1996 działa w duecie artystycznym z żoną Tatianą Czekalską. Od 1997 członek The International Supreme Master Ching Hai Meditation Associations. Autor wielu ekspozycji indywidualnych, uczestnik akcji i wystaw zbiorowych. Wypowiada się za pomocą fotografii, instalacji, obiektów oraz innych mediów. Laureat licznych nagród i stypendiów m.in. Debiut roku ZPAF, Warszawa (1988); Stypendium Fundacji Kultury, Warszawa (1996, 1998); Stypendium Funduszu Promocji Twórczości MKiS (1999); Stypendium Institut für Lippische Landeskunde w Lemgo, Niemcy (2000); Nagroda Roku kwartalnika „Exit”, Warszawa (2000); Art in General, Residency Exchange Program, Nowy Jork (2002); Stypendium Funduszu Promocji Twórczości MKiS (2006). Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, PGSW Zachęta w Warszawie; Galeria Wymiany Józefa Robakowskiego w Łodzi, Zachęta Sztuk Pięknych w Szczecinie.

Leszek Golec born in 1959 in Świebodzice. A graduate of the Higher School of Photography in Warsaw, where he studied between 1985 and 1989. Since 1985 he has been employed at the Centre for Polish Sculpture in Orońsko. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1988. In 1996 he has formed an artistic duo with his wife, Tatiana Czekalska. Since 1997 a member of The International Supreme Master Ching Hai Meditation Association. Author of many individual exhibitions, participated in many artistic actions and collective exhibitions. Author of photographs, installations and objects who also works in other media. Recipient of numerous awards and grants, like the Debut of the Year Award of the Union Polish Photographic Artists, Warsaw (1988), a grant of the Foundation for Culture (Warsaw 1996, 1998), a grant of the Foundation of the Promotion of Art of the Polish Ministry of Culture and Art (1999), a grant of the Institut für Lippische Landeskunde in Lemgo, Germany (2000), the Award of the Year of “Exit” quarterly magazine, Warsaw (2000), Art in General, Residency Exchange Program, New York (2002) and a grant of the Foundation of the Promotion of Art of the Polish Ministry of Culture and Art (2006). His works can be found in the collection of the Museum of Art in Łódź, Zachęta Gallery in Warsaw, Józef Robakowski's Exchange Gallery in Łódź and Zachęta Gallery of Fine Arts in Szczecin.

Mariusz Hermanowicz urodzony w 1950 roku w Olsztynie, zmarł w 2008 roku we Francji. Studiował w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi na Wydziale Operatorskim (dyplom w 1974 roku). W 1977 roku dostał Grand Prix w konkursie „Złocistego Jantara” w Gdańsku. Od 1982 r. mieszkał we Francji. Od 1983 r. pracował jako fotograf we francuskim Ministerstwie Kultury i Sztuki (Strasbourg, Poitiers, Orléans). W swoim dorobku miał ponad 40 wystaw indywidualnych, w tym 6 w nieistniejącej już Małej Galerii ZPAF/CSW w Warszawie. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Centre Georges Pompidou w Paryżu, Fonds Régional d'Art Contemporain w Poitou-Charentes we Francji.

Mariusz Hermanowicz born in 1950 in Olsztyn, died in 2008 in France. Studied at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź at the Department of Cinematography (graduated in 1974). In 1977 he was awarded Grand Prix in the “Golden Amber” competition in Gdańsk. Since 1982 he had lived in France. Since 1983 he had worked as a photographer at the French Ministry of Culture and Art (Strasbourg, Poitiers, Orléans). Author of over 40 individual exhibitions, including 6 for the now non-existent Little Gallery in Warsaw. His works may be found in the collection of the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, Centre Georges Pompidou in Paris and Fonds Régional d'Art Contemporain in Poitou-Charentes in France.

Janina Hobgarska ukończyła studia humanistyczne na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Wyższe Studium Fotografii w Warszawie (1989). Członek ZPAF. Od 1988 roku prowadzi jeleniogórskie Biuro Wystaw Artystycznych, w programie którego sporo miejsca zajmuje fotografia. Jako fotograf zadebiutowała wystawą *Fotografie* w łódzkiej Galerii FF w 1987 roku. Autorka wystaw indywidualnych, uczestniczyła też w prezentacjach zbiorowych. Zajmuje się fotografią klasyczną, zbliżoną do dokumentu, bliskie jej jest ujęcie fotografii jako zapisu energii miejsca i własnych emocji. W fotografii interesują ją miejsca ciszy i przestrzeń kontemplacyjna, którą znajduje lub, którą sama tworzy. Jej twórczość pokazywana była w Polsce, Niemczech, Finlandii, Czechach, Danii i dawnej Jugosławii.

Janina Hobgarska studied the humanities at Wrocław University and at the Higher School of Photography in Warsaw (1989). Member of the Union of Polish Photographic Artists. Since 1988 she manages the Bureau of Artistic Exhibitions in Jelenia Góra which

often hosts photographic shows. As a photographer she made her debut in 1987 during an exhibition called *Photographs* in the FF Gallery in Łódź. She is interested in classic photography that comes close to a document. She treats photography as a form of registering the energy of a given place and her own emotions. As a photographer she is interested in places of silence and contemplative space which she finds or creates herself. Her works were shown in Poland, Germany, Finland, the Czech Republic, Denmark and the former Yugoslavia.

Waldemar Jama urodzony w 1942 w Praszce. Absolwent poznańskiej ASP. Fotografiją zajmuje się od początku lat 60. W latach 60. należał do Katowickiego Towarzystwa Fotograficznego. Członek ZPAF. Otrzymał stypendia artystyczne Ministerstwa Kultury i Sztuki w dziedzinie fotografii w 1981 i 1998 roku. Autor cykli fotograficznych: *Wizerunki, Fantomy, Podróże, Auschwitz, Niebo, Gry wojenne, Śląskie rydwany*. Mieszka i pracuje w Katowicach, tam też prowadzi zajęcia z zakresu fotografii w Akademii Sztuk Pięknych. Prace w zbiorach: Centrum Sztuki Współczesnej, Zamek Ujazdowski w Warszawie, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Historii Katowic, Stadtmuseum Esslingen, Musée de l'Élysée w Lozannie.

Waldemar Jama born in 1942 in Praszka. A graduate of the Academy of Fine Arts in Poznań. Took up photography at the beginning of the 1960s. In the 60s a member of the Katowice Photographic Association. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Recipient of artistic grants of the Ministry of Culture and Art in the field of photography in 1981 and 1998. Author of photographic series: *Representations, Phantoms, Travels, Auschwitz, Heaven, War Games and Silesian Chariots*. He lives and works in Katowice, where he teaches photography at the Academy of Fine Arts. His works can be found in the collections of the Centre for Contemporary Art at the Ujazdowski Castle in Warsaw, the Museum of the History of Photography in Cracow, the National Museum in Wrocław, the Historical Museum of the City of Katowice, Stadtmuseum Esslingen and Musée de l'Élysée in Lausanne.

Andrzej Janaszewski urodził się w 1950 roku. Mając ojca fotografa, wychowywał się otoczony materią fotografii. W latach 1968-1972 studiował na Politechnice Łódzkiej. Mieszka w Łodzi i od wielu lat pracuje jako operator w TVP. Od roku 1977 zaczął wyko-

rzysztować fotografię w roli medium niosącego jego własne idee artystyczne. Obecnie działa jako artysta niezależny w dyscyplinie, którą nazywa „cross-media”. W pracach swoich wykorzystuje światłoczułe płaszczyzny i przestrzeń, różne barwniki, czasami dźwięk, upływ czasu, elementy performance. Proporcje i relacje tych składników zmieniają się, jednak ich ekspresja zawsze jest podporządkowana współistnieniu z materią fotografii. Autor wielu wystaw w kraju i za granicą.

Andrzej Janaszewski was born in 1950. His father was a photographer, so he was brought up in the world of photography and among photographs. Between 1968 and 1972 he studied at the Łódź Polytechnic. He lives in Łódź and has been working as a cameraman at the local Polish public television station for many years. In 1977 he started to employ photography as a medium that would carry his own artistic ideas. Currently he is active as an independent artist within a discipline he calls “cross-media”. In his works he uses light-sensitive planes and space, various dyes, sometimes sound, the passage of time and elements of performance. The proportions and mutual relations of these ingredients change but their expression is always subordinated to photography and co-exists with it. Author of many exhibitions in Poland and abroad.

Elżbieta Janicka urodzona w 1970 roku w Warszawie. Absolwentka wydziału literatury nowożytnej Université Paris VII Denis Diderot. W latach 1995-1998 studiowała fotografię w PWSFTviT im. Leona Schillera w Łodzi. Doktor nauk humanistycznych (doktorat w Uniwersytecie Warszawskim, 2004). Autorka tekstów – o sztuce i nie tylko – oraz książki *Sztuka czy naród? Monografia pisarska Andrzeja Trzebińskiego* (Wydawnictwo Universitas, Kraków 2006 – Nagroda Literacka 2008 Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek). Adiunkt w warszawskim Collegium Civitas. Wykłada również w łódzkiej PWSFTviT. Autorka prezentacji indywidualnych i uczestniczka wystaw zbiorowych.

Elżbieta Janicka born in 1970 in Warsaw. A graduate of the Department of Modern Literature at the Université Paris VII Denis Diderot. Between 1995 and 1998 studied photography at the Leon Schiller National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Holds a Ph.d. in the humanities (received her degree at Warsaw University, 2004). Authoress of various publications – not only on art – and a book entitled *Art or Nation? A Literary Monograph of Andrzej Trzebiński* (published by Wydawnictwo Universitas, Cracow

2006 – Literary Award of the Polish Association of Book Publishers, 2008). An assistant professor at the Warsaw Collegium Civitas. She also lectures at the Film School in Łódź. Authoress of individual presentations and frequent participant in collective exhibitions.

Piotr Kawęcki urodzony w 1962 roku we Wrocławiu. W latach 1987-88 pracował w koszalińskim teatrze Dialog, razem z grupą aktorów grał w spektaklach i uczestniczył w warsztatach w Polsce. Od 1989 mieszkał w Londynie, gdzie studiował w Studium Fotografii Kreatywnej St. Martin's College of Art and Design. W Warszawie od 1994 roku, studiował psychologię społeczną w SWPS, pracuje i współpracuje z wydawnictwami prasowymi i agencjami reklamowymi.

Piotr Kawęcki born in 1962 in Wrocław. Between 1987 and 1988 worked in the Dialog theatre in Koszalin. Along with a group of actors he acted in plays and took part in workshops all over Poland. Since 1989 he had lived in London and studied at the School of Creative Photography of St Martin's College of Art and Design. He has lived in Warsaw since 1994. Studies social psychology at the SWPS, works and collaborates with press publishers and advertising agencies.

Piotr Komorowski urodzony w 1955 roku we Wrocławiu. Posiada tytuł doktora sztuki w specjalności artystycznej fotografia uzyskany na PWSFTviT w Łodzi. W latach 1989-1995 związany z ideą elementarizmu, akcentującego autoikonizację fotografii. Od 2000 roku zajmuje się fotografią inscenizowaną. Oprócz działalności artystycznej prowadzi zajęcia dydaktyczne (Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Międzynarodowe Forum Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu). Członek ZPAF. Autor tekstów krytycznych dotyczących fotografii, publikacje m.in. w „Sztuce”, „Obskurze”, „Exicie”, „Formacie”, „Akcencie”, „Odrze” i innych czasopismach. Autor licznych wystaw w Polsce, Niemczech, Czechach, Słowacji, Litwie, Algierii, byłej Jugosławii, USA. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Gallerii Le Parvis Scène Nationale Tarbes-Pyrénées we Francji, oraz zakupione przez kolekcjonerów m.in. polskich, niemieckich i amerykańskich.

Piotr Komorowski born in 1955 in Wrocław. A Ph.d. in art (photography), received his degree at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Between 1989 and 1995 he followed the idea of elementarism which stresses the self-iconicity of pho-

tography. Since 2000 he has been interested mainly in staged photography. Not only an artist, he also teaches students (at the Higher School of Art and Design in Łódź and at the International Forum of Photography "Square" in Wrocław). Member of the Union of Polish Photographic Artists. Author of critical texts on photography published, for example, in "Sztuka", "Obscura", "Exit", "Format", "Akcent", "Odra" and other magazines. Author of numerous exhibitions in Poland, Germany, the Czech Republic, Slovakia, Lithuania, Algeria, the former Yugoslavia and the USA. His works can be found in the collection of the National Museum in Wrocław, Le Parvis Scène Nationale Tarbes-Pyrénées Gallery in France and in many private Polish, German and American collections.

Tomasz Komorowski urodzony w 1961 roku w Łodzi. Absolwent Wydziału Fotografii w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. L. Schillera w Łodzi. Doktorat na tejże uczelni obronił w 2006 roku. Pracuje jako kustosz w Muzeum Kinematografii w Łodzi oraz prowadzi zajęcia dydaktyczne w PWSFTviT na Wydziale Fotografii. Uczestnik wielu wystaw w Polsce i za granicą.

Tomasz Komorowski born in 1961 in Łódź. Graduate of the Department of Photography of the Leon Schiller National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. He received a Ph.D. degree at this academic establishment in 2006. He works as a curator at the Museum of Cinematography in Łódź and lectures at the Łódź Film School's Department of Photography. Took part in many exhibitions in Poland and abroad.

Bogdan Konopka urodził się w roku 1953. Pierwszy aparat fotograficzny zakupił w roku 1976. Od roku 1988 mieszka we Francji. Jego fotografie są jakby próbą oswojania i poznawania świata; niezależnie czy powstają w miejscach, gdzie przyszło mu żyć czy w trakcie długich – czasem egzotycznych – podróży. Wyróżnikiem jego zdjęć jest szeroka paleta spoielanych szarości i zgaszonych bieli, nadająca widokom niemal apokryficzny charakter. Za swoją twórczość Konopka otrzymał Europejską Nagrodę Fotografii Grand Prix de la Ville de Vevey w Szwajcarii w 1998 roku, a jego prace znajdują się w kilku ważnych europejskich muzeach. Jednocześnie jest autorem wielu tekstów poświęconych fotografii głównie w piśmie „Format” i „Kwartalniku Fotografia”.

Bogdan Konopka was born in 1953. He bought his first photographic camera in 1976. Since 1988 he has been living in France. His photographs are an attempt at domestication and discovering the world, regardless of whether they come into being in places he happens to live in or during his extensive, sometimes exotic travels. His photographs are characterized by a broad palette of ashy greys and subdued whites which make his pictures look almost apocryphal. Konopka was awarded the European Award for Photography Grand Prix de la Ville de Vevey in Switzerland in 1998 and his works can be found in a few important European museums. He is also the author of many texts devoted to photography, mainly in magazines like "Format" and "Fotografia”.

Witold Krymarys urodzony w 1948 roku w Łodzi. Absolwent Wydziału Elektrycznego Politechniki Łódzkiej. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1974 roku. Od 1972 roku bierze udział w kilkudziesięciu wystawach światowych zdobywając medale i wyróżnienia. Od indywidualnej wystawy *E-MOTION* w 1978 roku wpisuje się aktywnie w ruch fotografii intermedialnej. Interesuje go fotograficzna rejestracja ruchu oraz jej konotacje znaczeniowe i emocjonalne. Prezentuje je pod wspólnym hasłem *FOTOMOCIE*. Wystawa pod tym tytułem odbyła się w Galerii FF w 1985 roku. W tym okresie równolegle zajmuje się twórczością wideo. Jest autorem filmów penetrujących obszar styku fotografii, wideo i rzeczywistości, które cechuje połączenie naukowej analizy języka fotografii i wideo z ironiczno-emocjonalnym komentarzem. Jego krótkie realizacje (*Taniec Ewy B., 2 minuty, Fotografowie poszukujący*) weszły do kanonu sztuki wideo tamtych lat i były prezentowane na licznych przeglądach w kraju i za granicą. Aktualnie prowadzi studio fotograficzne w centrum Łodzi zajmując się zawodowo fotografią użytkową. Jednocześnie nadal tworzy fotografie wykorzystujące elementy ruchu i czasu, w ramach przyjętych założeń metodycznych. Prezentowane prace to kompilacja fotografii sprzed stu lat z dokładnie tak samo skadrowanym widokiem współczesnym.

Witold Krymarys born in 1948 in Łódź. A graduate of the Electric Department of the Łódź Polytechnic. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1974. Since 1972 he has taken part in dozens of international exhibitions, winning medals and

awards. Since his individual show *E-MOTION* in 1978 he has been an active inter-media photographer. He is interested in the photographic registration of movement, its meaning and emotional connotations. He presents these works under the common title *PHOTOEMOTIONS* – the exhibition of this title took place in the FF Gallery in 1985. He is also a video artist and author of films exploring the borders of photography, video and reality, characterized by a scholarly analysis of the language of photography and video art combined with an ironic and emotional commentary. His short films (*Dance of Ewa B., 2 Minutes, Searching Photographers*) entered the canon of video art of those years and were presented at many festivals in Poland and abroad. Currently he manages a photographic studio in Łódź city centre and professionally produces applied photography. He still takes photographs using the elements of movement and time according to his methodological propositions. Works presented in this publication are a compilation of a photograph taken a hundred years ago and the same contemporary landscape.

Włodzimierz Krzemiński urodzony w 1953 roku. Ukończył studia na Wydziale Komunikacji Multimedialnej w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Od 1987 roku jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików. Brał udział w licznych wystawach w kraju i za granicą.

Włodzimierz Krzemiński born in 1953. A graduate of the Department of Multimedia Communication of the Academy of Fine Arts in Poznań. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1987. Krzemiński took part in many exhibitions in Poland and abroad.

Zofia Kulik urodziła się w 1947 roku we Wrocławiu, mieszka w Łomiankach koło Warszawy. W latach 1965-1971 studiowała na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, w pracowni prof. Jerzego Jarnuszkiewicza. Na studiach uczęszczała także na zajęcia Oskara Hansena. Rzeźbiarka, autorka akcji, performansów, fotografii, kolaży, obiektów, instalacji. W latach 1970-1987 działała wspólnie z Przemysławem Kwiekim, tworząc duet KWIEKULIK i zakładając w swojej pracowni na warszawskiej Pradze w 1973 roku Pracownię Działań, Dokumentacji i Upowszechniania (PDDiU). W 1996 roku otrzymała Paszport „Polityki”. Na indywidualną twórczość Zofii Kulik składają się przede

wszystkim fotograficzne, czarno-białe, często wielkoformatowe kolaże, budowane przez artystkę w technice wielokrotnego naświetlania, które zazwyczaj łączą się w cykle, np. *Motyw ludzki* (1990), *Idiomy socwiczka* (1990), *Gotyk międzynarodowy* (1987-1990), *Motyw ludzki II* (1991), *Motyw ludzki III* (1995), *Ogrody* (2004). W ostatnim czasie Zofia Kulik wykorzystuje zmultiplikowane, niewielkie fotografie modela i innych motywów (znanych z wcześniejszych prac) do tworzenia *Deseni* (2007), inspirowanych m.in. wzorami tkanin Williama Morrisa i arabską ornamentacją. Autorka wielu wystaw indywidualnych prezentowanych w najbardziej prestiżowych galeriach świata oraz uczestniczka znaczących wystaw zbiorowych.

Zofia Kulik born in 1947 in Wrocław. She lives in Łomianki near Warsaw. Between 1965 and 1971 she studied at the Department of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Warsaw in the workshop of Professor Jerzy Jarnuszkiewicz. While still a student she also went to classes taught by Oskar Hansen. Sculptress, authoress of actions, performances, photographs, collages, objects and installations. Between 1979 and 1987 she collaborated with Przemysław Kwiek in a duo called KWIEKULIK. In 1973 she founded in her studio, in Praga district of Warsaw, the so-called Workshop of Actions, Documentation and Popularization. In 1996 she received the "Passport" award of the weekly "Polityka". As an individual artist Zofia Kulik produces mainly photographic, black-and-white, often large format collages, using the technique of numerous expositions. These works are usually combined into series like the *Human Motif* (1990), *Idioms of the SocAge* (1990), *International Gothic* (1987-1990), *The Human Motif II* (1991), *The Human Motif III* (1995) and *Gardens* (2004). Lately Kulik has been using small multiplied photographs of the model and other motifs from her earlier works to produce *Patterns* (2007), inspired by the patterns of fabrics by William Morris and Arabian ornaments. Authoress of many individual exhibitions presented in the most prestigious galleries of the world and participant of many collective expositions.

Konrad Kuzyszyn urodzony w 1961 roku w Białymstoku. W latach 1985-90 studiował na Wydziale Malarstwa i Grafiki PWSSP (obecnie ASP) w Łodzi. Dyplom w Pracowni Wypukłodruku prof. A. Bartczaka, w Pracowni Techniki Metalowych prof. L. Róży i w Pracowni Fotografii prof. I. Pierzgałskiego uzyskał w 1990 roku. Od 1994 roku pracuje jako

asystent, a od 2001 roku na stanowisku kierownika Pracowni Fotografii i Obrazu Wideo w Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi. Kwalifikację I stopnia otrzymał w 1998 roku, a kwalifikację II stopnia w 2002 r., w ASP w Poznaniu. Obecnie kieruje Pracownią Multimediów w ASP w Łodzi. Od 2007 roku kieruje również Pracownią Kreacji Cyfrowej w ASP w Krakowie. Od 2007 roku profesor ASP. Autor wielu wystaw indywidualnych i zbiorowych.

Konrad Kuzyszyn born in 1961 in Białystok. Between 1985 and 1990 he studied at the Department of Painting and Graphics of the National Higher School of Plastic Arts (today the Academy of Fine Arts) in Łódź. He graduated in 1990 and received diplomas from the Workshop of Convex Print ran by Professor A. Bartczak, the Workshop of Metal Techniques ran by Professor L. Różga and the Workshop of Photography ran by Professor I. Pierzgałski. Since 1994 he has been an assistant and in 2001 became the director of the Workshop of Photography and Video Image at the Władysław Strzemiński Academy of Fine Arts in Łódź. He received the qualification of the first degree in 1998, and of the second degree in 2002 at the Academy of Fine Arts in Poznań. He currently runs the Multimedia Workshop at the Academy of Fine Arts in Łódź and since 2007 he has been also managing the Workshop of Digital Art at the Academy of Fine Arts in Cracow. In 2007 he became a Professor at the Academy of Fine Arts in Łódź. Author of many individual and collective exhibitions.

Andrzej Jerzy Lech urodził się w 1955 roku we Wrocławiu. Studiował fotografię artystyczną w Szkole Sztuk Pięknych w Ostrawie w Republice Czeskiej. W latach 80. związany był z grupą fotografów działających we Wrocławiu w Galerii Foto-Medium-Art. Jego wystawa *60 furtek* z roku 1983 była oficjalną proklamacją tego ruchu, nazwanego później „fotografią elementarną”. W latach 1979-1987 prowadził w Opolu domową, prywatną Galerię „W drodze”. W roku 1987 brał udział w prestiżowej wystawie *AWARD FOR YOUNG EUROPEAN PHOTOGRAPHERS* we Frankfurcie. W 1987 roku poprzez Niemcy wyjechał do USA, gdzie od 1988 roku w Jersey City (stan New Jersey) prowadzi własną pracownię i galerię – On The Road Gallery. Aktualnie jest reprezentowany przez Graphistock Alternative Photography & Images (Nowy Jork, Londyn, Rzym, Frankfurt, Paryż). Mieszka i pracuje w Jersey City, New Jersey. Prace artysty znajdują się w stałych zbiorach Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum

Narodowego we Wrocławiu, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Icon Pictures oraz kolekcji sztuki Pfizera w Nowym Jorku.

Andrzej Jerzy Lech was born in 1955 in Wrocław. He studied artistic photography at the School of Fine Arts in Ostrava in the Czech Republic. In the 1980s he collaborated with a group of photographers in Wrocław, working for the Foto-Medium-Art Gallery. His exhibition called *60 Gates* from 1983 was the official proclamation of the movement later called "elementary photography". Between 1979 and 1987 he founded and managed in his own home a private gallery called On The Road. In 1987 he took part in a prestigious exhibition called *AWARD FOR YOUNG EUROPEAN PHOTOGRAPHERS*, organized in Frankfurt. In 1987 he travelled to Germany and later to the USA where he has been running his workshop and gallery in Jersey City (New Jersey) – On the Road Gallery – since 1988. He is currently represented by Graphistock Alternative Photography & Images (New York, London, Rome, Frankfurt, Paris). He lives and works in Jersey City, NJ. His works can be found in permanent collections of the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, the Centre for Contemporary Art in Warsaw, Icon Pictures and the Pfizer Art Collection in New York City.

Jerzy Lewczyński urodzony w 1924 w Tomaszowie Lubelskim. W latach 1945-51 studiował na Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Od 1956 roku jest członkiem ZPAF-u, a od 1951 Gliwickiego Towarzystwa Fotograficznego. W latach 80. i 90. wielokrotnie wchodził w skład Rady Artystycznej ZPAF. Od 1988 do 1993 był wykładowcą Wyższego Studium Fotografii ZPAF w Warszawie. Zajmuje się także historią i krytyką fotografii oraz publicystyką związaną z fotografią. W 1999 roku opublikował *Antologię fotografii polskiej 1839-1989*. Fotografię amatorsko uprawiał od czasów II wojny światowej, a poważniej zainteresował się nią na początku lat 50. W latach 1957-60 był członkiem nieformalnej grupy skupiającej oprócz niego Zdzisława Beksińskiego i Bronisława Schlabsa. W latach 90. sformułował ostatecznie teoretyczną koncepcję „archeologii fotografii”, nad którą pracował od końca lat 60., a zakładającą wykorzystywanie własnej kolekcji amatorskiej fotografii rodzinnej, ale także znalezionej i zniszczonej fotografii w formie negatywów. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Górnośląskiego w Byto-

miu, Muzeum w Gliwicach, Muzeum Folkwang w Essen, Musée de l'Elisée w Lozannie.

Jerzy Lewczyński born in 1924 in Tomaszów Lubelski. Between 1945 and 1951 he studied at the Silesian Polytechnic in Gliwice. Member of the Union of Polish Photographic Artists and of the Photographic Association of Gliwice. In the 80s and 90s he was many times a member of the Artistic Council of the Union of Polish Photographic Artists. Between 1988 and 1993 he was a lecturer at the Higher School of Photography of the Union of Polish Photographic Artists. He is also a historian and critic of photography and writes texts about photography. In 1999 Lewczyński published *The Anthology of Polish Photography 1839–1989*. As an amateur he started photographing after World War II and became seriously interested in it at the beginning of the 1950s. Between 1957 and 1960 he was a member of an informal group whose members were also Zdzisław Beksiński and Bronisław Schlabs. In the 90s he finally formulated a theoretical concept of the "archeology of photography" on which he worked since the end of the 60s. He postulated the use of his own amateur photographic family collection, but also found and worn out photographs in the form of negatives. His works can be found in the Museum of Art in Łódź, in the National Museum in Wrocław, in the Museum of the History of Photography in Cracow, in the Museum of Upper Silesia in Bytom, in the Museum in Gliwice, the Folkwang Museum in Essen and in Musée de l'Elisée in Lausanne.

Edward Łazikowski urodzony w 1939 roku w Bąkowie Górnym. Studia w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych (obecnie ASP) w Łodzi w latach 1970–75. Czas ukończenia studiów wiąże się z rozpoczęciem intensywnej działalności twórczej w różnych dziedzinach sztuki – rysunku, malarstwie, fotografii, performance, rzeźbie, obiekcie, instalacji oraz w teorii sztuki. Swoje dokonania artystyczne i teoretyczne prezentował na arenie publicznej realizując wystawy indywidualne i biorąc udział w wystąpieniach zbiorowych w galeriach i muzeach, publikując wydawnictwa katalogowe, prasowe, udzielając wywiadów oraz wydając książkę – *Fragoryzacja świata*, opublikowaną w Wydawnictwie WSHE, Łódź 2004.

Edward Łazikowski born in 1939 in Bąkovo Górne. Studied at the National Higher School of Plastic Arts (currently the Academy of Fine Arts) in Łódź between 1970 and 1975. After graduation he immediately embarked on an intensive artistic career in various branches

of art, like drawing, painting, photography, performance, sculpture, objects, installations and theory of art. He presents his artistic and theoretical achievements publicly in individual exhibitions and taking part in collective shows in galleries and museums, publishing catalogues and articles in various magazines, and giving interviews. Łazikowski's book called *The Fragtorization of the World* was published by the Higher School of Humanities and Economics in Łódź.

Łódź Kaliska powstała w 1979 roku podczas pleneru w Darłowie jako formacja neoawangardowa. Od początku działała w składzie: Marek Janiak, Andrzej Kwietniewski, Adam Rzepecki, Andrzej Świetlik i Makary (Andrzej Wielogórski). W latach 1980–81 zmieniła swój program artystyczny na dadaistyczno-surrealistyczny, realizowany w happeningach i akcjach anarchistycznych, atakując i ośmieszając polską formację neoawangardy oraz przedstawiając absurdalność życia w PRL-u. W latach osiemdziesiątych grupa Łódź Kaliska była składnikiem ruchu Kultury Zrzuty. W 1989 grupa zmieniła nazwę na **Muzeum Łodzi Kaliskiej** lub **Łódź Kaliska Muzeum**, w której postawa dadaistyczna zmieszała się z zainteresowaniem postmodernizmem, a wyznacznikiem stała się „fotografia inscenizowana” i filmy powstające na zasadzie pastiszu słynnych dzieł malarskich i filmowych. W 1999 roku, z okazji jubileuszu 20-lecia działalności, grupa opublikowała unikatowy album poświęcony własnej historii – *Bóg zadości nam pomyłek*. New Pop to najnowszą strategią grupy polegającą na anektowaniu przez sztukę zdobyczy kultury masowej. Objawia się to w manifestach New Pop oraz akcjach artystycznych. Od marca 2007 roku grupa Łódź Kaliska działa w składzie: Marek Janiak, Adam Rzepecki, Andrzej Świetlik i Andrzej Wielogórski. Prace grupy znajdują się m.in. w Muzeum Sztuki w Łodzi i w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.

Łódź Kaliska was founded in 1979 during a plein-air in Darłowo as a neo-avant-garde formation. In the beginning its members were: Marek Janiak, Andrzej Kwietniewski, Adam Rzepecki, Andrzej Świetlik and Makary (Andrzej Wielogórski). Between 1980 and 1981 it changed its artistic programme, which became rather dadaistic and surrealist. The group organized happenings and various anarchistic events which attacked and mocked the Polish neo-avant-garde and the absurdity of life in communist Poland. In the 80s Łódź Kaliska belonged to the movement called the Chip-in Culture. In 1989 it changed

its name to the Museum of Łódź Kaliska or the Łódź Kaliska Museum. Their dadaistic approach was then combined with postmodernism and expressed in staged photography or films/pastiches of famous paintings and movies. In 1999 to celebrate their 20th anniversary the group published a unique album devoted to their own history – *God Is Jealous of Our Mistakes*. Their latest strategy is New Pop which basically takes possession of the achievements of mass culture. The group writes New Pop manifestoes and organizes artistic events. Since March 2007 members of Łódź Kaliska are: Marek Janiak, Andrzej Świetlik and Andrzej Wielogórski. Works of the group can be found in the Museum of Art in Łódź and in the National Museum in Wrocław.

Aleksandra Mańczak urodzona w 1948 w Bydgoszczy. Studia w PWSSP w Łodzi (obecnie ASP) w latach 1969–1974 na Wydziale Tkaniny. Dyplom w 1974 roku w Pracowni Tkaniny Unikatowej prof. Janiny Tworek-Pierzgalskiej. Od 1983 jest kierownikiem Pracowni Tkaniny Unikatowej, a od 1995 roku – profesorem. Doradca amerykańskiego czasopisma „Leonardo” (Journal of the International Society for the Arts, Sciences and Technology), w którym publikuje liczne artykuły. Artystka intermedialna, od lat 70. tworzy fotografie, tkaniny oraz instalacje, zajmuje się także teorią i krytyką sztuki. Autorka wielu prezentacji indywidualnych i uczestniczka prestiżowych wystaw zbiorowych. Prace w zbiorach m.in.: Muzeum Sztuki w Łodzi, Centralnego Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Instituto de Cultura W Morelia (Meksyk), Savaria Muzeum w Szombathely (Węgry), Riddoch Art Gallery w Mout Gambier (Australia), ZABO w Norymberdze.

Aleksandra Mańczak born in 1948 in Bydgoszcz. She studied at the National Higher School of Plastic Arts (currently the Academy of Fine Arts) in Łódź between 1969 and 1974 at the Department of Fabrics. Graduated in 1974 from the Workshop of Unique Fabric run by Professor Janina Tworek-Pierzgalska. In 1983 she became the director of this workshop and in 1995 was appointed professor. An advisor to the American magazine Leonardo (Journal of the International Society for the Arts, Sciences and Technology) in which she often publishes articles. An intermedia artist, since the 70s her works include photographs, fabrics and installations. She is also active in the field of the theory of art and art criticism. Authoress of many individual presentations and prestigious collective exhibitions. Her works may be found, for example, in the Museum of Art in Łódź, the Central Museum

of Textile Industry, the Instituto de Cultura in Morelia (Mexico), Savaria Muzeum in Szombathely (Węgry), Riddoch Art Gallery in Mount Gambier (Australia) and in ZABO in Nürnberg.

Tomasz Mażewski urodzony w 1964 roku, jest absolwentem Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Ma w swoim dorobku wiele wystaw zbiorowych oraz wystawy indywidualne m.in. w Galerii FF i Studio 102 w Łodzi, Galerii Sztuki Współczesnej w Ostrowie Wielkopolskim, Galerii Białej w Lublinie oraz udział m.in. w Biennale Sztuki w Łodzi w 2006 roku, Międzynarodowym Biennale Fotografii Artystycznej we Lwowie w 2007 roku. Otrzymał stypendium artystyczne w 2004, 2005, 2006 roku, oraz cztery wyróżnienia honorowe w konkursie Pilsner Urquell International Photography Awards w roku 2006. Jego prace znajdują się w kolekcji Dariusza i Krzysztofa Bieńkowskich.

Tomasz Mażewski born in 1964, is a graduate of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. He took part in many collective and individual exhibitions, for example in the FF Gallery and Studio 102 in Łódź, in Contemporary Art Gallery in Ostrów Wielkopolski or the White Gallery in Lublin. He also participated in Art Biennale in Łódź in 2006 and in the International Biennale of Artistic Photography in Lviv in 2007. He received artistic grants in 2004, 2005 and 2006 and four honourable mentions in the Pilsner Urquell International Photography Awards competition in 2006. One of his works can be found in the collection of Dariusz and Krzysztof Bieńkowski.

Wiesław Michalak urodził się w 1955 roku w Łodzi. Jest absolwentem uczelni w Polsce i Kanadzie na kierunkach fotografii, filozofii i cyfrowego przetwarzania obrazów. Po uzyskaniu doktoratu, od połowy lat 90-tych jest wykładowcą i dyrektorem studiów podyplomowych na Wydziale Sztuk Wizualnych Uniwersytetu Ryersona w Toronto. Przedtem pracował na wyższych uczelniach w Kanadzie, Australii i Wielkiej Brytanii. Od połowy lat 70-tych zajmuje się fotografią, cyfrowymi metodami przetwarzania obrazów, nowymi mediami, oraz produkcją materiałów multimedialnych z wykorzystaniem technologii cyfrowych. Jest również autorem wielu prac teoretycznych i metodologicznych. Opublikował ponad pięćdziesiąt artykułów, rozdziałów książkowych, katalogów z dziedziny przetwarzania obrazów cyfrowych, nowych mediów, fotografii i programowania graficznych systemów komputerowych. Regularnie

wystawia swoje prace fotograficzne, filmowe i nowomediálne na festiwalach i galeriach w Północnej Ameryce i Europie. Ma również na swoim koncie ponad czterdzieści wystąpień konferencyjnych w Kanadzie, USA, Australii, Meksyku, Brazylii oraz wielu krajach europejskich. Obecnie mieszka i pracuje równocześnie w Kanadzie i w Polsce. **Wiesław Michalak** was born in 1955 in Łódź. He is a graduate of Polish and Canadian academic establishments where he studied photography, philosophy and digital image transformation. Having received a Ph.D. degree in the middle of the 90s he became a lecturer and the director of post-graduate studies at the Department of Visual Arts at Ryerson University in Toronto. Earlier he had lectured at other academic institutions in Canada, Australia and Great Britain. Since the middle of the 70s he has been working in the field of photography, digital methods of image transformation, new media and the production of multimedia materials with the use of digital technologies. He is also the author of many theoretical and methodological works. He published more than fifty articles, essays in various books, catalogues dealing with the transformation of digital images, new media, photography and programming of graphic computer systems. He regularly exhibits his photographic, film and new media works during festivals and in galleries in North America and Europe. Michalak also took part in over forty conferences in Canada, the USA, Australia, Mexico, Brazil and many European countries. He currently works and lives in Canada and Poland.

Tomasz Michałowski urodził się w Augustowie w 1964 roku. Jest absolwentem Wydziału Operatorskiego Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. W latach 90-tych należał do suwalskiego klubu fotograficznego PACamera. Otrzymał stypendium fotograficzne Pepiniers w Chalon sur Saone. W latach 90. zasłynął cyklem prac, w których penetrował tematy związane z religijnością i rytualną stroną naszej egzystencji. Jest członkiem ZPAF. Pracuje jako operator filmowy i telewizyjny.

Tomasz Michałowski born in Augustów in 1964. A graduate of the Department of Cinematography of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. In the 90s he was a member of the photographic club PACamera in Suwałki. He received a photographic grant from Pepiniers in Chalon sur Saone. In the 90s he made a name for himself thanks to the series of works in which he

explored subjects connected with religion and the rituals in our lives. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Works as a film and television cameraman.

Antoni Mikołajczyk urodzony w 1939 w Siemianowicach, zmarł w 2000 w Łodzi. Artysta intermedialny, zajmował się fotografią, malarstwem, wideo i instalacją. W latach 1962-67 studiował na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu (dyplom z malarstwa). Do 1969 roku pracował na uczelni. W 1963 roku był współorganizatorem grupy fotograficznej Rytm. Działal także w Studenckim Twórczym Klubie Filmowym „Pętla” (1963-69), w którym realizował filmy eksperymentalne, a później w grupie Krag, która działała interdyscyplinarnie. W latach 1966-1969 działał w grupie Zero 61. W latach 80-tych w swojej pracowni prowadził podziemną galerię Punkt Konsultacyjny, w której odbywały się spotkania, dyskusje i wystawy. Jego prace znajdują się w zbiorach: Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Centrum Rzeźby Współczesnej w Orońsku, Muzeum Okręgowego w Toruniu, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, Wilhelm Lehmbruck Museum w Duisburgu, Museum of Modern Art w Hünfeld, Museum Ludwig w Kolonii, Stedelijk Museum w Amsterdamie, Folkwang Museum w Essen, Sammlung Hoffmann w Berlinie.

Antoni Mikołajczyk born in 1939 in Siemianowice, died in 2000 in Łódź. An intermedia artist, active in the field of photography, painting, video and installation. Between 1962 and 1967 studied painting at the Department of Fine Arts of Mikołaj Kopernik University in Toruń and until 1969 worked at this university. In 1963 he co-founded a group of photographers called Rhythm. He was also a member of the Student Creative Film Club “Loop” (1963-1969), in which he made experimental films, and later in an interdisciplinary group called Ring. Between 1966 and 1969 a member of Group Zero-61. In the 80s in his own workshop, he managed an underground gallery called Consultation Point where various conventions, discussions and exhibitions took place. His works can be found in the collections of the National Museum in Warsaw, the National Museum in Wrocław, the Museum of Art in Łódź, the Centre of Contemporary Sculpture in Orońsko, the Regional Museum in Toruń, the Museum of the Lubuski Region in Zielona Góra, Wilhelm Lehmbruck Museum in Duisburg, Museum of Modern Art in Hünfeld, Museum Ludwig in Cologne, Stedelijk

Museum in Amsterdam, Folkwang Museum in Essen and Sammlung Hoffmann in Berlin.

Natalia LL, a właściwie Natalia Lach-Lachowicz, urodzona w 1937 w Żywcu. W latach 1957-1963 studiowała w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych (obecnie ASP) we Wrocławiu. Od 1964 członek ZPAF. W 1976 roku jej praca *Sztuka konsumpcyjna* znalazła się na okładce międzynarodowego pisma „Flash art”. W 1977 roku została stypendystką Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku. W latach 1978-95 pełniła funkcję komisarza, a następnie była wiceprzewodniczącą Międzynarodowego Triennale Rysunku we Wrocławiu. W 1991 roku otrzymała stypendium Verein Kulturkontakte w Wiedniu, a w 1994 roku została stypendystką Pro-Helvetia. Już w czasie studiów zajmowała się fotografią, grafiką i malarstwem, a w latach 70. także performance, filmem eksperymentalnym, wideo, instalacją i rzeźbą. W 1970 roku wraz z Andrzejem Lachowiczem i Zbigniewem Dłubakiem była współzałożycielem grupy i Galerii Permafo, działającej do końca 1981. Od około 1975 brała udział w światowym ruchu feministycznym. Jej prace mieszczą się w nurtach konceptualizmu i body-artu. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Gdańsku i Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, Muzeum Śląskiego w Katowicach, Frauen Museum w Bonn, Museum of Modern Art w Lublinie, Ludwig Museum w Kolonii, International Center of Photography w Nowym Jorku, Musée National d'Art Moderne, Centre Georges Pompidou w Paryżu.

Natalia LL a.k.a. Natalia Lach-Lachowicz, born in 1937 in Żywiec. Between 1957 and 1963 she studied at the National Higher School of Plastic Arts (currently the Academy of Fine Arts) in Wrocław. Member of the Union of Polish Photographic Artists. In 1976 the photograph of her work called *Consumptive Art* was published on the cover of the international magazine “Flash art”. In 1977 she received a grant from the Kościuszko Foundation in New York. Between 1978 and 1995 she was a curator and later the vice-president of the International Drawing Triennale in Wrocław. In 1991 she received a grant from Verein Kulturkontakte in Vienna and in 1994 from Pro-Helvetia. She was still a student when she took up photography, graphics and painting, and in the 70s also performance, experimental film, video art, installation and sculpture. In 1970 along with Andrzej Lachowicz and

Zbigniew Dłubak she founded a group and gallery Permafo which ceased to exist in 1981. Since 1975 she has been an active member of the international feminist movement. Her works belong to conceptualism and body-art and may be found in the National Museum in Wrocław, Gdańsk and Warsaw, the Museum of Art in Łódź, the Ujazdowski Castle Centre for Contemporary Art in Warsaw, the Silesian Museum in Katowice, the Frauen Museum in Bonn, the Museum of Modern Art in Ljubljana, the Ludwig Museum in Cologne, the International Center of Photography in New York and the Musée National d'Art Moderne at Centre Georges Pompidou in Paris.

Irena Nawrot urodzona w 1960 roku w Jarosławiu. Absolwentka Instytutu Wychowania Artystycznego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Dyplom w pracowni malarstwa prof. Mariana Stelmasika. Od 1984 roku pracuje w Instytucie jako nauczyciel akademicki. Autorka wykorzystuje w swoich pracach tradycyjny warsztat fotograficzny. Powiększone kopie pozytywowe poddaje procesowi manualnego wielowarstwowego kolorowania, czyniąc z nich fotografie unikatowe. Jej fotograficzne obrazy są najczęściej zapisem aranżowanych przez nią sytuacji. Autorka sięga zazwyczaj do wątków autobiograficznych, traktując najczęściej swój wizerunek (lub bliskich jej osób) jako motyw podstawowy w twórczości. Własne doświadczanie ludzkiej cielesności traktowane jest jako element konstrukcyjny refleksji uniwersalnej. Brała udział w kilkudziesięciu wystawach indywidualnych i zbiorowych. Mieszka i pracuje w Lublinie.

Irena Nawrot born in 1960 in Jarosław. A graduate of the Institute of Artistic Education at the Maria Skłodowska-Curie University in Lublin. She received her diploma in the Painting Workshop run by Professor Marian Stelmasik. She has been working at this Institute since 1984 as an academic teacher. In her works Nawrot uses traditional photographic techniques. Enlarged positive copies of her works undergo the process of manual multi-layered colouring which makes them unique. Nawrot's photographic images are usually registrations of staged scenes and situations. She often reaches for autobiographical motifs, frequently treating her own image (or images of her friends and relatives) as the basic motif in her works. Her own experience of human corporeality is regarded as an element of construction of universal reflection. Nawrot participated in a few dozen individual and collective exhibitions. She lives and works in Lublin.

Stefan Nitosławski urodził się w Montrealu w Kanadzie. Ukończył z wyróżnieniem Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi. Jako fotograf debiutował w 1992 roku wystawą w Galerii FF. Używa fotografii by zbadać pokłady tożsamości i jednocześnie, aby uwolnić swoje ciało od określonego kształtu, przekształcając je w inną formę. Realizuje dla Cinemathèque Québécoise w Montrealu instalację pt. *Meta-morphosis*. Pracuje w Kanadzie jako fotograf, reżyser i operator filmów dokumentalnych. Od 2001 roku należy do Canadian Society of Cinematographers since.

Stefan Nitosławski was born in Montreal, Canada. He graduated with honours from the National Higher School of Film, Television and Theatre. As a photographer he made his debut in 1992 when his individual exhibition was shown at the FF Gallery. He uses photography to explore the layers of human identity, free his body from a concrete shape and give it other forms. He is currently working on an installation called *Meta-morphosis* for the Cinematheque Québécoise in Montreal. Photographer, director and cinematographer of documentary films. Member of the Canadian Society of Cinematographers since 2001.

Krzysztof KED Olszewski urodzony w 1970 roku w Kartuzach. Fotograf i artysta wizualny, autor fotoinstalacji. Ukończył Wydział Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (dyplom pod kierunkiem prof. Grzegorza Przyborka), a następnie studia uzupełniające na Wydziale Operatorskim Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Otrzymał stypendia artystyczne Miasta Szczecina (2004, 2005), ASP w Poznaniu (2004) oraz łódzkiej PWS-FTviT (2005). Wykładowca w Szkołach Artystycznych Top-Art. Fotoedytor kwartalnika filozoficznego „fo-pa” w Szczecinie. Publikował w czasopiśmie: „FotoPozytyw”, „Fotopolis”, „Biuletyn Fotograficzny”, „Tygiel Kultury”, „fo-pa” oraz „Photo” (Francja) i „Imago” (Słowacja). Pomysłodawca i dyrektor artystyczny Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Wizualnej inSPIRACJE.

Krzysztof KED Olszewski born in 1970 in Kartuz. Photographer and visual artist, author of photo-installations. A graduate of the Department of Multimedia Communication of the Academy of Fine Arts in Poznań (from the workshop of Professor Grzegorz Przyborek), he later studied at the Department of Cinematography of the National Hi-

gher School of Film, Television and Theatre in Łódź. He received artistic grants of the city of Szczecin (2004, 2005), the Academy of Fine Arts in Poznań (2004), and the Film School in Łódź (2005). Lecturer in Artistic Schools Top-Art. A photo editor of the philosophical quarterly "fo-pa", published in Szczecin. He published his photographs in magazines like "FotoPozytyw", "Fotopolis", "Biuletyn Fotograficzny", "Tygiel Kultury", "fo-pa", "Photo" (France) and "Imago" (Slovakia). Initiator and artistic director of the International Festival of Visual Art inSPIRATIONS.

Patrycja Orzechowska urodzona w 1974 w Bydgoszczy. Uzyskała dyplom z wyróżnieniem na Wydziale Malarstwa i Grafiki w gdańskiej ASP w pracowni prof. J. Krechowicza. Zajmuje się fotografią, grafiką użytkową, filmem i sztuką w przestrzeni publicznej. Autorka wystaw indywidualnych i uczestniczka wielu wystaw zbiorowych.

Patrycja Orzechowska born in 1974 in Bydgoszcz. She graduated with honours from the workshop of Professor J. Krechowicz at the Department of Painting and Graphics of the Academy of Fine Arts in Gdańsk. She goes in for photography, applied graphics, films and art in public space. Authoress of individual and participant of many collective exhibitions.

Zdzisław Pacholski urodzony w 1947 roku. Fotograf, członek Związku Polskich Artystów Fotografików od 1977, w latach 1978-94 członek Zarządu Głównego i Rady Artystycznej. Inicjator, organizator i uczestnik wielu wystaw w kraju i za granicą promujących polską sztukę fotografii, m.in. wystawy *70 lat polskiej fotoawangardy*, Bergkamen, Rheine Niemcy 1991, *Re-wizja I* 1977 i *Re-wizja II* 1979. Członek honorowy niemieckiego stowarzyszenia WelbcrGENER Kreis.

Zdzisław Pacholski born in 1947. A photographer, member of the Union of Polish Photographic Artists since 1977. Between 1978 and 1994 member of its Board and Artistic Council. Initiator, organizer and participant in many exhibitions in Poland and abroad, promoting Polish photographic art, for example an exhibition called *70 Years of Polish Photographic Avant-Garde* in Bergkamen, Rheine in Germany, 1991, *Re-Vision I*, 1977, and *Re-Vision II*, 1979. Honorary member of the German association WelbcrGENER Kreis.

Józef Żuk Piwkowski urodził się w 1950 roku w Łodzi. Studiował na Politechnice Łódzkiej i w PWSTviT w Łodzi. Artysta i animator wydarzeń artystycznych. Realizuje filmy krótkometrażowe i eksperymentalne, fotografuje, tworzy grafiki komputerowe i net-art. Jego twórczość ogniskuje się z jednej strony wokół eksperymentu formalnego, z drugiej – wokół zagadnienia pamięci, które artysta eksploruje na różne sposoby. Jest założycielem Galerii 2b, wiceprezesem Stowarzyszenia STEP i redaktorem pisma „tytuł roboczy”. Działalność Galerii 2b polega na „wchodzeniu” ze sztuką w nowe przestrzenie i obiekty i na współpracy wielu artystów. Przez kilka lat 2b organizowała wystawy w dawnej Fabryce Norblina w Warszawie. Wraz z Grzegorzem Rogalą prowadzi także galerię 2b+R w domu mieszkalno-biurowym w Warszawie. Jako filmowiec zrealizował szereg filmów eksperymentalnych, kreatywnych dokumentów i filmów o sztuce. Przez wiele lat był producentem filmów i programów TV i reklam społecznych. Robił projekcje i instalacje wideo, video-scenografie na koncertach. Do jego najważniejszych projektów autorskich należą: *Wystawa obrazów i konstrukcji trójkątnych*, Galerie Hedvige Erde, Paryż, *Zapis – PhotoMemory* – fotografia i net-art, *Tautologies* – fotografie, *Godzinki i Księga słów wszystkich* – multimedialne projekty podczas Międzynarodowych Targów Książki we Frankfurcie, *Portret zbiorowy Polaków*, akcja artystyczna z pogranicza socjologii i mediów, *Memory Machine* – interaktywna instalacja wideo. Stworzył też *Kopiuje proszę* – eksperymentalny projekt nowego „prawa autorskiego”, opartego na naturalnym fenomenie pamięci, stojącego w opozycji do copy rights, których istotą jest ograniczenie możliwości kopiowania.

Józef Żuk Piwkowski was born in 1950 in Łódź. He studied at the Polytechnic and the Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Artist and initiator of artistic events. He directs short and experimental films, is a photographer, works as a computer graphic and net-artist. On the one hand his art concentrates on formal experiments and on the other on the problems of memory which he explores in various ways. Founder of the 2b Gallery, vice-president of the STEP Association and the editor of the magazine working title. The 2b Gallery “carries” art into new spaces and objects and collaborates with many artists. For a few years 2b organized exhibitions in the old Norblin Factory in Warsaw. Piwkowski and Grzegorz Rogala manage another gallery, 2b+R in an apartment/offi-

ce building in Warsaw. As a film maker he directed many experimental films, creative documentaries and films about art. For many years he was a producer of films, television programmes and social advertisements. His most important authorial projects include an *Exhibition of Pictures and Triangular Constructions* at the Galerie Hedvige Erde in Paris, *Registration – PhotoMemory* – photographs and net-art, *Tautologies* – photographs, *Canonical hours* and *The Book of All Words* – multimedia projects shown during the International Book Fair in Frankfurt, *Poles' Creative Portrait*, artistic action performed on the border of sociology and media, and *Memory Machine* – an interactive video installation. Piwkowski also created *Please, Copy*, an experimental project of new “authorial law”, based on the natural phenomenon of memory and opposing the copyright laws, aimed at limiting the possibility of copying.

Marek Poźniak urodził się w 1960 roku. Studiował w Wyższym Studium Fotografii ZPAF i MKiS w Warszawie. Od kilkunastu lat mieszka na stałe w Berlinie. Oprócz fotografii zajmuje się również grafiką i typografią komputerową. Jest autorem kilku publikacji o charakterze fotograficznym. Jego zdjęcia ilustrowały również książki poetyckie. Na swoich koncie ma kilkanaście wystaw indywidualnych oraz udział w wielu wystawach zbiorowych.

Marek Poźniak was born in 1960. He studied at the Higher School of Photography of the Union of Polish Photographic Artists and the Ministry of Culture and Art. He moved to Berlin about 15 years ago. Not only a photographer, he is also interested in graphic art and computer typography. Author of a few publications on photography. His photographs were used as illustrations in several volumes of poetry. Author of over a dozen individual exhibitions and participant in many collective shows.

Wojciech Prażmowski urodzony w 1949 w Częstochowie. W latach siedemdziesiątych studiował w Szkole Wytvarnej Fotografii w Brnie. Od 1977 członek ZPAF. Wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, a wcześniej także Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu oraz Warszawskiej Szkoły Fotografii. Reprezentuje nurt fotografii kreatywnej i jest twórcą foto-obiektów. Działalność w zakresie fotografii rozpoczął od fotografii metaforycznej, ale z wpływami konceptualnymi. Fotografiją zajmuje się od roku 1968, do chwili obec-

nej uczestniczył w przeszło 250 wystawach fotograficznych w kraju i za granicą. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Museum of Modern Art w Nowym Jorku, Museet for Fotokunst w Odense, CRP w Douchy, Musée de l'Elisée w Lozannie, CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie, Nihon University w Tokio, Striped House Museum of Art w Tokio.

Wojciech Prażmowski born in 1949 in Częstochowa. In the 70s he studied at Škola Vytvarnej Fotografie in Brno. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1977. Lecturer in the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź, and earlier at the Academy of Fine Arts in Poznań and in the Warsaw School of Photography. Author of so-called creative photography and photo-objects. His career began in 1968 from metaphorical photography, though influenced by conceptual art. Prażmowski took part in over 250 photographic exhibitions in Poland and abroad. His works may be found in the collection of the National Museum in Wrocław, the Museum of Art in Łódź, the museum of Modern Art in New York City, Museet for Fotokunst in Odense, the CRP in Douchy, Musée de l'Elisée in Lausanne, the Ujazdowski Castle Centre for Contemporary Art in Warsaw, Nihon University in Tokyo and the Striped House Museum of Art in Tokyo.

Grzegorz Przyborek urodzony w 1948 w Łodzi. Absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi (od 1996 ASP). Dyplom w 1974. Od 1976 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi (od 1994 jako profesor), w której obecnie prowadzi Pracownię Fotografii Użytkowej. Wykładowca na ASP w Poznaniu i w PWSFTviT w Łodzi. Twórczość w zakresie fotografii, rysunku, grafiki, rzeźby (obiekty) i instalacji oraz pogranicza innych dyscyplin sztuki. Zajmuje się także teorią fotografii. Członek ZPAF. Autor kilkunastu wystaw indywidualnych, uczestnik wielu wystaw zbiorowych. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, Stadtmuseum Gross-Gerau, Niemcy, Collectiones des Artothèques „Photographie d'Auteur”, Lyon, Francja, Promocje Broncolor, Szwajcaria, Promocja Radici-Group, Bergamo, Włochy, Fond National d'Art Contemporain (FNAC), Francja, Dolnośląskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Wrocław, Wielkopolskie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych, Poznań.

Grzegorz Przyborek was born in 1948 in Łódź. He graduated from the Władysław Strzemiński National Higher School of Plastic Arts in Łódź (since 1996 called the Academy of Fine Arts) in 1974. He has been a member of the teaching and academic staff of the Academy since 1976 (and became its professor in 1994), and he is currently the head of the Workshop of Applied Photography. He also lectures at the Academy of Fine Arts in Poznań and at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. His works include photographs, drawings, graphics, sculptures (objects), installations and artefacts from the borders of other disciplines of art. He is also a theoretician of photography. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Author of dozens of individual and participant of many collective exhibitions. His works can be found in the collections of the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, the Museum of the Lubuski Region in Zielona Góra, the Stadtmuseum Gross-Gerau, Germany, Collectiones des Artothèques „Photographie d'Auteur”, Lyon, France, Promotion Broncolor, Switzerland, Promotion Radici-Group, Bergamo, Italy, Fond National d'Art Contemporain (FNAC), France, The Lower Silesia Association of Fine Arts Zachęta, Wrocław, and the Greater Poland Association of Fine Arts Zachęta, Poznań.

Józef Robakowski urodził się w 1939 roku w Poznaniu. Mieszka i pracuje w Łodzi. Autor filmów, cykli fotograficznych, instalacji, rysunków, obiektów, projektów konceptualnych. Teoretyk i nauczyciel akademicki. Studiował na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz na Wydziale Operatorskim Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. W Toruniu zakładał grupy artystyczne: Oko (1960), Zero 61 (1961-1969), Krag (1965-1967) oraz należał do Studenckiego Twórczego Klubu Filmowego „Pętla” (1960-1966). W Łodzi był współzałożycielem Warsztatu Formy Filmowej (od 1970) oraz Telewizyjnej Grupy Twórczej Stacja Ł (1991-1992). Jest profesorem Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Jest także autorem tekstów krytycznych i wydawnictw ulotnych (np: *PST – sygnia nowej sztuki* (1984), *Żywa Galeria – łódzki progresywny ruch artystyczny 1969-1981*, *Dekada 1980-1990*, *Teczka nr XII – druki ulotne 1980-1992*, *Teksty interwencyjne 1970-1995*). Od lat sześćdziesiątych pozostaje też aktywnym animatorem życia kulturalnego jako kurator wystaw, pomysłodawca i redaktor wydawnictw

(np. „Nieme kino”, „Pst!”). Od 1978 roku prowadzi prywatną galerię sztuki aktualnej pod nazwą Galeria Wymiany (Exchange Gallery), na którą składają się druki ulotne, filmy, zapisy wideo, obiekty, fotografie, książki, afisze, dokumentacje oraz różnego rodzaju wydawnictwa, zarówno własne, jak i подарowane przez przyjaciół artystów. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Narodowego w Poznaniu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Galerii Zachęta w Warszawie, Biennale di Venezia w Wenecji, Vidéo-Film Collection w Centre Georges Pompidou w Paryżu, Deutsches Video Institut w Berlinie, L'Archive de La Sept Vidéo (ARTE) w Paryżu, La Collection du Vidéo-graphie w Montrealu, Archive for Small Press & Communication w Antwerpii, Queens Museum of Art w Nowym Jorku, Collection of International Short Film Festival w Oberhausen, Collection Electronic Arts Intermix w Nowym Jorku.

Józef Robakowski born in 1939 in Poznań. He lives and works in Łódź. Author of films, photographic series, installations, drawings, objects and conceptual projects. Theoretician and academic teacher. Studied at the Fine Arts Department of Mikołaj Kopernik University of Toruń and at the Department of Cinematography of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. In Toruń he was a founder of artistic groups such as Eye (1960), Zero 61 (1961-1969) and Ring (1965 – 1967). He was also a member of the Student Creative Film Club “Snoop” (1960 – 1966). In Łódź he was a co-founder of the Film Form Workshop (since 1970) and the Television Creative Group Station Ł (1991 – 1992). A professor of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Author of critical texts and leaflets (for example *PST – Signs of New Art*, 1984, *Live Gallery – Łódź Progressive Artistic Movement 1969-1981*, *Decade 1980-1990*, *Folder no. XII – Leaflets 1980-1992*, *Interventional Texts 1970-1995*). Since the 60s he has also played the role of an active promoter of culture as a curator of exhibitions, initiator and editor of various publications (for example “Silent Movies” or “Ssh!”). Since 1978 he has been managing his private gallery of contemporary art called the Exchange Gallery whose collection consists of leaflets, films, video recordings, objects, photographs, books, posters, documentation and various publications, both his own and donated to him by his friends/artists. His works can be found in the collection of the National

Museum in Warsaw, the National Museum in Wrocław, the National Museum in Poznań, the Museum of Art in Łódź, the Centre for Contemporary Art in Warsaw, the Zachęta Gallery in Warsaw, Biennale di Venezia in Venice, the Vidéo-Film Collection of the Centre Georges Pompidou in Paris, Deutsches Video Institut in Berlin, L'Archive de La Sept Vidéo (ARTE) in Paris, La Collection du Vidéographe in Montreal, Archive for Small Press & Communication in Antwerp, Queens Museum of Art in New York, the Collection of International Short Film Festival in Oberhausen and the Collection of Electronic Arts Intermix in New York.

Andrzej Różycki urodzony w 1942 w Baranowiczach. Członek ZPAF od 1966, a od 2002 członek honorowy. Fotograf, filmowiec i teoretyk fotografii. W latach 1961-66 studiował na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, a następnie w latach 1969-1975 na Wydziale Reżyserii PWSFTviT w Łodzi, gdzie następnie był wykładowcą. W 1963 roku należał do grupy fotograficznej Rytm, a od roku 1964 był członkiem grupy Zero 61. Od 1970 do 1977 roku należał do Warsztatu Formy Filmowej, działającego w PWSFTviT w Łodzi. Od lat 60. do końca 90. związany był z łódzkim środowiskiem progresywno-awangardowym i uczestniczył w jego w najważniejszych manifestacjach artystycznych. W latach 70. i 80. współpracował z Wytwórnią Filmów Oświatowych w Łodzi, gdzie zrealizował kilkadziesiąt filmów dokumentalnych, głównie o tematyce etnograficzno-antropologicznej. Jego twórczość fotograficzna od początku miała istotne przesłanie antropologiczne o symbolicznym wyrazie. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Okręgowego w Toruniu i w Galerii Wymiany w Łodzi.

Andrzej Różycki born in 1942 in Baranowicz. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1966 and its honorary member since 2002. A photographer, film maker and theoretician of photography. Between 1961 and 1966 he studied at the Department of Fine Arts of Mikołaj Kopernik University in Toruń, and later between 1969 and 1975 at the Department of Film Directing of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź, of which he later became a lecturer. In 1963 he belonged to the photographic group Rhythm and in 1964 became a member of Group Zero-61. Between 1970 and 1977 he belonged to the Film Form Workshop, based at the aforementioned Film School in

Łódź. Since the 60s until the end of the 90s he was a member of progressive and avant-garde artistic circles in Łódź and took part in all major events organized by his colleagues. In the 70s and 80s he collaborated with the Educational Film Studio (WFO) in Łódź where he directed dozens of documentaries, mostly devoted to ethnographic and anthropological subjects. His photographic art since the beginning contained an important anthropological message of a symbolic nature. Różycki's works can be found in the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, the Museum of the History of Photography in Cracow, the Regional Museum in Toruń and the Exchange Gallery in Łódź.

Zofia Rydet urodzona w 1911 roku w Stanisławowie, zmarła w 1997 roku w Gliwicach. Ukończyła Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Snopkowie koło Lwowa (dyplom w 1934 roku). Od 1961 członek ZPAF. Prowadziła dział wystaw w Gliwickim Towarzystwie Fotograficznym. W latach 70. wykladała fotografię na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej. W 1938 podjęła pierwsze udane próby fotograficzne, ale dopiero od 1950 roku rozpoczęła szeroką działalność w tym zakresie. Od 1954 należała do Gliwickiego Towarzystwa Fotograficznego. Była autorką monumentalnego cyklu *Mały człowiek*, poświęconemu różnym wyobrażeniom dzieci. Kolejny cykl – *Czas przemijania* podejmował problem starości i samotności. Od 1978 roku praktycznie aż do końca swej twórczości realizowała najważniejsze i największe dokonanie artystyczne – *Zapis socjologiczny*, w którym chciała utrwalić zagrożone lub przemijające życie ludzi w ich domowym otoczeniu na wsi na Suwalszczyźnie, Podhalu, Lubelszczyźnie, Rzeszowszczyźnie i Śląsku, a także w mieście (np. w Krakowie, Gdańsku). W 1980 pokazała bardziej konceptualny cykl zatytułowany *Nieskończoność dalekich dróg*. Ostatnią ważną serią stała się realizowana na przełomie lat 80. i 90. *Suita śląska*, na którą składają się kolaże i fotomontaże. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu i w Muzeum Sztuki w Łodzi, Museum of Modern Art w Nowym Jorku, Centre Georges Pompidou w Paryżu, Museum of Modern Art w Kioto i w National Museum of Photography, Film and Television in Bradford w Wielkiej Brytanii.

Zofia Rydet born in 1911 in Stanisławów, died in 1997 in Gliwice. A graduate of the School of Agronomy in Snopków near Lviv (in 1934). Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1961. She was the mana-

ger of the exhibition department in the Photographic Association of Gliwice. In the 70s she taught photography at the Department of Architecture of Silesian Polytechnic. She started photographing in 1938 but embarked on a true photographic career much later, in 1950. Member of the Photographic Association of Gliwice since 1954. She was the author of a monumental series called *Little Man*, devoted to various fantasies of children. Her next series, *Time of Passing*, tackled the problem of old age and solitude. Since 1978 practically until her death she had worked on her most important and greatest artistic achievement, *Sociological Registration*, in which she wanted to register domestic life of the inhabitants of villages in the Suwałki, Podhale, Lublin and Rzeszów regions, as well as in Silesia, but also of city dwellers (for example in Cracow and Gdańsk). In 1980 she exhibited one of her rather more conceptual series entitled *Infinity of Far Roads*. Her last important photographic cycle became the *Silesian Suite*, completed at the break of the 90s, which consists of collages and photomontages. Her works can be found in the collection of the National Museum in Wrocław, the Museum of Art in Łódź, the Museum of Modern Art in New York, Centre Georges Pompidou in Paris, the Museum of Modern Art in Kyoto and in the National Museum of Photography, Film and Television in Bradford in Great Britain.

Zygmunt Rytko urodzony w 1947 w Warszawie. Artysta intermedialny, zajmuje się fotografią, sztuką wideo i instalacjami. Członek ZPAF od 1979. Od lat 70-tych brał udział w życiu artystycznym kręgów neoawangardy jako artysta i dokumentator wydarzeń artystycznych. W latach 1975-77 pracował w Galerii Współczesnej w Warszawie. Od 1980 do 2002 roku regularnie współpracował z nieistniejącą już Małą Galerią ZPAF/CSW w Warszawie, w której miał kilka wystaw indywidualnych. W stanie wojennym uczestniczył w działaniach łódzkiego Strychu. W okresie od 1974 do 2000 roku realizował *Kolekcję prywatną* – zapis autorski życia kręgu artystów, z którymi był związany. Przez 20 lat (1979-99) dokumentował spektakle w teatrach Ochota, Studio, Ateneum, Dramatyczny, Prezentacje. Na swoim koncie ma dyplom i medal ZPAF za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie fotografii, medal XX-lecia Muzeum Historii Fotografii w Krakowie w 2007 roku oraz Nagrodę Specjalną Ministra Kultury za nieocenione zasługi dla kultury polskiej w dziedzinie fotografii. Od 1972 roku uczestniczył w ponad 150 wystawach w kraju i za granicą. Prace

w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski (Archiwum Małej Galerii) w Warszawie, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, Galerii Wymiany w Łodzi, BWA w Lublinie, BWA w Zielonej Górze, Artoteki w Zielonej Górze, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Muzeum Narodowego w Warszawie i w kolekcjach prywatnych (m.in. braci Bieńkowskich i W. Jędrzejewskiego).

Zygmunt Rytko born in 1947 in Warsaw. An intermedia artist, author of photographs, video works and installations. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1979. An artist active in neo-avant-garde circles and a documentarist of artistic events since the 70s. Between 1975 and 1977 he worked for the Contemporary Gallery in Warsaw. Between 1980 and 2002 Rytko collaborated with the now non-existent Little Gallery of the Union of Polish Photographic Artists/Centre for Contemporary Art in Warsaw, where a few of his individual exhibitions were held. At the time of martial law he took part in the activities of the Attic in Łódź. Between 1974 and 2000 he worked on *Private Collection* – an authorial registration of the life of a group of artists with whom he was connected. For 20 years (1979-1999) he documented performances in Ochota, Studio, Ateneum, Dramatyczny and Prezentacje theatres. He was awarded a diploma and medal by the Union of Polish Photographic Artists for his exceptional achievements in photography, a medal of the 20th anniversary of the Museum of History of Photography in Cracow in 2007 and a Special Award of the Minister of Culture for his invaluable contributions to Polish culture in the field of photography. Since 1972 he took part in more than 150 exhibitions in Poland and abroad. His works can be found in the collection of the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, the Ujazdowski Castle Centre for Contemporary Art (Archives of the Little Gallery) in Warsaw, the Museum of the History of Photography in Cracow, the Museum of Warmia and Mazury in Olsztyn, the Exchange Gallery in Łódź, the Bureau of Artistic Exhibitions in Zielona Góra, Artoteka in Zielona Góra, the Centre of Polish Sculpture in Orońsko, the National Museum in Warsaw, and in many private collections (for example of the Bieńkowski brothers and of W. Jędrzejewski).

Jadwiga Sawicka urodziła się w 1959 roku w Przemysłu. W latach 1979-1984 studiowała w krakowskiej ASP na Wydziale Malarstwa, dyplom obroniła w pracowni prof. Jerzego

Nowosielskiego. Zajmuje się malarstwem, fotografią, wykonuje obiekty, instalacje i prace w przestrzeni publicznej. Autorka charakterystycznego „pisanego” malarstwa. Przy pracach fotograficznych artystka współpracuje z fotografem Markiem Horwatem. Od 1996 roku współpracuje z Otwartą Pracownią w Krakowie, jest członkiem stowarzyszenia o tej samej nazwie. Początkowo malowała obrazy utrzymane w stylistyce ekspresji lat 80., ale prace malarskie z lat 80. w zasadzie nie istnieją – artystka przemalowała wszystkie płótna, które powstały w ekspresyjnej stylistyce „dzikiej figuracji”. W latach 90. tworzyła niewielkie obrazy z fragmentami odzieży i kosmetykami, zaopatrzone w fikcyjne hasła reklamowe. W latach 1996-97 powstaje seria obrazów olejnych na płótnie przedstawiająca ubrania na tle tekstu. Na teksty składają się fragmenty tytułów gazetowych i streszczeń seriali telewizyjnych. W połowie lat 90. artystka zaczęła robić instalacje, w których zestawiała różne materie: mięso, kwiaty, czarną folię. Z uwagi na nietrwałość prac artystka zaczęła je fotografować i prezentować w formie zdjęć. W tym czasie powstały też fotografie przedstawiające fragmenty ciała artystki związane kablem i zestawione z częściami ciał martwych zwierząt. Od 1997 roku w jej twórczości pojawia się nowy sposób obrazowania: przedmioty i teksty występują w jej pracach osobno. Z końcem lat 90. przychodzi czas na wielkoformatowe wydruki z czarnymi literami na cielisto-różowym tle. Prezentuje je w galeriach i w przestrzeni publicznej.

Jadwiga Sawicka was born in 1959 in Przemysł. Between 1979 and 1984 she studied at the Academy of Fine Arts in Cracow at the Department of Painting in the workshop managed by Professor Jerzy Nowosielski. Authoress of paintings, photographs, objects, installations and works presented in public spaces. Authoress of characteristic “written” paintings. As a photographer she collaborates with Marek Horwat, also a photographic artist. Since 1996 she has collaborated with the so-called Open Workshop in Cracow and she is a member of an association of the same name. At first her paintings were done in the expressive style typical for the 1980s, but her works from this period practically do not exist as Sawicka has repainted all her canvasses that came into being in the expressive style of “wild figuration”. In the 90s she produced small pictures using fragments of clothes and cosmetics, complete with fictional advertising slogans. Between 1996 and 1997 a series of oil paintings comes into being, depicting clo-

thes with texts in the background. The texts consist of fragments of newspaper headlines and abstracts of episodes of television series. In the middle of the 90s Sawicka worked on installations in which she combined different substances like meat, flowers and black plastic foil. Considering the impermanence of those works the artist started to photograph and present them in the form of photographs. At this time she also produced photographs showing fragments of her body, bound with a cable and combined with fragments of carcasses of dead animals. Beginning in 1997 a new kind of imagery appears in her art: objects and texts turn up in her works as separate entities. By the end of the 90s she produced large-format print-outs with black letters on a fleshy pink background. She shows them in galleries and public spaces.

Zbigniew Sejwa urodzony w 1952 roku. Ukończył Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną w Łodzi, Wyższe Studium Fotografii MKiS/ZPAF w Warszawie oraz animację kultury w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Wiceprezes Stowarzyszenia Lubuska Zachęta Sztuki Współczesnej w Zielonej Górze. W latach 2003-2007 kurator Galerii Nowych Mediów w Gorzowie Wielkopolskim. Zajmuje się fotografią, obiektem, wideo i filmem dokumentalnym. Jest współautorem filmów dokumentalnych *Wspomnienia z miasta L* oraz *Opowieści z Miasta G*.

Zbigniew Sejwa born in 1952. A graduate of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź, Higher School of Photography at the Ministry of Culture and Art/Union of Polish Photographic Artists in Warsaw, and promotion of culture at the Higher School of Pedagogy in Zielona Góra. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Vice president of the Association of Contemporary Art (Zachęta of Lubuski Region) in Zielona Góra. Author of photographs, objects, video works and documentary films. A co-author of documentary films entitled *Memories from the City of L* and *Stories from the City of G*.

Basia Sokołowska urodzona we Wrocławiu. Studiowała historię sztuki na Uniwersytecie Warszawskim i University of Sydney w Australii. Po uzyskaniu dyplomu w Sydney pracowała przez siedem lat w muzeum Art Gallery of New South Wales w Sydney. Zaczęła fotografować martwe natury na początku lat dziewięćdziesiątych. Zadebiutowała cyklem

Carmen Infinitum, na prestiżowej wystawie Blake Prize for Religious Art Exhibition w Blaxland Gallery w Sydney. Główne cykle fotograficzne jej autorstwa jakie powstały w ciągu ostatnich piętnastu lat to: *Interior/Mieszkanie*, *Poza powierzchnię*, *Cienie nieśmiertelności*, *Ars Moriendi*, *Chrysalis* oraz *Elsewhere/Gdzie indziej*. Jej fotografie prezentowane były na wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych w Australii, Polsce, Francji, Austrii na Łotwie i Słowacji. Prace w zbiorach: Bibliotheque Nationale w Paryżu, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina w Warszawie, Muzeum Sztuki w Łodzi, a także w wielu kolekcjach prywatnych w Europie i Australii. Autorka tekstów o fotografii dla magazynów fotograficznych „Fototapeta”, „HotShoe” i „Eyemazing”. Jest wykładowcą fotografii w Studium Fotografii ZPAF i w Europejskiej Akademii Fotografii w Warszawie.

Basia Sokołowska born in Wrocław. She studied history of art at Warsaw University and at the University of Sydney in Australia. After graduating from the latter she worked for seven years at the Art Gallery of New South Wales museum in Sydney. She started photographing still-lives at the beginning of the 90s. Sokołowska made her debut with the series *Carmen Infinitum* at a prestigious Blake Prize for Religious Art Exhibition held at the Blaxland Gallery in Sydney. Her major photographic series that came into being during the past fifteen years are: *Interior*, *Beyond the Surface*, *Shadows of Immortality*, *Ars Moriendi*, *Chrysalis* and *Elsewhere*. Her photographs were presented at many individual and collective exhibitions in Australia, Poland, France, Austria, Latvia and Slovakia. Her works may be found in the collection of Bibliotheque Nationale in Paris, the National Institute of Fryderyk Chopin in Warsaw, the Museum of Art in Łódź and in many private collections in Europe and Australia. She has written texts on photography for such magazines as „Fototapeta”, „HotShoe” and „Eyemazing”. She teaches photography at the School of Photography at the Union of Polish Photographic Artists and at the European Academy of Photography in Warsaw.

Leszek Szurkowski urodzony w 1949 roku w Poznaniu. Ukończył studia na Wydziale Leśnym Akademii Rolniczej w Poznaniu w 1973 roku. Doktorat i habilitacja w zakresie fotografii i multimediów. Zajmuje się fotografią, foto-ilustracją, projektowaniem książek i wydawnictw. W latach 1992-2003 profesor wizytujący Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Obecnie profesor w Wyższej Szkole Human-

istyczno-Ekonomicznej w Łodzi. W 1982 założył w Kanadzie studio LES INC, które prowadzi działalność w zakresie fotografii, multimediów oraz projektowania graficznego. Od 1964 roku uczestniczył w przeszło 150 krajowych i międzynarodowych wystawach zbiorowych. W latach 1965-2007 zrealizował 55 wystaw indywidualnych. Od 1972 członek ZPAF. Prace drukowane m.in. w „Graphis Photo”, „Communications Art Magazine”, „Graphic Excellence USA”, „Studio Magazine”, „Masters of Photography”, „APA Awards Book”, „How”, „Applied Arts” i „Photo District News”. Reprezentowany przez: Graphistock, Nowy York/First Light, Toronto, ILLULOGICA.com/Polska. Na stronie Nikona i YouTube można obejrzeć krótki film dokumentalny o Leszku Szurkowskim (Nikon Testimonials) nakręcony dla Nikon Europe (www.nikon.com).

Leszek Szurkowski born in 1949 in Poznań. A graduate of the Forest Department at the Farming Academy in Poznań (1973). He is a Ph.D. and Professor of photography and multimedia. A photographer, photographic illustrator, book designer and editor. Between 1992 and 2003 a Visiting Profesor at the Academy of Fine Arts in Poznań. Currently a Professor at the Higher School of the Humanities and Economy in Łódź. In 1982 he founded studio LES INC in Canada which operates in the field of photography, multimedia and graphic design. Beginning in 1964 he took part in over 150 collective exhibitions in Poland and abroad. Between 1965 and 2007 he was the author of 55 individual expositions. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1972. His texts were published for example in „Graphis Photo”, „Communications Art Magazine”, „Graphic Excellence USA”, „Studio Magazine”, „Masters of Photography”, „APA Awards Book”, „How”, „Applied Arts and Photo District News”. He is represented by Graphistock, New York/First Light, Toronto, ILLULOGICA.com/Poland. You will find a short documentary about Leszek Szurkowski on Nikon's and YouTube's web page (Nikon Testimonials), made for Nikon Europe

Zbigniew Tomaszczuk urodzony w 1949 roku. Ukończył Wyższe Studium Fotografii w Warszawie i Wydział Komunikacji Multimediałnej na ASP w Poznaniu, gdzie uzyskał również doktorat w zakresie sztuki (fotografii). Adiunkt w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Zajmuje się historią, teorią i estetyką fotografii. Autor książek: *Łowcy obrazów. Szkice z historii foto-*

grafii (1998), *Świadomość kadru. Szkice z estetyki fotografii* (2002), *Odwzajemnione spojrzenie. O fotografii otworkowej* (2004). Autor wielu wystaw w kraju i za granicą. W latach 2000-2003 redaktor naczelny „Kwartalnika Fotografia”. Od 2006 roku redaktor naczelny naukowo-artystycznego pisma o fotografii „Camera Obscura”. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Łodzi, Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie, Fundacji Turleja w Krakowie, Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, Musée de l'Elisée w Lozannie.

Zbigniew Tomaszczuk born in 1949. He graduated from the Higher School of Photography in Warsaw and the Department of Multimedia Communication at the Academy of Fine Arts in Poznań, where he became a Ph.D. in art (photography). Assistant professor at the Higher School of the Humanities and Economy in Łódź. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Interested in the history, theory and aesthetics of photography. Author of the following books: *Łowcy obrazów. Szkice z historii fotografii* (1998), *Świadomość kadru. Szkice z estetyki fotografii* (2002), *Odwzajemnione spojrzenie. O fotografii otworkowej* (2004). Author of numerous exhibitions in Poland and abroad. Between 2000 and 2003 editor-in-chief of the quarterly „Fotografia” magazine. Since 2006 editor-in-chief of an artistic and scholarly photographic magazine „Camera Obscura”. His works can be found at the National Museum in Wrocław, Museum of Modern Art in Łódź, Museum of the History of Photography in Cracow, Centre for Contemporary Art in Warsaw, Turlej Foundation in Cracow, Książnica Pomorska in Szczecin and Musée de l'Elisée in Lausanne.

Piotr Tomczyk urodzony w 1946 roku w Białym Kamieniu. Z wykształcenia chemik. Zajmuje się fotografią intermedialną, reklamową i fotografowaniem dzieł sztuki. Prowadzi zajęcia dydaktyczne w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. L. Schillera w Łodzi. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików. Uczestnik wielu wystaw w Polsce i za granicą. Mieszka i pracuje w Łodzi.

Piotr Tomczyk was born in 1946 in Biały Kamień. Studied chemistry. Interested in intermedia photography, advertising photography and the photography of works of art. Teaches at the Leon Schiller National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Participated in many exhibitions in Poland and abroad. He lives and works in Łódź.

Zbigniew Treppa urodzony w 1960 roku w Gdyni. Absolwent Wydziału Teologicznego KUL, wykładowca fotografii w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz komunikacji wizualnej w Uniwersytecie Gdańskim. Od ponad 25-ciu lat organizuje indywidualne wystawy oraz uczestniczy w życiu artystycznym kraju. Od 1982 roku zorganizował kilkanaście wystaw indywidualnych oraz brał udział w szeregu wystaw zbiorowych. Od kilku lat zajmuje się również działalnością o charakterze naukowo-badawczym i popularyzatorskim. Opublikował książki dotyczące związków fotografii z wizerunkami *archeioipoietos* (nie-ludzka-ręką-wykonanymi) oraz artykuły z zakresu teorii fotografii i komunikacji wizualnej.

Zbigniew Treppa born in 1960 in Gdynia. A graduate of the Department of Theology at the Catholic University of Lublin, a lecturer of photography at the Academy of Fine Arts in Gdańsk and of visual communication at Gdańsk University. He has been exhibiting his works at individual shows and taking active part in many artistic events in the country for over twenty five years. Since 1982 he has organized more than a dozen individual exhibitions and taken part in numerous collective shows. In the past few years he was also engaged in scholarly research and the popularization of photography. Author of a few books on the connection of photography with *archeioipoietos* images (images not-made-by-human-hand), as well as articles on the theory of photography and visual communication.

Irena Walczak urodzona w 1977 roku w Pabianicach. Absolwentka łódzkiej Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej (kierunek fotografia). W swojej pracy artystycznej w nowatorski sposób łączy własne fotografie z grafiką i przetworzeniami komputerowymi. Odrywając się od panujących w tej dziedzinie stereotypów, konsekwentnie dąży do wypracowania własnego stylu. Uczestniczka zbiorowych wystaw i autorka prezentacji indywidualnych. Laureatka konkursu fotograficznego zorganizowanego przez magazyn „Pozytyw” oraz autorka fotografii na okładce w czasopiśmie „Fluid”.

Irena Walczak born in 1977 in Pabianice. A graduate of the Department of Photography of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. She combines her photographic works in a unique way with graphics and transforms them using computers. Breaking away from stereotypes in this field

she consistently tries to work out her own style. A participant of collective exhibitions and authoress of individual presentations. A prize winner in a photographic contest organized by *Pozytyw* magazine and the authoress of a cover photograph in “*Fluid*” magazine.

Ryszard Waśko urodzony w 1947 roku. Artysta działający w obszarze wielu mediów: autor realizacji filmowych i zapisów wideo, projektów konceptualnych, prac fotograficznych, instalacji, obrazów, rysunków i rzeźb; pomysłodawca, inicjator i kurator licznych wystaw i zdarzeń artystycznych o międzynarodowym zasięgu. W latach 1970-1974 studiował na Wydziale Operatorskim w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, gdzie od 1983 roku był wykładowcą. W pierwszej połowie lat siedemdziesiątych był członkiem Warsztatu Formy Filmowej, jednej z najważniejszych w ówczesnej Polsce grup artystycznych. W roku 1981 w Łodzi był pomysłodawcą i organizatorem Konstrukcji w procesie, której kolejne edycje odbyły się w Monachium (1985), w Łodzi (1990, 1993), w Negev Desert w Izraelu (1995), w Melbourne (1998) i w Bydgoszczy (2000). W 1982 roku otrzymał dwuletnie stypendium w St. Martin's School of Art w Londynie. Od 1983 roku mieszkał w Niemczech Zachodnich. W 1985 roku otrzymał stypendium-rezydencję DAAD w Berlinie. W latach 1990-1992 był dyrektorem artystycznym P.S.1 Museum w Nowym Jorku. W 1991 roku założył Międzynarodowe Muzeum Artystów z siedzibą w Łodzi, ale także Nowym Jorku, Tel Awiwie, Berlinie, Paryżu, Cardiff i Melbourne. W ramach działalności tego muzeum był kuratorem ponad stu wystaw, spotkań i zdarzeń artystycznych w różnych krajach. W latach 1997-1999 pełnił funkcję prezydenta Internationales Künstler Gremium w Kolonii. Na 49 Biennale w Wenecji w 2001 roku był kuratorem wystawy *Markers*. W latach 2004-2005 wykładał w Valand School of Fine Art w Göteborgu. Od 2008 roku ponownie mieszka i pracuje w Berlinie.

Ryszard Waśko, born in 1947. An artist active in the fields of various media, author of films and video works, conceptual projects, photographic works, installations, paintings, drawings and sculptures. Initiator, curator and the man behind many exhibitions and artistic events of international scope. Between 1970 and 1974 he studied at the Cinematography Department of the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź in which he started teaching in 1983. In the first half of the 70s he was a member of the Film Form Workshop, one of the most important artistic

groups in Poland at the time. In 1981 he conceived the idea of and organized Construction in Process whose successive editions took place in Munich (1985), Łódź (1990, 1993), on the Negev Desert in Israel (1995), in Melbourne (1998) and in Bydgoszcz (2000). In 1982 he received a two-year grant of St Martin's School of Art in London. Since 1983 he had been living in West Germany and in 1985 received a grant as artist-in-residence from the DAAD in Berlin. Between 1990 and 1992 he was an artistic director of the P.S.1 Museum in New York. In 1991 Waśko founded the International Artists' Museum based in Łódź, but with branches in New York City, Tel-Aviv, Berlin, Paris, Cardiff and Melbourne. As a member of this establishment he was the curator of over 100 meetings and artistic events in different countries. Between 1997 and 1999 he was the president of Internationales Künstler Gremium in Cologne. At the 49th Biennale in Venice in 2001 he was the curator of an exhibition called *Markers*. Between 2004 and 2005 he lectured at the Valand School of Fine Arts in Göteborg. In 2008 Waśko again settled in Berlin, where he currently lives and works.

Witold Węgrzyn urodzony w 1945 roku w Wąbrzeźnie. Artysta fotografik i pedagog. Uprawia fotografię kreatywną i dokumentalną. Członek ZPAF od 1971 roku. Nauczyciel akademicki. Kierownik Pracowni Fotografii oraz Wyższych Zaocznych Studiów Fotografii na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, obecnie na Wydziale Grafiki. W latach 70-tych związany był z Galerią GN w Gdańsku, później z Gdańską Galerią Fotografii ZPAF. Uprawiał fotografię medialną, w latach 80 zbliżył się do programu „fotografii elementarnej” o wizualno-konceptualnym charakterze. W latach 90. tworzy cykle *Sytuacje I, II, III, IV* o graficznym, paramedialnym i wizualnym charakterze, w których ukryty jest składnik konceptualny. W 2007 roku prezentuje w PGS w Sopocie wystawę z cyklu *Sytuacje V (Obecność)*. Fotografię traktuje jako pogranicze mediów i dyscyplin, pole eksperymentów i poszukiwań własnej stylistyki i własnego „osobnego” języka, poszukiwań odpowiedzi na problemy i tematy zasadnicze. Kurator wielu fotograficznych wystaw studentów ASP. Posiada na swoim koncie ponad 20 wystaw indywidualnych, udział w 350 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Laureat wielu nagród, medali i wyróżnień, w tym ponad 30 nagród głównych. Prace w licznych zbiorach prywatnych, zbiorach Muzeum Narodowego w Gdańsku,

Wrocławiu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Łodzi, Muzeum Fotografii w Krakowie, zbiorach Instytutu Sztuki Uniwersytetu w Tokio, Muzeum Narodowego w Warszawie.

Witold Węgrzyn born in 1945 in Wąbrzeźno. A photographic artist and teacher. Interested in creative and documentary photography. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1971. Academic teacher. Director of the Workshop of Photography and Extra-Mural Higher Photographic Studies at the Department of Painting and Graphics of the Academy of Fine Arts in Gdańsk, currently at the Department of Graphics. In the 70s he collaborated with the GN Gallery in Gdańsk, and later with the Gdańsk Gallery of Photography of the Union of Polish Photographic Artists. At first he had been engaged in media photography, but in the 80s he moved toward "elementary photography", which was visual and conceptual in character. In the 90s he created the series called *Situations I, II, III, IV*, photographs of graphic, quasi-media and visual nature with a hidden conceptual ingredient. In 2007 Węgrzyn presents at the PGS in Sopot another exhibition from the series, *Situations V (Presence)*. He treats photography as the borderline between the media and other artistic disciplines, a field for experiments and the search for his own stylistics and his own "individual" language, the search for solutions to basic problems and queries. Curator of many photographic exhibitions of the students of the Academy of Fine Arts. Węgrzyn took part in more than 20 individual exhibitions and 350 collective exhibitions in Poland and abroad. Recipient of numerous awards, medals and honours, including 30 first prizes. His works can be found in many private collections, the collection of the National Museum in Gdańsk, the National Museum in Wrocław, the Museum of Art in Łódź, the Museum of Photography in Cracow, the Institute of Art at the University of Tokyo and the National Museum in Warsaw.

Leszek Wesołowski urodzony w 1965 roku. Dyplom w 1998 roku w zakresie fotografii w pracowni prof. Stefana Wojneckiego. Wykładowca w poznańskiej ASP na Wydziale Komunikacji Multimedialnej. Mieszka i pracuje w Poznaniu.

Leszek Wesołowski born in 1965. A graduate (in 1988) of Professor Stefan Wojnecki's Workshop of Photography at the Department of Painting, Graphics and Sculpture of the Academy of Fine Arts in Poznań. A lecturer

at the Academy of Fine Arts in Poznań at the Department of Multimedia Communication. He lives and works in Poznań.

Krzysztof Wojciechowski urodzony w 1947. Studiował fizykę na Uniwersytecie Warszawskim. Fotografuje od końca lat 60., wystawia od 1970 roku. Główne wątki jego prac to metaforyczne pojęty pejzaż (cykle *Pejzaże i notatki* z 1975 roku i *Parabola* z 1996), a także poezja zwykłości (cykle *Fotografie* z 1971 i *Imperfectum* z 1974). Przez wiele lat był związany z Małą Galerią ZPAF/CSW, a obecnie z Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie.

Krzysztof Wojciechowski born in 1947. He studied physics at Warsaw University. Took up photography at the end of the 60s and has been exhibiting his works since 1970. Main motifs in his works are a metaphorical landscape (*The Landscapes and Notes* series from 1975 and *Parabola* from 1996) and the poetry of ordinariness (*The Photographs* from 1971 and *Imperfectum* series from 1974). For many years a collaborator of the Little Gallery of the Union of Polish Photographic Artists, he currently works for the Ujazdowski Castle Centre of Contemporary Art in Warsaw.

Radosław Wojnar urodził się w 1974 w Warszawie. Absolwent Wydziału Fotografii w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Fotografiją zajmuje się zawodowo współpracując z czasopismami i agencjami reklamowymi. Niezależnie realizuje autorskie cykle fotograficzne. Prace prezentował na wielu wystawach indywidualnych i zbiorowych. Mieszka w Warszawie.

Radosław Wojnar was born in 1974 in Warsaw. A graduate of the Photographic Department at the National Higher School of Film, Television and Theatre in Łódź. A professional photographer, Wojnar collaborates with magazines and advertising agencies, independently of which he also produces authorial photographic series. His works were presented at many individual and collective exhibitions. He lives in Warsaw

Stefan Wojnecki urodzony w 1929 roku w Poznaniu. Studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (dyplom w 1952). Od 1952 działał w Poznańskim Towarzystwie Fotograficznym, w latach 1967-1976 był jego prezesem. Od 1978 pracował w PWSSP (obec-

nie ASP) w Poznaniu, od 1993 roku na stanowisku profesora. W latach 1987-1993 był dziekanem Wydziału Malarstwa, Grafiki i Rzeźby i kierownikiem Zaocznego Studium Fotografii Profesjonalnej. Członek ZPAF od 1971, wielokrotny członek Rady Artystycznej. Twórca, animator i teoretyk fotografii. Autor wielu wystaw indywidualnych, brał udział w około stu wystawach zbiorowych. Autor kilkudziesięciu wypowiedzi teoretycznych związanych z fotografią. Piastował najwyższe funkcje w polskim ruchu fotograficznym. Kurator kilkudziesięciu wystaw, sympozjów i warsztatów również o zasięgu międzynarodowym. Profesor tytularny w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Prace w zbiorach: Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Stefan Wojnecki born in 1929 in Poznań. Studied at the Department of Mathematics and Natural Sciences of the Adam Mickiewicz University in Poznań, graduating in 1952. Since 1952 active in the Poznań Photographic Association and its president between 1967 and 1976. Since 1978 he has worked at the National Higher School of Plastic Arts (today the Academy of Fine Arts) in Poznań, a Professor since 1993. Between 1987 and 1993 the dean of the Department of Painting, Graphics and Sculpture, and the director of the Extra-Mural School of Professional Photography. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1971 and frequent member of its Artistic Council. Artist, initiator and theoretician of photography. Author of many individual exhibitions, took part in about a hundred collective shows. Author of a few dozen theoretical publications on photography. He held the highest posts in the Polish photographic movement. Curator of a few dozen exhibitions, symposiums and workshops, including some of international scope. A titular Professor of the Academy of Fine Arts in Poznań. His works can be found in the National Museum in Wrocław.

Piotr Wołyński urodzony w 1959 roku w Poznaniu. Studiował filozofię i kulturoznawstwo na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od końca lat siedemdziesiątych zajmuje się fotografią kreatywną. Traktuje ją zarówno jako podstawowy model rejestracji rzeczywistości, jak i źródło alternatywnych modeli percepcji. Oprócz działalności artystycznej, którą traktuje jako podstawową, pisze teksty o fotografii oraz inicjuje i organizuje wystawy i inne przedsięwzięcia artystyczne. Od 1985 roku związany z Akademią Sztuk Pięknych

w Poznaniu: początkowo jako asystent w pracowni prof. Stefana Wojneckiego, a obecnie prowadzi własną pracownię. W 2002 roku uzyskał tytuł profesora. Brał udział w ponad pięćdziesięciu wystawach w kraju i za granicą.

Piotr Wołyński born in 1959 in Poznań. Studied philosophy and cultural studies at the Adam Mickiewicz University in Poznań. Active in the field of creative photography since the end of the 1970s. Treats photography as a basic model of registration of reality and the source of alternative models of perception. Not counting his artistic career which forms his basic occupation he initiates and organizes exhibitions and other artistic ventures. Since 1985 in the Academy of Fine Arts in Poznań: at first an assistant in the workshop of Professor Stefan Wojnecki, currently the head of his own workshop. Became professor in 2002. Participated in over fifty exhibitions in Poland and abroad.

Stanisław J. Woś urodzony w 1951 roku. Mieszka w Suwałkach. Fotograf, zajmuje się także malarstwem, rysunkiem i projektowaniem graficznym. Dyplom w 1982 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (kierunek: wychowanie plastyczne). W latach 1985-1995 prowadził Klub Fotograficzny PAcamera w Suwałkach. Nauczyciel akademicki w Warszawskiej Szkole Fotografii. Członek ZPAF. Autor ponad pięćdziesięciu wystaw indywidualnych. Brał udział w wielu znaczących wystawach zbiorowych. Prace w zbiorach m.in.: Muzeum Sztuki w Łodzi, CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Fundacji dla Śląska w Katowicach, Stadtbibliothek Paderborn w Niemczech oraz w wielu zbiorach prywatnych.

Stanisław J. Woś born in 1951. He lives in Suwałki. Photographer, also active in the field of painting, drawing and graphic design. Graduated in 1982 from the Academy of Fine Arts in Gdańsk (where he studied plastic education). Between 1985 and 1995 he managed the PAcamera Photographic Club in Suwałki. An academic teacher at the Warsaw School of Photography. Member of the Union of Polish Photographic Artists. Author of fifty individual exhibitions. Took part in many prestigious collective exhibitions. His works may be found in the collection of the Museum of Art in Łódź, the Ujazdowski Castle Centre for Contemporary Art in Warsaw, the National Museum in Wrocław, the Foundation of Silesia in Katowice, Stadtbibliothek Paderborn in Germany and in numerous private collections.

Jerzy Wroński urodzony w 1930 roku. W latach 1950-1956 studiował na Wydziale Malarstwa w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jeszcze w trakcie studiów współtworzył wraz z przyjaciółmi Grupę Nowohucką, która zainaugurowała w Krakowie nurt malarstwa materii. Wszyscy jej członkowie zostali następnie przyjęci do Stowarzyszenia Artystycznego Grupa Krakowska. Od 1960 roku zajmuje się także pedagogiką artystyczną, początkowo w Krakowie, następnie w UMCS w Lublinie, a od 1975 w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Prowadzona od ponad pięćdziesięciu lat działalność artystyczna jest ciągiem doświadczeń polegających na eksploracji żywiołowych procesów naturalnych oraz ujawnianiu tkwiącego w nich potencjału twórczego. Początkowo były to monochromatyczne obrazy-reliefy, kształtowane przy udziale pełzającego płomienia, potem „akwarele metamorficzne” oraz „rysunki dyfuzyjne”, w których inny żywioł – woda – użyty w mikroskopijnych ilościach, stanowił główną siłę sprawczą. Połączenie tych antagonistycznych żywiołów doprowadziło do powstania realizowanego od połowy lat 80. unikalnego cyklu obrazów-fotogramów, nazwanych później kopciogramami. Prace w zbiorach: Muzeum Archeologicznego w Prilepie (Macedonia), Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Muzeum Narodowego w Kielcach, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Szczecinie, Muzeum Okręgowego w Białymstoku oraz w kolekcjach publicznych i prywatnych w Austrii, Danii, Macedonii, Wielkiej Brytanii, Niemczech, USA i Polsce.

Jerzy Wroński born in 1930. Between 1950 and 1956 he studied at the Department of Painting in the Academy of Fine Arts in Cracow. While still a student he founded with a group of friends the Nowa Huta Group which initiated the trend of the so-called "painting of matter" in Cracow. All members of this group were later accepted in the Artistic Association Cracow Group. Since 1960 Wroński has also worked as an art educator, first in Cracow, later at the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin and since 1975 at the branch of Silesian University in Cieszyn. His artistic career, which began more than 50 years ago, is a series of experiments in the exploration of elemental, spontaneous natural processes, leading to the exposure of creative potential inherent to them. At first his works were monochromatic pictures-reliefs, produced with the use of a crawling flame, later they became "metamorphic watercolours" and "diffusi-

ve drawings" in which another element – water – added in microscopic quantities was the main creative force. The combination of these antagonistic elements led to the realization of the project Wroński has been working on since the middle of the 80s, consisting of a series of pictures-photograms, later called "sootgrams". His works may be found in the Archeological Museum in Prilep (Macedonia), the Museum of Upper Silesia in Bytom, the Historical Museum of the City of Cracow, the National Museum in Kielce, the National Museum in Cracow, the National Museum in Szczecin, the Regional Museum in Białystok and in private as well as public collections in Austria, Denmark, Macedonia, Great Britain, Germany, the USA and Poland.

Joanna Zastróżna urodzona w 1972 roku w Gdyni. Studiowała w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, dyplom z projektowania graficznego i fotografii w pracowniach prof. Z. Walickiego i prof. W. Węgrzyna uzyskała w 1997 roku. Debiutowała w 1999 roku wystawą w Małej Galerii ZPAF/CSW w Warszawie. Jej prace fotograficzne cechuje bardzo charakterystyczny styl, który opiera się na precyzyjnym malowaniu i montażu negatywów oraz na posługiwaniu się świadomie dobranym, intensywnym kolorem. Jest artystką przekraczającą granice gatunków artystycznych, jej wypowiedzi sytuują się na pograniczu fotografii, art-performance, grafiki i malarstwa. W Sopocie prowadzi klub połączony z pierwszym w Polsce designerskim hotelem Lalala.

Joanna Zastróżna born in 1972 in Gdynia. She studied at the Academy of Fine Arts in Gdańsk, specializing in graphic design and photography in the workshops of Professor Z. Walicki and Professor W. Węgrzyn. She graduated in 1997 and made her debut in 1999 when her individual exhibition was shown at the Little Gallery of the Union of Polish Photographic Artists/Centre for Contemporary Art in Warsaw. Her photographic works have a very characteristic style, based on precise painting and montage of negatives and deep, carefully selected colours. She is an artist who transgresses the borders of different artistic genres and that is why her works can be said to have attributes of photography, art-performance, graphics and painting. Zastróżna manages a club in Sopot which is a part of the first Polish designer hotel Lalala.

Wojciech Zawadzki urodził się w 1950 roku we Wrocławiu. Studiował geografię na Uniwersytecie Wrocławskim. Fotografię upra-

wia od lat 70-tych. Wywarł znaczny wpływ na powstanie nurtu „fotografii elementarnej” w latach 70. oraz „fotografii czystej” w latach 80. Działał w grupie zwanej ZESPÓŁ ROBÓCZY 4+ w latach 1980-1981. Jest czołowym przedstawicielem „Szkoły jeleniogórskiej”. Wraz z żoną – Ewą Andrzejewską, również fotografem, prowadzi Galerię Fotografii Korytarz mieszczącą się w Regionalnym Centrum Kultury oraz Wyższe Studium Fotografii w Jeleniej Górze. Od 1991 roku jest członkiem ZPAF. W latach 1991-1993 wykładał fotografię w warszawskim Wyższym Studium Fotografii. Obecnie jest wykładowcą fotografii w Zielonej Górze, w Wyższym Studium Fotografii w Jeleniej Górze oraz w Studium Fotografii „Kwadrat” we Wrocławiu. Od 1978 roku zrealizował wiele wystaw indywidualnych krajowych i zagranicznych. Prace w zbiorach: Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego we Wrocławiu, Muzeum Sztuki Współczesnej w Hünfeld (Niemcy), Śląskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej – Fundacja Dla Śląska oraz Biura Wystaw Artystycznych w Jeleniej Górze.

Wojciech Zawadzki born in 1950 in Wrocław. Studied geography at Wrocław University. An active photographer since the 70s. He strongly influenced the rise of the so-called “elementary photography” in the 70s and “pure photography” in the 80s. In the years 1980-1981 an active member of a group called WORKING GROUP 4+. A leading representative of the “Jelenia Góra School”. Along with his wife, Ewa Andrzejewska, who also is a photographer, Zawadzki manages the Corridor Photographic Gallery, based in the Regional Centre of Culture, and the Higher School of Photography in Jelenia Góra. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1991. Between 1991 and 1993 he taught photography at the Higher School of Photography in Warsaw. Currently a lecturer of photography in Zielona Góra, at the Higher School of Photography in Jelenia Góra and at the School of Photography “Square” in Wrocław. Author of many individual exhibitions in Poland and abroad since 1978. His works may be found in the Museum of Art in Łódź, the National Museum in Wrocław, the Museum of Contemporary Art in Hünfeld (Germany), in the Silesian Collection of Contemporary Art – Foundation for Silesia and in the Bureau of Artistic Exhibitions in Jelenia Góra.

Paweł Żak urodził się w 1965 roku. Studiował nauki społeczne na Uniwersytecie Warszawskim. Jest absolwentem Wydziału Komunikacji Multimedialnej Akademii Sztuk

Pięknych w Poznaniu (dyplom w roku 2002). Jest wykładowcą fotografii w Wyższym Studium Fotografii ZPAF oraz Europejskiej Akademii Fotografii. Członek Związku Polskich Artystów Fotografików od roku 1995. Od 1994 roku brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych, miał kilkanaście wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. Najbardziej znane serie jego prac to *Opowieści* i *Bez tytułu* – fotografie martwych natur i kwiatów. Szczególnie ważnym w twórczości artysty był cykl *Bliski znajomy* – cykl zdjęć autoportretowych. Jego prace znajdują się w kolekcjach: Bibliothèque Nationale w Paryżu, Muzeum Sztuki w Łodzi oraz w kolekcjach prywatnych w Polsce, Francji, Norwegii, Danii, Holandii, Belgii, Wielkiej Brytanii i USA.

Paweł Żak born in 1965. Studied social sciences at Warsaw University. Graduated from the Department of Multimedia Communication of the Academy of Fine Arts in Poznań (in 2002). He teaches photography at the Higher School of Photography of the Union of Polish Photographic Artists and at the European Academy of Photography. Member of the Union of Polish Photographic Artists since 1995. Beginning in 1994, he has had several exhibitions in Poland and abroad. His most widely known series of works are called *Stories* and *Untitled* – photographs of still-lives and flowers. Especially important in his career was the series entitled *A Close Acquaintance* – a series of photographic self-portraits. His works can be found in the collection of Bibliothèque Nationale in Paris, the Museum of Art in Łódź and in private collections in Poland, France, Norway, Denmark, Holland, Belgium, Great Britain and the USA.

SPIŠ
ILUSTRACJI

LIST OF
ILLUSTRATION

Ewa Andrzejewska (60, 61)

- Tatry 1995, fotografia cz-b, sepia / b&w photography, sepia, 10x12,5 cm
- Karkonosze 1991, fotografia cz-b, sepia / b&w photography, sepia, 10x12,5 cm

Krzysztof J. Baranowski (196, 197)

- Still Life, instalacja w Galerii FF, Łódź / Still Life, installation at the FF Gallery, Łódź 2002

Wiesław Barszczak (58, 59)

- Bez tytułu / Untitled, 2008, fotografia cz-b / b&w photography, 6x36 cm

Jarosław Bartołowicz (120, 121)

- Ci którzy mówią, tym którzy słuchają / Those who are talking to those who are listening, 1995, fotografia cz-b, sepia / b&w photography, sepia, 160x120 cm
- Ci którzy słuchają, tym którzy mówią / Those who are listening to those who are talking, 1999, fotografia cz-b, sepia / b&w photography, sepia, 160x120 cm

Andrzej P. Bator (122, 123, 124, 125)

- Z serii Miejsca bezpamięci / From the series Places of Non-Memory, 1998/2001, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm
- Z serii Martwe natury pamięci / From the series Still-life of Memory, 1998-2000, fotografia cz-b / b&w photography, 33x50 cm
- Z serii Anamnesis – [re]konstrukcja obrazu / From the series Anamnesis – [Re]construction of Image, 2005, fotografia cz-b / b&w photography, 70x100
- Z serii Gratias ago / From the series Gratias ago, 2008, fotografia cz-b, fotografia barwna, technika mieszana / b&w photography, colour photography, mixed technique, 110x160 cm

Jacek Bąkowski (154, 155)

- Na Długiej, dokumentacja akcji ulicznej 2007 / On Długa Street, documentation of photographic street action, 2007
- Od sztuki nie uciekniesz, dokumentacja akcji ulicznej / You can't run away from art, documentation of photographic street action, 2007
- Od sztuki nie uciekniesz, dokumentacja akcji ulicznej / You can't run away from art, documentation of photographic street action, 2007

Janusz Bąkowski (78, 79, 80, 81)

- Portret rodziny Dłużniewskich / The Dłużniewski Family Portrait, 1993 fotografia cz-b, płótno, 9 portretów 37 x 28 cm / b&w photography, canvas, 9 portraits 37x28 cm
- Portret rodziny Dłużniewskich / The Dłużniewski Family Portrait, 1993 fotografia cz-b, płótno, płyta pilśniowa / b&w photography, canvas, fiber board, 87x65 cm
- Jacek – relief / Jacek – relief, 1970, fotografia cz-b, płyta pilśniowa / b&w photography, fiber board, 97x60 cm
- Marek – wypalany / Marek – burnt, 1968-1970 fotografia cz-b, płyta pilśniowa / b&w photography, fiber board, 97x67 cm
- Marek – zszywany / Marek – sewn, 1968-1970 fotografia cz-b, płyta pilśniowa / b&w photography, fiber board, 96x70 cm

Anna Beata Bohdziewicz (152, 153)

- Z serii Fotodziennik czyli piosenka o końcu świata / From the series Photojournal or a Song about the End of the World, 1983-84, fotografia cz-b / b&w photography, 24x30 cm
- Z serii Fotodziennik czyli piosenka o końcu świata / From the series Photojournal or a Song about the End of the World, 2005-08, fotografia barwna / colour photography, 24x30 cm

Grzegorz Bojanowski (44, 45)

- Automarionetki New Age / Auto-Marionettes of New Age, 1993, obiekty fotograficzne / photographic objects, 75x60/80x53 cm

Andrzej Brzeziński (62, 63)

- Z serii Reintegracje / From the series Re-integrations, 1994, fotografia cz-b / b&w photography, 40x30 cm

Jakub Byrczek (150, 151)

- Z serii Samotnia / From the series Samotnia [Hermitage] 2002, kopia solna / saltprint, 23x31 cm

Krzysztof Cichosz (82, 83, 84, 85)

- Z cyklu Po-reportaż, Internowanym / From the series Post-reportage, For the Interned, 1982, fotografia cz-b, interwencje manualne / b&w photography, manual manipulations, plansza / board 70x100 cm
- Z cyklu Po-reportaż, Dla Pani K. Ś. / From the series Post-reportage, For Ms. K. Ś., 1982, fotografia cz-b, interwencje manualne / b&w photography, manual manipulations, plansza / board 100x70 cm
- Fotoinstalacja Portrety Hybrydowe / Photoinstallation Hybrid Portraits, 2002, transparentne wydruki komputerowe / transparent computer print, 9 obiektów / 9 objects, 86x84x10 cm
- Fotoinstalacja Portrety Hybrydowe / Photoinstallation Hybrid Portraits, 2002, frontalny widok obiektu / frontal view of the object

Sławomir Decyk (148, 149)

- Z serii Cyklografie / From the series Cyclographics, 2003-2005, negatyw otworkowy, wydruk komputerowy / pinhol negative, computer print, 30x30 cm

Zbigniew Dłubak (36, 37, 38, 39)

- Asymetria 578B / Asymmetry 578B, 1993, fotografia cz-b / b&w photography, 40x27 cm
- Asymetria 231A / Asymmetry 231A, 1988, fotografia cz-b / b&w photography, 27x40 cm
- Asymetria 523A / Asymmetry 523A, 1991, fotografia cz-b / b&w photography, ok. / about 40x40 cm
- Asymetria 338A / Asymmetry 338A, 1989, fotografia cz-b / b&w photography, 25x40 cm
- Asymetria 333A / Asymmetry 333A, 1989, fotografia cz-b / b&w photography, 25x40 cm

Marek Domański (46, 47)

- Bez tytułu, z serii Psychopompos / Untitled, from the series Psychopompos, 2006, fotografia cz-b, żywica syntetyczna, technika własna / b&w photography, synthetic resin, own technique, 60x80 cm
- Bez tytułu, z serii Psychopompos / Untitled, from the series Psychopompos, 2007, fotografia cz-b, żywica syntetyczna, technika własna / b&w photography, synthetic resin, own technique, 60x80 cm

Andrzej Dudek-Dürer (26, 27)

- Z serii Dezintegracja I, II, IV, V / From the series Disintegration I, II, IV, V, 1977-79, obiekt fotograficzny, technika mieszana / photographic object, mixed technique, 50x40 cm

Leszek Golec (92, 93)

- Oddycha i mruży oczy / She Breathes and Squints, 1989, fotografia cz-b / b&w photography, 40x50 cm
- Bez tytułu / Untitled, dokumentacja instalacji w Muzeum Sztuki Współczesnej, Radom / documentation of installation in the Museum of Contemporary Art, Radom, 1992, fotografia cz-b / b&w photography, 40x50 cm

Mariusz Hermanowicz (32, 33)

- Byłem niedawno w raju / I've Been to Paradise Lately, 1987, fotografia cz-b / b&w photography, 40x30 cm
- Kamień / Stone, 1978, fotografia cz-b / b&w photography, 40x30 cm

Janina Hobgarska (86, 87)

- Z serii W strefie ciszy / From the series In the Zone of Silence, 1989, fotografia cz-b / b&w photography, 45x45 cm

Waldemar Jama (52, 53)

- Z cyklu Gry wojenne / From the series War Games, 2001, fotografia cz-b / b&w photography, 70x100 cm
- Z cyklu Gry wojenne / From the series War Games, 2001, fotografia cz-b / b&w photography, 40x40 cm

Andrzej Janaszewski (66, 67)

- Instalacja fotograficzna Fato Deceptus, Non Ab Tempus – Sanktuarium Pałaców Łódzkich; Konstrukcja w Procesie – MY HOME IS YOUR HOME / The photographic installation Fato Deceptus, Non Ab Tempus – Sanctuary of Łódź Palaces; Construction in Process – MY HOME IS YOUR HOME, Łódź, Pałac Grohmana 1993
Foto: Jerzy Grzegorski
- Instalacja fotograficzna Tempus Edax Rerum – Sanktuarium ul. Wschodniej / The photographic installation Tempus Edax Rerum – Sanctuary of Wschodnia Street, Łódź, Pałac Grohmana 1992
Foto: Jerzy Grzegorski

Elżbieta Janicka (98, 99)

- Z serii +/-, Maria Cyranowicz / From the series +/-, Maria Cyranowicz, 1998, fotografia cz-b / b&w photography, 60x50 cm
- Z serii +/-, Emmett Williams / From the series +/-, Emmett Williams, 1998, fotografia cz-b / b&w photography, 60x50 cm

Piotr Kawęcki (158, 159)

- Z serii Sąsiedzi / From the series Neighbours, 2002, lambda print, 150x140 cm

Piotr Komorowski (156, 157)

- Z serii Personifikacje / From the series Personifications, 2002, technika własna / own technique, 60x60 cm
- Z serii Personifikacje / From the series Personifications, 2002, technika własna / own technique, 70x50 cm

Tomasz Komorowski (160, 161)

- Bez tytułu / Untitled, 2003-2004, fotografia barwna / colour photography, 50x50 cm

Bogdan Konopka (48, 49, 50, 51)

- Ji Xian 07,05,2007, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm
- Paris 16,03,1995, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm
- La Grenouillère 29,10,2002, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm
- Brandu 08,05,2001, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm

Witold Krymarys (162, 163)

- Wyjście robotników z fabryki – Poznański 1895 – Manufaktura 2006 / Workers Leaving the Factory – Poznański 1895 – Manufaktura 2006, 2006, technika własna / own technique, 30x45 cm
- Plac Wolności od północy 1895-2006 / Plac Wolności [Liberty Square] from the North 1895-2006, 2006, technika własna / own technique, 30x45 cm

Włodzimierz Krzemiński (54, 55)

- Kometa Halleya podąża... / Halley's Comet follows..., 1988, fotografia cz-b / b&w photography, 98x120 cm

Zofia Kulik (42, 43)

- Wszystkie pociski są jednym pociskiem / All the Missiles are One Missile, 1993, instalacja, wielokrotnie nasświetlana fotografia cz-b / installation, multi-exposed b&w photography, 300x850 cm

Konrad Kuzyszyn (198, 199, 200, 201)

- Obiekt fotograficzny z cyklu Kondycja ludzka / Photographic object from the series Human Condition, 1993-1994, fotografia transparentna, pleksa, silikon, kolce wiciokrzewu / transparent photography, plexi, silicon, honeysuckle spikes
- Obiekt fotograficzny z cyklu Kondycja ludzka / Photographic object from the series Human Condition, 1993-1994, fotografia transparentna, pleksa, silikon / transparent photography, plexi, silicon
- Instalacja wideo z serii Humanus II / Video installation from the series Humanus II, 2005, Display LCD 7', napęd DVD, pleksa, projekcja DVD (płyta) 35 min. (loop), PAL / Display LCD 7', DVD drive, plexi, DVD projekcja 35 min., (loop), PAL
- Instalacja fotograficzna z cyklu Obiekty istnienia / Photoinstallation from the series Objects of Existence, 1995, szafka lekarska, boksy aluminiowe, slajd kolorowy, pleksa, instalacja elektryczna / medical cabinet, aluminium boxes, colour slide, plexi, electric installation

Natalia LL (206, 207, 208, 209)

- Trwoga paniczna, instalacja (wystawa Malarstwo i instalacje, Muzeum Śląskie, Katowice) / Panic Fear, installation (exhibition Painting and Installations, Silesian Museum, Katowice), 1994
- Narodziny według Ducha / Birth According to the Spirit, 2000, druk solwentowy / solvent print, 300x400 cm
- Głowa podwójna z cyklu Ptaki wolności / Double Head from the series Birds of Freedom, 2002, druk solwentowy / solvent print, 100x100 cm
- Sztuka zwierzęca / Animal Art, 1978, druk cyfrowy / digital print, 300x300 cm
- Poczwórna puszystość / Quadruple Fluffiness, 1977-2008, druk cyfrowy / digital print, 200x200 cm
- Sztuka zwierzęca / Animal Art, 1977, druk cyfrowy / digital print, 100x100 cm
- Miękkość dotyku II / Softness of Touch II, 1977-2007, druk cyfrowy / digital print, 100x100 cm

Andrzej Jerzy Lech (56, 57)

- Z serii 60 furtek / From the series 60 Gates, Opole 1981-82, fotografia cz-b / b&w photography, 18x18 cm

Jerzy Lewczyński (28, 29, 30, 31)

- Z serii Foto teatr / From the series Photo theater, 1959, fotografia cz-b / b&w photography, 30x40 cm
- Z serii Foto teatr / From the series Photo theater, 1959, fotografia cz-b / b&w photography, 30x40 cm
- Z serii Dziwny jest ten świat / From the series This World is Weird, 1968, fotografia cz-b / b&w photography, 60x250 cm

Edward Łazikowski (126, 127, 128, 129)

- Z serii Fragtory – Integratory / From the series Fragtors – Integrators, 1996-2008, fotografia cz-b, fotografia barwna / b&w photography, colour photography, do / to 100x70 cm

Łódź Kaliska (164, 165, 166, 167)

- Proszę brać / Please take, 2003, fotografia barwna / colour photography, 70x100 cm
- Doradzanie z serii Identyczne bliźnięta / Advising from the series Identical Twins, 2006, fotografia barwna / colour photography, 127x184 cm
- Ostatnia wieczerza / Last Supper, 1988, fotografia na płótnie, sepia / photography on canvas, sepia, 110x350 cm.

Aleksandra Mańczak (172, 173, 174, 175)

- Koperty dla Nieznajomej, asamblaż z serii Sfera bardzo intymna – nic na sprzedaż / Envelopes for a Stranger, assemblages from the series Very Intimate Zone – Nothing for Sale, 1998, 60x80 cm
- Z trzech generacji, asamblaż z serii Sfera bardzo intymna – nic na sprzedaż / From Three Generations, assemblages from the series Very Intimate Zone – Nothing for Sale, 1998, 60x80 cm
- Tablica pamięci II / Plate of Memory II, 2002, asamblaż / assemblage, 134x103x10 cm
- Wystawa Assemblages & Montages w Galerii FF, dokumentacja / Exhibition in the title Assemblages & Montages at the FF Gallery, documentation, 2003

Tomasz Mażewski (72, 73)

- Z serii Palindromy / From the series Palindroms, 2005-2006 fotografia cz-b, wydruk cyfrowy / b&w photography, digital print, 60x150 cm

Wiesław Michalak (168, 169, 171, 170)

- Z serii Anatomia melancholii / From the series Anatomy of Melancholy, 2004, fotografia barwna / colour photography, b.d. / n.d.
- Z serii Teoria narracji / From the series Theory of Narrative, 2004, fotografia barwna / colour photography, b.d. / n.d.

Tomasz Michałowski (94, 95)

- Z serii Wypełnić przestrzeń / From the series To fill Space, ok. 1990, fotografia cz-b, sepia / b&w photography, sepia, ok. 30x40 cm

Antoni Mikołajczyk (202, 203, 204, 205)

- Z serii Zapisy dźwięku / From the series Recordings of Sound, Warszawa 1998, fotografia barwna / colour photography, 50x60 cm
- Rzeźba świetlna, Galeria Zachęta, Warszawa / Light Sculpture, Zachęta Gallery, Warszawa, 2000
- Instalacja świetlna Steinlicht, Galeria FF, Łódź / Light Installation Steinlicht, FF Gallery, Łódź 2000
- Błękitna instalacja, Galeria Pryzmat, Kraków / Blue Installation, Pryzmat Gallery, Kraków, 1991

Irena Nawrot (176, 177, 178, 179)

- Bez tytułu / Untitled, 1999, fotografia cz-b kolorowana / b&w photography hand coloured, 70x80 cm
- Bez tytułu / Untitled, 2006 fotografia cz-b kolorowana / b&w photography hand coloured, 70x95 cm
- Bez tytułu / Untitled, Z cyklu Autoportret z córką / From the series Self-portrait with Daughter, 2004, fotografia cz-b, sepia, sztuczne kwiaty / b&w photography, sepia, artificial flowers, 65x54 cm
- Bez tytułu / Untitled, Z cyklu Autoportret z córką / From the series Self-portrait with Daughter, 2004, obiekt fotograficzny; fotografia kolorowana, wieniec z naturalnej jodły, sztuczne kwiaty / photographic object; photography hand coloured, garland of fir, artificial flowers

Stefan Nitosławski (96, 97)

- Z serii Bezsilna dłoń / From the series Powerless Hand, 1990, fotogram / photogram, 24x30 cm.

Krzysztof Ked Olszewski (214, 215)

- Z serii Wystawka / From the series Exhibitionettes, 2007 fotografia barwna, druk cyfrowy / colour photography, digital print, 100x100 cm

Patrycja Orzechowska (180, 181)

- Balet mechaniczny, Fernand Léger (1924) z serii Nieme plakaty / Mechanical Ballet, Fernand Léger (1924) from the series Mute Posters, 2000 technika własna / own technique, 65x100 cm
- Dziennik upadłej dziewczyny, Georg Wilhelm Pabst (1929) z serii Nieme plakaty / Journal of a Fallen Girl, Georg Wilhelm Pabst (1929) from the series Mute Posters, 2000, technika własna / own technique, 65x100 cm

Zdzisław Pacholski (184, 185)

- Z serii Dotknąć to uwierzyć / From the series To Touch is to Believe, 1985, fotografia barwna / colour photography, 50x70 cm

Józef Żuk Piwkowski (110, 111)

- PhotoMemory 1977-2007, 2007, dokumentacja instalacji multimedialnej / documentation of multimedia installation

Marek Poźniak (70, 71)

- Fachhochschule Bielefeld, University of Applied Sciences, 1991, fotografia cz-b / b&w photography, 60x40 cm
- Opole, 1/4 pokoju Mateusza / Opole, Quarter of Mateusz's Room, 1987/88, fotografia cz-b na płótnie / b&w photography on canvas, 100x67 cm

Wojciech Prażmowski (130, 131, 132, 133)

- Boże Narodzenie / Christmas, 1995, obiekt fotograficzny, fotografia cz-b, sznurek / photographic object, b&w photography, a piece of string
- Listy z Portugalii / Letters from Portugal, 1994, obiekt fotograficzny, fotografia cz-b, sznurek / photographic object, b&w photography, a piece of string
- Tribute to G. Grass, 1995, obiekt fotograficzny, fotografia cz-b, elementy metalowe / photographic object, b&w photography, metal elements
- Zapominanie / Forgetting, 1996, obiekt fotograficzny, fotografia cz-b, elementy metalowe / photographic object, b&w photography, metal elements

Grzegorz Przyborek (74, 75, 76, 77)

- Z serii Thanatos – Ona / From the series Thanatos – She, 1997 fotografia cz-b / b&w photography, 60x50 cm
- Z serii Thanatos – On / From the series Thanatos – He, 1997 fotografia cz-b / b&w photography, 60x50 cm
- Z serii Utopie / From the series Utopias, 2003 fotografia cz-b / b&w photography, 50x60 cm
- Z serii Utopie / From the series Utopias, 2003 fotografia cz-b / b&w photography, 50x60 cm

Józef Robakowski (106, 107, 108, 109)

- Portret wielokrotny, ciąg dalszy... / Multiple Portrait, continued..., 1998, Instalacja; zapis wideo, magnetowid, monitor, lustro / Installation; video film, video player, monitor, mirror, 120x100x140 cm Foto/photo: Lech Lechowicz.
- Z serii Gorące obrazy / From the series Hot Pictures, 1998-2000, termogram / thermogram, 21x23 cm
- Kalejdoskop II / Kaleidoscope II, 1971, obiekt fotograficzny / photographic object, 58x35x50 cm

Andrzej Różycki (134, 135, 136, 137)

- Z serii Drzewo poznania / From the series Tree of Knowledge, 1990, fotografia cz-b, fotomontaż / b&w photography, photo-montage, 80x70 cm
- Z serii Fotografia nostalgiczna / Nostalgic Photography, 2005, fotomontaż, wydruk komputerowy / photo-montage, computer print, 50x70 cm

Zofia Rydet (138, 139, 140, 141)

- Z cyklu Zapis Socjologiczny / From the cycle Sociological Registration, 1978-90, fotografia cz-b / b&w photography, do / to 50x60 cm
- Z cyklu Zwykły człowiek (Suita śląska) / Common Man (Silesian Suite), ok. / about 1990, fotografia cz-b ręcznie kolorowana, kolaż / b&w photography hand coloured, collage, 33x42 cm
- Bez tytułu (Autoportret) / Untitled (Self-portrait), początek lat 90. / early 1990s, fotografia cz-b ręcznie kolorowana, kolaż / b&w photography hand coloured, collage, ok. / about 33x44 cm

Zygmunt Rytko (102, 103, 104, 105)

- Z serii Ciągłość nieskończoności / From the series Continual Infinity, 1984, fotografia cz-b / b&w photography, 70x100 cm
- Z serii Ciągłość nieskończoności / From the series Continual Infinity, 1984, fotografia cz-b / b&w photography, 70x100 cm
- Z serii Obiekt nietrwały / From the series Impermanent Object, 1989 fotografia cz-b / b&w photography, 40x30 cm
- Z serii Obiekt nietrwały / From the series Impermanent Object, 1989 fotografia cz-b / b&w photography, 40x30 cm
- Z serii Obiekty chwilowe / From the series Momentary objects, 1989 fotografia cz-b / b&w photography, 70x100 cm
- Z serii Obiekty chwilowe / From the series Momentary objects, 1989 fotografia cz-b / b&w photography, 70x100 cm

Jadwiga Sawicka (116, 217)

- Biały strój kąpielowy / White Bathing Suit, 2002, fotografia barwna / colour photography, 130x110 cm
- Biała sukienka / White Dress, 2002, fotografia barwna / colour photography, 130x110 cm

Zbigniew Sejwa (146, 147)

- Relikwiarz I / Reliquary I, 1996, obiekt / object, ok. / about 80x120x50 cm
- Instalacja z wystawy / Installation from exhibition – Dialog Loci, 2004

Basia Sokołowska (182, 183)

- Z serii Mieszkanie / from the series Interior, Nr 9a, 1993, fragment 1:1, Cibachrom 100x100 cm

Leszek Szurkowski (218, 219)

- Les Imaginare Forest, 2003, instalacja w Galerii FF, fotograficzne elementy / instalation at the FF Gallery, photographic elements, do / to 33x300 cm

Zbigniew Tomaszczuk (64, 65)

- Karmienie ryb / Feeding the Fish, 1999, fotografia cz-b / b&w photography, 50x60 cm
- Z serii Daguerrotypomania / From the series Daguerrotypomania, 1999, fotografia cz-b / b&w photography, 30x30 cm; reprodukcja / reproduction, 13x18 cm

Piotr Tomczyk (186, 187)

- Z serii Weryfikacja tożsamości / From the series Verification of Identity, 2003, montaż komputerowy, wydruk cyfrowy / computer montage, digital print, 70,5x94 cm

Zbigniew Treppa (40, 41)

- Z serii Znaki Światła / From the series Signs of Light, 2005, fotogram / photogram, 18x24 cm

Irena Walczak (188, 189)

- Z serii Ilustracje / From the series Illustrations, 2006, montaż komputerowy / computer montage, lambda print, 60x50 cm

Ryszard Waśko (90, 91)

- Fotografia 4-wymiarowa / Four Dimensional Photography, 1972, fotografia cz-b / b&w photography, 47x216 cm
- Od 0° do 180° / From 0° to 180°, 1971, fotografia cz-b / b&w photography, 28x177 cm

Leszek Wesołowski (88, 89)

- Z serii Rysunki / From the series Drawings, 1993, fotografia cz-b, rysunek na negatywie / b&w photography, drawing on negative, 44x30 cm

Witold Węgrzyn (190, 191)

- Czerwony portret, z serii Sytuacje II / Red portrait from the series Situations II, 1997, fotografia barwna, interwencje manualne / colour photography, manual manipulations, ok. / about 60x50
- Martwa natura III, z serii Sytuacje IV/ Still Life III from the series Situations IV, 2007, fotografia barwna, interwencje manualne / colour photography, manual manipulations, 80x60 cm

Krzysztof Wojciechowski (34, 35)

- Trzydzieści srebrników / Thirty Honesties, 1996, fotografia cz-b / b&w photography, 180x500 cm

Radosław Wojnar (220, 221)

- Z serii Teraz / From the series Now, 2004, fotografia cz-b / b&w photography, 35x25 cm

Stefan Wojnecki (210, 211, 212, 213)

- Ślad cytatem, cytad śladem / Trace is a Citation, Citation is a Trace, 1990, fotografia na płótnie / photograph on canvas, 190x140 cm
- Ślad cytatem, cytad śladem / Trace is a Citation, Citation is a Trace, 1992, fotografia na płótnie / photograph on canvas, 190x140 cm
- Przestrzeń poza materią / Space Beyond the Matter, 1995, zapis duogramu bez rastra soczewkowego/ duogram record without lens screen, 90x120 cm
- Przestrzeń poza materią / Space Beyond the Matter, 1995, duogram, 90x120 cm
- Nieskończoność z serii Wpisuję swoje uporządkowanie świata / Infinity from the series I Inscribe my Arrangement of the World, 1986, rysunki świetlne – fotografia barwna / light drawings – colour photography, 50x60 cm
- Droga z serii Wpisuję swoje uporządkowanie świata / Road from the series I Inscribe my Arrangement of the World, 1986, rysunki świetlne – fotografia barwna / light drawings – colour photography, 50x60 cm
- Ja i drzewo z serii Wpisuję swoje uporządkowanie świata / The Tree and I from the series I Inscribe my Arrangement of the World, 1985, rysunki świetlne – fotografia barwna / light drawings – colour photography, 50x60 cm
- Postacie z serii Wpisuję swoje uporządkowanie świata / Figures from the series I Inscribe my Arrangement of the World, 1986 (montaż / montage 1988), rysunki świetlne – fotografia barwna / light drawings – colour photography, 85x100 cm
- Genesis 1, fotografia z pokazu Ku Nirwanie / Genesis 1, a photograph from a show called Towards Nirvana, 2008, 60x80 cm
- Genesis 2 fotografia z pokazu Ku Nirwanie / Genesis 2, a photograph from a show called Towards Nirvana, 2008, 60x80 cm

Piotr Wołyński (116, 117, 118, 119)

- Mimoforma pocałunku / The Mimoform of a Kiss, 2004, fotografia cz-b / b&w photography, 50x40 cm
- Mimoforma pocałunku (negatyw) / The Mimoform of a Kiss (negative), 2004
- Bez tytułu (autoportret) / Untitled (self-portrait), 1999, czarno-biała fotografia otworkowa / black-and-white pinhole photograph, 100x70 cm
- W ukryciu / In concealment, 2008, barwny wydruk cyfrowy / colour digital print, 115x100 cm

Stanisław J. Woś (192, 193, 194, 195)

- Obiekt / Object , 1994, fotografia cz-b / b&w photography, 27x27 cm
- Pejzaż polski / Polish Landscape, 1993, fotografia cz-b / b&w photography, 27x27 cm
- Stary zamek III / Old Castle III, 2004, fotografia cz-b / b&w photography, 27x27 cm
- Wileńskie memento mori II / Vilnius Memento Mori II, 2002, fotografia cz-b / b&w photography, 27x27 cm

Jerzy Wroński (112, 113, 114, 115)

- Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007, fotografia cz-b / b&w photography, 172x108 cm
- Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007, fotografia cz-b / b&w photography, 178x108 cm
- Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007, fotografia cz-b / b&w photography, 41,5x 29,5 cm
- Z serii Kopciogramy / From the series Sootograms, 2007, fotografia cz-b / b&w photography, 41,5x 29,5 cm

Współpraca / Co-operation: **Jerzy Pustelnik**

Wojciech Zawadzki (68, 69)

- Z serii Zamek Książ / From the series Książ Castle, 1987, fotografia cz-b / b&w photography, 10x12,5 cm

Joanna Zastróżna (222, 223)

- Z serii Messenger / From the series Messenger, 1999, fotografia barwna manipulowana analogowo / colour photography with analog manipulation, 125x100 cm

Paweł Żak (142, 143, 144, 145)

- Z serii Bliski znajomy / From the series Close Acquaintance, 2002-2004, fotografia cz-b / b&w photography, 26 x 33 cm
- Z serii Opowieści / From the series Tales, 1997-2004, fotografia cz-b / b&w photography, 28 x 28 cm

Wydawca / Published by:

Łódzki Dom Kultury
ul. Traugutta 18
90-113 Łódź
tel. +48 (42) 633 98 00
www.ldk.lodz.pl
www.galeriaff.eu

Galeria
FORUM FOTOGRAFII

Wydawnictwo współfinansowane z środków programu operacyjnego
Znaki czasu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
This publication has been co-financed by the Program for the **Signs of Time** of the Ministry of Culture and National Heritage

MK i DN Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

 Projekt graficzny / Design by: Izabela Jurczyk
Prepress: JURCZYK DESIGN / www.jurczykdesign.com

Redakcja / Editorship: Krzysztof Cichosz, Magdalena Świątczak
Korekta / Correction: Magdalena Świątczak, Elżbieta Januszko
Tłumaczenie angielskie / English translation: Maciej Świerkocki

© 2008, Łódzki Dom Kultury

ISBN 978-83-87398-93-4
Łódź 2008

